

மேலந்
புது வினாடி

ලෝක නිසි; රාජ නිසි, බල නිසි ආදිය දක්
මහා විහාර වංශානුශත
ශ්‍රී බුද්ධිරක්ෂිත මහා සභාවර පාදයන් විසින්
— විරචිත —

ජාතිහේද ලක්ෂණය

හෙවත්

ජනවංශය

පණ්ඩිත

වෙන්තරුවේ විජයසිරි

සමාමිත් වහන්සේ විසින්

මුද්‍රණයට සකස් කරන ලදී.

මරදනේ - මාලිගාකන්ද පාරේ
විජේසේන සහ සහෝදරයන් විසින්
ප්‍රකාශයට පමුණුවන ලදී.

2501
1957

මෙම ජාතීන්ගේද ලක්ෂණය හෙවත් ජනවංශය මහා ජනාදායක ශ්‍රී බ්‍රහ්මාණ්ඩය මහා සංවිරපාදයන් වහන්සේ විසින් විරචිත ශ්‍රැවණයකි. ඒ බව ශ්‍රැවණයෙහිම සඳහන් වෙයි. මෙහි මුල් සිට අග තෙක් ඇත්තේ එකම අනුශාසනාවකි. එද වසර සූත්‍රය මාතෘකා වශයෙන් තබාගත්, සමාජයේ ඉදිරි ගමනට සෑම අතකින්ම අනුබල ලැබෙන, ජාතීන්ගේද කුලයන්ගේද පලාත් හේද රට හේද දුප්පත් පොහොසත් හේද උග්‍ර මිථි හේද කළු රතු හේද-ගත් නුගත් හේද ආදී සෑම හෙදයක්ම දුරලා, සම්බන්ධත්වයන්ගෙන් ලොකොට මිනිසා ශීල වන්ත ගුණවන්ත ප්‍රඥවන්ත පත්කෙරෙන බවට අනුශාසනාවකි.

මෙලොව දියුණුවත් පරලොව සුගතිය හා විමුක්තියත් බලාපොරොත්තු වන සෑම කෙනෙකුටම ප්‍රයෝජනවත් වන පරිදි සම්ප්‍රදායන් වහන්සේ වසර සූත්‍රය දේශනා කළ හේතු එය පිළිගෙන ඒ අනුව ජීවත් වෙන කිසිම සමාජයක කවර අත්දැකීම් හෝ හේදයක් නොපවතී. අබ දබර කලකෝලාහලයක් ද ඇති නොවේ. මෙලොව හා පරලොව දියුණුව සෑම ආකාරයකින්ම උදාවෙයි. බ්‍රහ්මාණ්ඩ සංවිරපාදයන් වහන්සේ විසින් කරන ලද්දේ එම දියුණුව සෑම කෙනෙකුටම ඇතිකර ගත හැකි වන පරිදි සම්ප්‍රදාය අනුශාසනාවක් කිරීමය. එහිදී උන්වහන්සේ සමාජයේ අවශ්‍යතා අනුව එක එක කමාන්ත කරන්නාවූ වෙන වෙනම ඇතිවූ අයුරු ක්‍රමයෙන් පෙන්වූහ. මූලික එකම සමාජයක්වූ ජනතාව එම කමාන්ත අනුව වෙන් වෙන්ව ජීවත්වූ අයුරු කාලව වුවද අවිවාදයෙන් පිළිගත හැකිය.

තවත් කෙනෙකුට උග්‍ර පහත් හේදයක් ගැන දනගැනීමට අවශ්‍ය නම්, ඒ හේදය ඇත්තේ උසස් ගුණධර්ම ඇති-නැති අය අතර බව මුළු වසර සූත්‍රයම හෙතෙම ගැර පා විස්තර කරති. මෙය මෙසේ හෙයින් මෙම ජනවංශය කියවන පාඨකයාද තම තමාගේ නොදනුවත්කමින් හෝ තර්ක ආශ්‍රයෙන් හෝ ඇතිකර ගත් කවර අත්දැකීම් හෝ හේදයක් වෙයි නම් එය දුරලා බ්‍රහ්මාණ්ඩ සංවිරපාදයන් වහන්සේම කියන පරිදි “ප්‍රිය පුත්‍රයකු රක්තා මවක මෙන් දයාවෙන් සියල්ලන්ම ඒක ගති හෙයින් නම්කුත් දෙවියන්ගේ නැගෝය, දෙවියෝත් නම්න්ගේ නැගෝය. ඒ බව දැන සියල්ලන් කෙරෙහි මෙන්වඩා..... මාත්ත ත්‍රෝධ දුරුව සිටි මනුෂ්‍ය සම්පත් විද කෙලවර නිවන් පුර ගැමිණෙත්ව උත්සාහ කටයුතුයි.

මෙයට-සිතකාමි,
වෙන්තරුවේ විජයසිරි සංචාරි.

පටුන.

විද්‍යාලයා හා ව්‍යාපෘතියා	2	නුකු නාමය	48
ලෝක විනාශය	6	පත්ත නාමය	49
ලෝකෝත්පත්තිය	7	යමානුත්තේ නාමය	49
බමුත් පැමිණීම	8	ගහල නාමය	49
ලෝකය වැඩිවීම	8	මරක්කල නාමය	
හිරු හා සඳු පහළවීම	10	කැබ නාමය	
දවස් නම් කිරීම	11	බත්ගම් නාමය	50
මහාසමමත රජ පත්කර ගැනීම		මාලාකාර නාමය	51
කුල බෙදීම	15	කිත්තර නාමය	51
කුල සතරක් වීම	16	රොහි නාමය	51
කුසුමන් ඇතිවීම	16	ඔලි නාමය	53
ගොවිගම් නාමය	17	ඉඤ්ජාලික නාමය	52
සලාගම් නාමය	20	කිරිතැනි හා වණ්ඩාල නාම	52
ආචාරි නාමය	23	ආලයෙන් වෙන්වීම	56
වඩුවත්තේ නාමය	25	තො කැම ඇතිවීම	57
මහත්තන්තේ නාමය	27	නියම හේදය	58
රද නාමය	29	මනුෂ්‍යයා එකම ජාතියක් බව	58
රවුල් කපනවුත්තේ නාමය	31	මනුෂ්‍ය කොටස් සතර	59
සම් මහත්තවුත්තේ නාමය	33	කුල - වංශ දෙකේ අදහස	62
පස් මොහකරු නාමය	35	සිවු වැදුරුම් කුලසුත්තේ	63
මදිතත්තේ නාමය	36	උත්පත්ත කුල නැති බවට	
බබ්බාල නාමය	38	සේතු	66
කරා නාමය	40	ලොව සැරසීමට උපත් වස්තු	68
වැද්දන්තේ නාමය	48	නියම වණ්ඩාලයෝ	70
බෙරවා නාමය	43	අත්තික භාරද්වාර පැහැදීම	75
හකුරු නාමය	46		

ජාති හේද ලක්ෂණය

— හෙවත් —

ජනවංශය.

— ❦ —

නමෝ තසං භගවතෝ අරහතෝ
සමමා සමබුද්ධස්ස.

1. සුපුඤ්ඤ ගතිහේන සුඛා ගතං ගතං.
සුඛමම රංසිති විරාජනං ජිනං.
සබ්බා මිඤ්චර හෝදිතං දිතං.
නමාමි තං බුද්ධා දිවාකරං කරං.
2. නමෝහ දෙසස්ස පහාකරං කරං.
අපාය මගස්ස සපා කරං කරං.
නිරෝධි ධානස්ස මහා පථං පථං.
නමාමි තං ධම්ම සුභා කරං කරං.
3. සුසිල තේජේති අලංකතං තතං.
භවග්ග පතනා ජනනා කරං කරං.
සුපුඤ්ඤ බෙහෙතෝව නිරන්තරං කරං.
නමාමි තං සංඝ ගණා වරං වරං.
4. පරං පරප්පාය ගතෝ මහේසි
හයං හයං යඤ්ච සබ්බම සංඝං.
වරං වරාණි නිව්වෙදි රත්තං.
මතං මතං තං පනමාමි නිව්ව.

සට්ඨන්ති ශ්‍රී විරාජන භවතත්‍රය වාසි වූ ජනපදමාකරය
ප්‍රබෝධයෙහි තරුණ කිරණ ප්‍රභා රඤ්ජිත ප්‍රඥ රක්ෂි සමුහය
කින් ජගත්‍රය වාසිත්ව අහස දුතාදී ත්‍රිවිධ දහයෙහි කෙළ
පැමිණ යහපත්වූ ජයමංගලා ප්‍රදානය කළා වූ බුද්ධාදී රත්තත්‍ර
ගව් හය ලෝභ කුලාවාරාදී විනා හක්කි ප්‍රේමාතිහාරවත-
ඥාත්තමංගලා කරණ කොට ගෙන සෘදරයෙන් කම්මකාර
කෙරෙමි. මෙසේ ඉටු දේවතා කම්මකාරය කොට ලෝක
වාසිත්ව හා කතීයත්ව හෙත් පිණිස,

5. ඉන්ද්‍රයෝ සේන ප්‍රජාපති ප්‍රවීරණ: ජයාන වාතුර්වණ. බ්‍රහ්මා වාර ජිනේන්ද්‍ර වන්දනා කුසිතා: යාමා ව දේවා: මම සමෝපද්‍රව සම්මරෝග චෛත්‍ය සමානතරා ව්‍යාධිනාමි මුඛාත් සම් සොබා භූත සතතං භූමිනතු මේ මංගලං.

6. ජිනේ රත්නප්‍රියං නාමා ලෝකපාල පුරාණතම ප්‍රවක්‍ෂාමි සමාජේන-ජනවංශේෂු ලක්‍ෂණම

මේ ප්‍රථම ශාථාත්‍රයෙන් ඉහළ දේවතා කම්මකාරය කොට දේවත ශාථාවෙන් ලෝකපාල පුරේන්ද්‍රයන් ලවා කතීන්ති හා ලෝකවාසීන්ති ආයුර් වර්ණ සාප බල අභිවාසි වඩිතය පිණිස ආශීර්වාද කරවා ජනවංශය සි කියන ලද සවකිය ජාති හේද ලක්‍ෂණය නොනොත් ලෝක නීතිය විස්තර මධ්‍යම භාර සංකෘතියෙන් කියමි, හෙවත් ප්‍රකාශ කරමි.

වණ්ඩාලයා හා බ්‍රාහ්මණයා.

හේ කෙසේද යත්?

අප බුදුන් මේ මහා හදු කල්පයට විෂතාසංඛෙය්‍ය කර ලක්‍ෂයකින් මතුයෙහි හුන්දරවූ හන්ද කම් අහංඛයෙහි පවත් මේ කල්පය දක්වා සමහිත් පෙරුම්පුරා ලොවුතුරා බුදුව සමයා වස්තු විස්තීණී වු සැවැත්මෙන් යුත් සැවැත් නුවර සම්පයෙහි හ්‍රාජික කර විරාජිත ජේතවනාරාමයෙහි වතුර්විධ බ්‍රහ්ම විහරණයෙන් යුක්තව වැඩ වාසය කරන සමයෙහි, උග්‍ර කුල විරාජිත අශ්වික භාරද්වාජ කම් බ්‍රාහ්මණයකු විසින් තුංග කුල බණ්ඩ කළ වණ්ඩාලයෝ කම් කවුරුදැයි විචාල කල ඒ අග්‍ර තේජෝබල ඇති අශ්වික භාරද්වාජ කම් බ්‍රාහ්මණයා හට වණ්ඩාලයෝ මේය, බ්‍රාහ්මණයෝ මේ යයි ප්‍රකාශ කොට වදාරණ ලෝකේශ්වර වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ,

7. 'න ජම්මා වසලෝ හෝති-න ජම්මා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ කම්මනා වසලෝ හෝති-කම්මනා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ සි වදල භේක.

මෙහි ජාතියා යනු ඉපදීමේ ක්‍රියාව අභිකොට ඇති හෙයින් මේ 'න ජම්මා' යන පදය වතුර්විධ පදයන් කෙරෙහි තාම පදයි. එහි වතුර්විධ පද කම් කවර යත්? තාම පදය, ආර්‍යාත පදය, උපසගී පදය, නිපාත පදයි. එහි තාම පද කම් යම් හේ ගොතාය, සුත්‍රය, අං ඇති ගොතාය, දේවදත්ත කම් ගොනුව

තමායි කියාද, තාණ වාසා ලතාදිත්තේ කොල මුල ඵලයයි කියාද, මනුෂ්‍යා මනුෂ්‍ය නිරත්ථිතයන්ගේ අංග ප්‍රත්‍යාගයයි කියාද තම වේ. එයින් කිහි:-

8. සධා හෝ ධම්මලෝ ගහොන්-විසානි දෙවදනාකෝ ජාතාදපි විසෙය්‍යහොන්-නියසෙති සසෝති භු.

9. රුක්ඛ සාධා ලතාදිතං-හස්සි අග්ග පජානි ච නමනති සකලං අස්සං-නාම මහතං විජානිග

මෙහි සමාජීයත් කමත්තේ තාම පද තම වේ. එයින් කිහි.

10. එතේන ලිංගං ද්විලිංගං - ත්විලිංගං වාපා ලිංගිකං වතුදෙති නාමං නාම - නමනාතනන්ති කිතතිතං.

ත්විලිංගාදි වසයෙන් මේ තාමය පඤ්ච ප්‍රකාර වේ. තාම තාමය, සථිතාමය, සමාස තාමය, තද්ධිත තාමය, කිතකානන තාමයි. එයින් කිහි:-

11. නාම නාමං සබ්බි නාමං-සමාසං තද්ධිතං තථා කිත නාමං ච නාමඤ්ඤ-නාමං පඤ්ච විධං මහං.

මේ පඤ්ච ප්‍රකාර තාමයත් අතුරෙන් මේ තාමය තභිතානන තාමයි. හෝති යනු ආර්‍යාත පදයි. ගමත පවතාදි ක්‍රියාව කරන්නේ ආර්‍යාත පදයි. එයින් කිහි:-

12. ගම්මං පවනං කම්මං - කරොන්ති සයනාදිති ජිනානි ක්‍රියවනනානි - ක්‍රියා නාමෝ පඤ්චවති

13. යන්තිකාලං තිස්සිකං - ක්‍රියාවාවිති කාරකං අසී ලිංගං ද්වි චචනං - තද්ධිතානන්ති වූච්චති මේ ආර්‍යාත පදයි.

විරුපාභීයන් ප්‍රදීප සුග්‍රාලොකයක් මෙන් ජෝතිමත්ව බබලවානුයි උපසගී කම් වේ.

14. සනත මේව හි නිලාදි - වණණං දිසාදයෝ විග ධාතුසම්. සනත මේ වස්සං - උපසග්ගා පකාසිතා මේ උපසගී පදයි.

ත යනු නිපාත පදයි. එහි පදයන්ගේ ආදානන මධ්‍යයෙහි පතිනවු විවිත්‍රාභි පදයෝ නිපාත පද කම් වෙති. එයින් කිහි.-

15. සද්දිසා සේ නිලිබ්බසු - සබ්බාසු ච විහතතිසු වචනේසු ච සබ්බෙසු - හේ නිපාතානි කිතතිතා

16. උපෙම්මයා. සපතිති - උපසග්ගාති පාදයෝ

මාදි පාදදි මජ්ඣිමනිකායෙ - නිසංයානි, පුනතනිව

මේ නිපාත පදයි. මේ වතුර්විධ පදයන්ගේ ප්‍රයෝජන දක්වන්නි කිහි:-

17. පදං වතුර්විධං ප්‍රෝක්තම - නාමාධ්‍යාතෝපසග්ගිපම

නිසංයාතස්ස භවිතොති - රක්ඛාබලවහිධාවති

මේ වතුර්විධ පදයි. 'වසලෝති' කියාද විශේෂණ විශේෂණ දෙදෙකාගේ ප්‍රයෝජන දක්වන. කියේ මැනෝ?

18. අනං විශේෂයනිති - පටිසංයෝ විශේෂනං

තං යථා හෝති කපිතේ - වාමාදානන්ධ විශේෂයෙන්

යනාදින් සංකෘපයෙන් යාසත්‍යානුසාරය දක්වා ඉක්බිතිව යථාච ආදීයන් දක්වන්නාවූ පුළුවන්වරයෝ කියේ මැනෝ?

19. පඨමං කතේ පදවේදදං - සමාසාදිං තතෝ පතේ

සමාසේ ව කතේ පවතී - අනං නිගම පණ්ණිකා

යි කි හෙයින් යඟ්‍යා ජාතියා උපපන්න භාවේන වසලෝ ත හෝති' කි 'ත ජව්වා වසලෝ හෝති' යි කියාද, යඟ්‍යා ජාතියා උපපන්න භාවේන බ්‍රාහ්මණෝ ත හෝති' කි 'ත ජව්වා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ, කියාද, කමමං නිසංයාත වසලෝ හෝති' කි 'කමමනා වසලෝ' යි කියාද, කමමං නිසංයාත බ්‍රාහ්මණෝ හෝති' කි 'කමමනා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ කියාද, යනාදින් පදවේදද සහිත සමාසයන් දක්වන. ජාති යන තෘතීයාව වසලෝ යනු ප්‍රථමාව කම වන බැවින් හෝති යනු ආධ්‍යාත පදයි. නි යනු අභාවානුකූලයි. ජාතියා අසංයත වාක්‍යයෙහි ණ්‍ය ප්‍රත්‍යය පර කල්හි 'පුබ්බමධෝධිතමයාරං සරේන විශෝජයෙ'ති තකාරයා ඉකාර පභව එම ඉකාරය හව 'ඉවණෙණෝ යන්නවා' යි යිකාර ව කාරානුකූලයෙහි සංහිතව යවන් වූ තකාරය ව 'යවතං තලත දකාරානං' යි වකාරව එම වකාරය හව 'පරද්වේ භාවෝ ධානේ' යි ද්විභාවානුකූලයෙහි ණ්‍ය ප්‍රත්‍යය ලොප්ව තෘතීයා හව 'අනුපද්විතානං' යි අකාරව ජකාරේ ආකාර හුස්ම 'ත ජාතියා' කි තාත ජන්‍යේ පිණිස 'ත ජව්වා වසලෝ' යි පද සිද්ධි කලෝ.

ත ජාතියා වසලෝ යනු කමධාර සමාසයි. උතුම් ධන රූප ඇති බ්‍රාහ්මණ භක්‍රියගේ කූෂයෙන් ජාතවූ පමණකවම බ්‍රාහ්මණත් නොවෙයි. දුක්ඛත් අරූප දිශිද්‍ර භක්‍රිය වැඩු පමණ කවම වෘක්කාලත් නොවෙයි. ක්‍රියාව නිසා වෘක්කාලත් වෙයි. ක්‍රියාව නිසා බ්‍රාහ්මණත් වේමැයි. වදලේ මැනෝ?

20. තපෙන බ්‍රාහ්ම වර්ගෙන - සංයමෙන දමෙන ව ජනෙන බ්‍රාහ්මණෝ හෝති - ජනං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රිහතමං

21. නිමෝ තේ පුරිසා ජන්‍යාද - නිමෝ තේ පුරිසුනාම යඟ්‍ය තේ ආසවා බිණා - දහතිනෙයෝසි මාසිස

22. ත ජවාති නි ගොත්තෙති - න පච්චා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ යමිති සච්චාසු ධමමෝ ව - සෝ සුඛි සෝ ව බ්‍රාහ්මණෝ.

වදල බැවින් යථාච නිරුක්තිය ලක්‍ෂණවූ මේ වතුර්විධ වූ පදයෙන් යාන්ත්‍ර ක්‍රම හා මේ ගාථාවෙහි අනි සංකෘපයෙන් ලක්‍ෂණව දක්වන සි ප්‍රඥවත්ත පින්වත් මේ මහෝක්තමයන් දුර්වූව නොවිය යුත්තේය.

මේ ගාථාව පිළිබඳව යාන්ත්‍ර ක්‍රම හා මේ ගාථාවෙහි අනි විස්තර මධ්‍යමය හැර සංකෘපයෙන් දක්වන හොත් මාගේ දිවි සිටිමකොට තබා කල්ප ගත සහග්‍රයක් මුළුල්ලෙහි ගනු බ්‍රාහ්ම විජ්ඣ මහේස්වර කන්‍ය කුමාර මහාකෙල තාගේන්ද්‍රාදි බොහෝ මුඛ ඇතිගත් හා ලොව සියලු මුඛ ඇතිගත් විසිතුළු ලියා කියා නො නිමිය හැක්කේයි. එයින් කිහි:-

23. සකකා මේ නිහ මංගුලෙන මිනිසුං සිත්සුදකං බිණුනෝ මේරුං සාසප භාජනේ නිදහිතුං භූමිං නබ්බහනනරේ

කමිපෙතුං සබ්බාධාරං නිමධාරං ආහම්ම ඵලංසුතා

නෝ වේ නාඨ ගුණෝ' දසිං පතප්පතුං තේනාපි ලෝකතතයේ

එසේ ද වුවත් ලෝවැඩ කැමති සත්පුරුෂයෙක් කුඩා පිපා සයක් හව උක්දමු කලමක් පැත් පමණක් දී සතුටු කෙරේද, එමෙන් බඩලොව විවාලවුන්ව අත දිගු කලාක් මෙන්ද, සමුද්‍ර විවාලවුන්ව ඉති ලුවාක් මෙන්ද, මාගේ සිහි නුවණ වියදි වූ නිසාවට ලෝකවාසීන්ගේ ක්‍රෝධ ද්වේෂ මාන්තාදි අකිකාර විඛාංශනය කරන පිණිස ලෝක නීති රාජ නීති බිමි නීති ආදිය දත් මහා විහාර වංශානුගත ශ්‍රී බුද්ධරක්‍ෂිත මහා සඨර්පාද යෝ (වූ අපි) වතුර්විධ භාමිනාදි ත්‍රිපිටකාගමයෙහි බලා ලෝකෝත්පත්ති' සහෙත්ත්පත්ති ක්‍රමය සංකෘපයෙන් ගෙන හැර දක්වමින

එද වතාති බමිකුගත කථා ප්‍රබන්ධත්මය. ඒ බව සාදර යෙන් අසා සිත තබා ක්‍රෝධ ද්වේෂ මාන්තාබිමෝග අකිකාර දුරු කොට දෙවි මිනිස් සැප විද කෙලවර උතුම්වූ නිවැණ කොමි භූමියට පැමිණෙන පිණිස සාදර සිතින් ඇතිස යුතු.

තවද, ගතපුණ්ණ ලක්ෂණධර ඇදිවු හාගස් ඇති බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ගාථාවෙහි අනුසංකෘත කොට වදාළ කල්හි “සමාමිති, භූවතත්‍රය වාසි වූ සතල සැසි හිතානිකාවා ඇති ශාස්තෘන් වහන්සේ සංකෘතයෙන් කළ මෙහි අපි කප කාය ලෝකවාසීන්ගේ කාන්තා විකෝදනය දුරු කරන හෙයින් විස්තර කොට වදාළ මැනවැ” ආරාධනා කළ අග්ගික භාරදවාප තම බ්‍රාහ්මණයා හට මදක් ඉල්වන ලදුව බොහෝ සැපත් දෙන උදරතර අදහස් ඇති උග්‍රතම පුරුෂයකු මෙන් මේ ගාථාවෙහි අනු විස්තරකොට වදාරණ දිපදෙතනම බුදු රජාණන් වහන්සේ මෙහි ජාති ශබ්දය ගුණ ද්‍රව්‍ය ක්‍රියා ඉප දීම අනුකොට ඇති හෙයින් අනෙකුදා වතුර්ජිත යෝනි ද වතුර් වෘක්කයන් ද වතුර්ජිත කාමයන් ද සතර කුලපුත්‍රයන්ද ස්ත්‍රී පුරුෂ කපුංගක ව්‍යවහාරය ද කුල වංශ විභාගය ද හිතෝත්තමාභ මධ්‍යම වන්තට නිසි ප්‍රයෝග ද දිපාද වතුන්පාද සකුණ තෘණ වෘක්කලතාදිය ද යන මේ සියල්ල හෙතෙ ගාර දක්වනු පිණිස කල්සෝත්පත්තිය දක්වූහ.

ලෝක විනාශය.

දෙව් බඩ අගුර මනුෂ්‍ය ගරුභි තාග අපාඨක සකයන් ඇත්තේ ලෝක තම වේ. එයින් කිහි:-

21. බ්‍රහ්මා පුරා පුරා වාසි - මනුෂ්‍ය ගරුභාදිති

තාගා අපාඨකා සතතා - අපථි ලෝකෝති භාසති යි

එහි ‘ලුප්පති පලුප්පති විනාශනි පතිඝති’හි ලෝකෝ නැසෙ නුයි විනාශ වේනුයි සුත්‍යවේනුයි කැවන පිහිටනුයි ලෝකෝ ලෝක තම වේ. උපේද්දෙන් යන බාතුයි. එයින් කිහි:-

22. නාසනනි ව විනාශනනි - සුඤ්ඤමපිච නිපප්පති

ඒතේන වතනාද අපේන - ලෝකනාමෝති භාසති යි

යනු හෙයින් ගින්නෙන් කප තත්තා කල අංගධර බ්‍රහ්ම ලෝකය පටන් ගව අවිච්ඡය දක්වා නැසෙයි. දිගෙන් කප තත්තා කල සුභකිෂ්ඨක බ්‍රහ්මලෝච පටන් ගව නැසෙයි. වාත යෙන් කප තත්තා කල වේගපථල බ්‍රහ්ම ලෝකය පටන් ගව ග්‍රහ දක්වා නැසෙයි. එයින් කිහි:-

23. අග්ගිනානසාරා හෙට්ඨා - ආපේන සුභකිෂ්ඨකා

වේගපථලකෝ වාතේන - ඒවං ලෝකෝ විනාශනි.

එසේම සත් වරක් සුගතියන්ගෙන් ලොව ද ගිය කල එක වරක් දිගෙන් තත්තේය. අවිච්චන් දිගෙන් කව කල එක වරක් සුලභිත් තත්තේය. මේ ක්‍රමයෙන් සැව සතර වරක් දිගෙන් ලෝ තැසි ගිය කල සුලභිත් එක් වරක් වන්නේයි. එයින් කිහි:-

24. සතන සතනග්ගිනා වාරා - අධිමේ අධිමේ දකා

වතුසවිසි යද පුණ්ණා - ඒතෝ වාසු වරෝගියා

යනාදී උත්ථු ගුණ ඇති පත් බුදු කෙනෙකුන්ගෙන් සැදුම් ලද මේ හදු කල්පය ගවගන්තට පලවුවෙන් කෙළ ලක්ෂයක් සත් වල එක පාතාර අප්ථාකාශය දක්වා මහපොළොව පථිත වෘක්කදිය විපත්තිකර මේසය වැසි තැන් පටන් සංවනිසාඨය ගි කියන ලද විසි අනතා කල්පයක් සුගතියාපයෙන් වියලෙයි.

ලෝකෝත්පත්තිය.

සංවනිසාඨයක් ගිති තැසි දවමින් නිව් අලු කළ විට කිස්ව ගොස් එකම බෙර කුහරයක් සේ තැසි සිව් කල කැවන හැම සතුන්ගේ පිතින් සම්පත්තිකර මහාමේසය වැස වෘපොලව පටන් උඩින් ප්‍රථම බ්‍යාන කලය දක්වා වටින් කෙළ ලක්ෂයක් සත්වල පුරාගත සිවිය ජලය සකයන්ගේ කුහල කම්මයෙන් උපන් වාතයෙන් දිය බදගෙන අතික් සත්වලකට දිය බින්දු වකුත් යා නොදී පන්දුවක් සේ වාත බන්ධනයෙන් පෙරල පෙරලා දිය රදවා ක්‍රමයෙන් විශල විශලා දිය බොල් කරමින් මිනිස් ලොව පිහිටන තැනට දිය බව කලට වෘපොළොව පිහිටි යේය. ඒ වෘපොළොව මත්තෙහි දිය පොළොව පිහිටියේය. ඒ මත්තෙහි ගල් පොළොව පිහිටියේය. ඒ මත්තෙහි පත් පොළොව පිහිටියේය. එතැන් පටන් සත්වලවල් බෙදී විලෙක තෙලුම් පත් ගොවු සේ සත්වලවල් වෙන් වෙන් වූයේය.

සම්පත්තිකර මහමේසය පටන් ලොව තැනුනු තැනට විවහි තම විය. පොළොව ගවගන් තැන් පටන් කැවන කප කසන තැන දක්වා විවනිසාඨය තම වේ. ඒ විවනිසාඨයෙහි ගැඹුරු වූ මුහුද උවමනා තැන මුහුද හා වක්‍රවාල, මහාමේරා, සුගදුරා, සතරමහාද්වීප, කොදෙව්, ත්‍රිකුට, ගිමාලගිරි, අනෝ තත්ත, සදුනත, පඤ්චමහා ගංගා යන මේ සියල්ල පිහිටි කල කෙළ ලක්ෂයක් සත්වලවල ලෝ ඇදීරි මහා තරකයක් මෙන් එක ලෙස අනිකාර විය.

බඩුන් පැමිණීම.

ඉක්බිති බඩලොවින් බඩු ඇතින් මිනිස් ලොවට බැස
නුම තමන්ගේ ගරීර් ඇලෝකයෙන් ඒකාලෝක කොට ප්‍රීති
ඇහාර අනුභව කොට අහසම ඇවිදිනානුමය. එකල මේ
පොළොව පස් දඹුවැල්බෑ මිනිස් රස ඉතා ඔවුරු විය. එකල
ඒ බඩුන් අතුරෙන් ලොල්ලු ලෝක සිත් ඇති එක් බ්‍රහ්මයෙක්
කතාල මිපැණි මෙන් තිබෙන මහපොළොවේ කලල් පස් දක
ඇතිල්ලෙන් ගෙන මිදක් දිව ගා තවර තල ගසා බලා ඉතා
ඔවුරුගේ දක ඒ බ්‍රහ්මයා කුල්මත්ව පොළොව පස් කන්තට
වත. අලංකාරයට විෂණු ප්‍රියවේද, කෙළියට මිහේශවරයා
සතුටුවේද, වැදීමට බලහඳුයා සතුටුවේද, එමෙන් බ්‍රාහ්මණයෝ
හෝජනයට සතුටුයි. එයින් කිහි:-

28. අලංකාර ප්‍රියෝ විෂණු - අභිෂේක ප්‍රියෝ සිව්
නාමස්කාර ප්‍රියෝ හානු - හෝජන ප්‍රිය බ්‍රාහ්මණා

ගතාදීන් මේ ලොල් සිත් ඇති බ්‍රහ්ම පාදුරු රසය අනු
භව කරන්නාවූ බලා එකල සෙසු බඩු පොළොව රස අනු
භව කරන්නට පටන් ගත්ත. මෙසේ බඩු ඔවුනොවුන් හා සම්
ගිව මහපොළොව පස් අනුභව කරන්නානු කැට දහසක් හවු
රුදු මහපොළොවෙහි අමාරය අනුභව කලානුය. එයින් කිහි:-

29. ඉතෝ ඡෂටි සහශ්‍රානි - වජ්‍රානි ක්‍රමේන ව
මනානිකාසව සන්තාසවා - පාදුමාස්නි සිතාමිතා

ලෝහය වැඩිවීම.

මෙසේ කැට දහසක් හවුරුදු මහපොළොවෙහි පස්රස අනු
භව කරන කල්හි බඩ ලෝහ සිත් උපදවා මහපොළොවෙහි
පස් මේ කොපට ගසි මේ අපටගසි කියා දෙයකින් තම තමන්
දහාවට තතුකොට ගොඩකරති. ඒ අබිමියෙන් පොළොව රස
අත්තර්ධාතව දෙවනුව ඔවුන්ගේ කුසල බලයෙන් හිය සතු
කැකුළු වැනි භූමි පර්පටක තම සතු ජාතියෙන් පහළ විය.
එයින්ම ජීවත්වන්නාවූ පහළොස් දහසක් අවුරුදු ජීවත් වූහ.
එකල බඩු පෙර සේම ලෝහ උපදවා තමපලා වතු මෙන්
සිමා නියමකොට ඉමි කෙරෙති. එයින් කිහි:-

30. ප්‍රාතඤා පරේ කාසුං - පට්ඨා ඤාදනෝ රසා
ප්‍රතිතාසා සමුපාදාස්නි - භුඤා සන්තුෂ්ඨිකා තද
පට්ඨනෝ ව ගතා බ්‍රහ්මා - සහශ්‍රා දශපඤ්ඤාකා

මෙසේ බඩුන්ගේ ලෝහය වැඩිවීමෙන් ඒ සතුද අතර
ධාත වී තුන්වැනිව හඳුලතා තම ලිය ජාතියක් පහළව එහි
නුදු පත්තින් දහසක් හවුරුදු අනුභව කළ කල්හි ඔවුන්ගේ
ලෝහ වශයෙන් එ ලිය ජාතිය අතර්ධාතව සතරවැනිව කප
රුකක් පහළ විය. එයින් කිහි:-

31. තතෝ හඳුලතා යා ව - ක්‍රියමානෝ ව හෝජනේ
පඤ්ඤා ත්‍රිංස සහශ්‍රානි - චර්ජානි ක්‍රමසමිති.

ගතාදීන් දෙවිසි ලක්කක් හවුරුදු කපරුකින් සියල්ල
ගෙන අනුභව කොට එහිනුදු අතර්ධාතව පස්වැනිව සංයුත
කැට කුඩු දහවෙසියා තැතු වූතුසේ පහළ විය. එයින් කිහි:-

32. පුනාඤාපරේ ඤායං ජාතං - කාලභූරුහ මණ්ඩලං
ථා විංසති ලක්කඤ්ඤා - යං සමිමේ අනුභවන්තිතේ

මෙසේ බඩුන් අනුභව කරන කල්හි හැමදෙනාගේ ගරීර් චර්ජා
ලෝක අත්තර්ධාත විය. අහසින් ගත සෑද්හි තැනි විය. ඕම
අවිදිමත් පත්තින් දහසක් හවුරුදු සංයුත ඇල්කාලේ බත්
අනුභව කළහ. එයින් කිහි:-

33. තනුසොධානතරේ කාලේ - තණ්ඩුලා ඤාදනෝ රසා
පඤ්ඤා ත්‍රිංස සහශ්‍රානි - වජ්‍රාණි ක්‍රමසමිති

එසේම කල්හිය හෙයින් හා බෙදීමෙන් සංයුත අතර්-
ධාතව සවෙනුවට සුවද ඇල් කුඩු පොතු ව පහළව කැට දහසක්
හවුරුදු අනුභව කරමින් මේ කොපට ගසි මේ අපට ගසි සිමා
නියම කළහ.

එතැන් පටන් නියම කළ සිමා ඉක්මවා සොරා හෝ බල-
යෙන් ගන්නා හෙයින් උකු උකුත් බඬු වෙරට කැට මුහුරු
ආදියෙන් තලා මරා සුඬු වන්නට පටන් ගත්ත.

34. තනු ඡෂටි සහශ්‍රානි - තණ්ඩුලං ප්‍රති සමහවේන්
මනුහවිඤා තනු සමිමේ - සන්තා කලහං හවේන්

මෙසේ ආහාර අනුභව කරන කල්හි ඔප් ඇතිව මලමාළි
මුලමාළි ඇතිව සත්‍රී යෝනි පුරුෂ ලිඟු තපුංසක ලිඟු පහළ
වූහ. එයින් කිහි:-

35. බසෙස්සාන භුස්සෙවිතං - බද්ධො වාමනකසන්ථ
තනු සත්‍රී පුරුෂ ලිංගන්තු - සෙවිත් නපුංසකං හවේන්
මෙසේ බඩුන්ගේ ලෝහ ද්වේෂ මෝහ බලවත් ව වෙනස් වූහ.

ගිරු පහළ වීම හා සද පහළවීම.

තාවත එක්ව සමගිව සිටි නියත්තා වූ එමබා පින්වත්නි, මෙතෙක් කල් අපගේ ශරීර ආලෝකයෙන් මුළු ලොව ආලෝක කොට ඇවිද ප්‍රීතියම ආහාර කොට පිත්‍රමග. යම් තාකකව අනසිත්ම ගම්බ. දන් එක අත්ම භාවයෙහිම අප සිත් උපන් ලෝකයෙන් පෙර ඇති සියල්ල අනන්තරාකව අපගේ දෙය තබා අනිකාරයෙහි වසමින. එසේ හෙයින් අපව ආලෝකයක් ලබන ලෙස අගදීමකි නිසා සත්‍යක්‍රියා කළාහ. එකල සුග්‍රීව මනෝලය පහළ විය. එයින් කිහි:-

36. ලෝක ද්වේෂේ තථා මෝගේ - අධිකෙහි පරිවතීනේ
පුලාප වාචං එලං ජාතං - රක්‍ෂතා ප්‍රති විහතයේත්

මේ සත්‍යක්‍රියාවෙන් ලත් ආලෝකය දැක සතුටුව මිට තමන් තබන්නාහු අපගේ සුර වීර භාවයෙන් ලද ආලෝක මනෝලයට සුග්‍රීවයෙහි තම තැබුන එයින් කිහි:-

37. තමේන ගිතාමිති විහතයිංසු
ගවෙයා ආලෝකවහන්සා සද්දං
සෝ සුරගාමං උදයං අකාසි
තේනාහු තේසං සුපියෝති තස්ස

මෙසේ තිස් පැයක් ආලෝකය කොට සුග්‍රීවයා හඬාගත වූ කල්හි අතේ! අපගේ අකුසලයෙන් ආලෝක මනෝලය තැනිවිය අතිකුත් ආලෝක මනෝලයක් ඇත් තම ගතපතැයි, තාවත කළ සත්‍ය ක්‍රියාවෙන් සදමඬල පහළ විය. ජීව සතුටුව අපගේ ඒකවස්ත්වද විමෙන් ලැබුණු ආලෝකයට සදමඬල යයි තම තැබුන. එයින් කිහි:-

38. ඒකස්ස ජඤ්ජාචේන - උප්පන්නා ලෝක මනෝලං

නාමං කුරොන්තා සන්තුභා - වඤ්ජනී පාකවා ජනා

එවිව එළදෙන පිරිවැරු වස්සන් සේ වහු මනෝලය පිරිවර තක්කු තාරකාවෝ - පහළ වූහ. එයින් කිහි:-

39. පස්සේසු නිකඛන්තවිජන්ත තාරා - බෙහුච වන්ඳෙ
විය වච්ඡකංච

හින්තංච නිකඛන්ත මුප්පති සබ්බේ - තේ අත්ත
නෝ යාමං විශ්‍යජන්ති.

දවස් නම් කිරීම.

එකල පොහෝ කලක් තිබුණු අපුරු දුරු කොට එළිය කොට ජාත වුවහැටි ඉරිදි යයි කියා නොහොත් අරිඤ්ඤාරං පහාය ආගමිත්ති ඒල්පයි කි තැන ඉරිදි යයි කියාද ඒකවස්ඤ්ඤා භාවෙන ජයන්ති වන්ඳෙයි කි හෙයින් ජඤ්ජාචයෙන් ජාතයා උපන් දිනයට සද්ද යයි කියාද තනු රක්තභාවෙන ජායන්ති අංගරත්තෝයි කි හෙයින් ඇඟ රත්ත දිනයට අනන්තරාචාර්ය යයි කියාද බුද්ධි අස්ස අප්පිති බුද්ධි ආහු කි තැන සුඵ් ඉකාර ලෝපය කාර ආකාර හුච කොට පරභවර පැමිණ බුදුහු යයි කි හෙයින් බුදුහු ජාත දිනයට බද්ද යයි කියාද සුරගුරු ජාත දිනයට මුහස්සන්තිද්ද යයි කියාද මු වච්චේ ගත ධාතුයි. කාපිත්දයා ජාත දිනයට සිකුරාද්ද යයි කියාද අදි වච්ච සු කු පෙහුනු දිනයට සෙනසුරාද්ද යයි කියාද මෙසේ දින හා රුහු කොහෙකු යයි ගත තවමුහගෝද සත්විසි තැනැත් ද දෙළොත් රාශිය ද පොහොය රිච්චා මාස වම් යයි පහළ කළාහ.

40. අක්ඛි වඤ්ඤා කුප්පෝ හෙමෝ - ගුරු ගුහු ගති ගවරා
රාහු සපි නවමුහාහෝ - හෝරා රාශි දිනපුහා

41. ඒක විසති නක්කත්‍රං - ජේතා පොෂඨ මාසිකං
පක්‍ෂ වථිති නාමා ච ප්‍රාගුර් භුතෝති වුචාතේ

එක් ඉරු සද්ද හා තක්කත්‍ර තාරකාවන්ගේ ආලෝක බලයෙන් හුවද ඇල් සාලේ බත් පරිහෝග කරති. එකල සකිගන්ගේ ලෝකය වැඩි විමෙන් කුඩු පොතු ඇති විය. එයින් ලෝක බලයෙන් තෙමීම ඉපදීම තැනි ව තමන් ලද බිම බිජු වසුව හෙත වෙත වෙතම කන්නාහුය.

මහා සම්මත රජු පත්කර ගැනීම.

එකල තම තමන් ලද ධාන්‍යයන් තුඩු තුඩු තැනින් සොර සොර ගන්නා දැක අප සත්තක දෙය නොපි ගනුදැයි? කියා කලහ කොට කලා මර් ගනිමින් සාන්තදරු තාපසයා කැ බැවය මෙන් සංඝිදි පසුව හැම දෙනම එක්සත්ව මඩුලු බැද හිඳ කියන්නාහු අප බඹ ලොව සිට බව තැන් පටන් අපගේ ලෝක ද්වේෂයෙන් ශරීර වණි ආලෝකය යාබ් සියල්ල අන්තර්ධාතව දන් අප අතින් කොට ගත් සත්‍යයන් සොර සතුරෙන් ගනිති.

එසේ හෙයින් ඔවුන් පුරුෂත්ව අපට නුපවතින. එහෙයින් අපට නායකයකු නිල කොට ගෙන අප අප ලද සහයෙන් ඔහුගේ සත් අව ලාභදී ආශ්වාත රු පින් ඇති එකකු නිල කරමිනි කිය.

එකල ඔහු අප දුන් දෙය කා සිට අතින් මෙසේ නො කොට එහෙයින් ජීවත්වන ලෙස කරමිනි කියා එසේම මැද බලන්නා වූ එකල සුගති දිව්‍ය පුත්‍රයා ශ්‍රියා කාන්තාව හා සංවාසයෙන් උපන් නොහොත් සුගති දිව්‍ය පුත්‍රයා උපන්ද ඔපපාතික වුවාහට පුත්‍රයා යයි කම් ලද්ද වූ රජ මහත්තා රු පින් ඇතු ඇති ඔහුට කියනුයේ එමඟ සහයෙහි, නොපි මෙතැන් පවත් වරද කළාහට තාමිසින් ගෙඩි බැව් දී නාගේ ආශ්වාත පවත්වා ලබයි කියා මහජනයා සම්මත කළහ.

එකල එතෙම කියනුයේ මා එසේ කී කල මව්ම නිශ්‍රව කරන්නේ වේද යි ජව මහජනයා කියන්නා වූ තෙපි වරද යයි කී කල අපිම තලා මරා ඇතුළුවෙහි පිහිටුවා ලමිනි කියා රාජ්‍ය සෙය පිහිට වුවාහුය. එහෙයින් ඔහුට මහසම්මත රජ යයි කම් විය. ඔහුට සිද්ධ වීදුබරයෝ සතර දෙනෙක් කඩු ගෙන රැක සිටිති. ජරා පිළිකුල් තැන. වනු සුගතිය මෙන් ආලෝක කම් විය. ආකාශයෙහි පලක් බැද කිදිනේය. කසින් සදුන් හුවද හා මුවෙන් මහතෙල් සමග දහසක් පුත්‍රයන් ඇති විය. අසංඛ්‍ය ආනුෂ ද වෙයි. මෙසේ දස සාද්ධියකින් සමන්විත විය බොහෝ ගුණ දෙන රුපසිත් විරාජිතව මහානුභාව සම්පන්න විය. එකල මහසොළව පස් කන්නට උනු තැන් පවත් මහ සම්මත යයි කම් කිවූ තැනට දෙසැලික් ලක්ෂ විසිදහසක් හවුරු විය. එකල මහසොළව පස් කන්නට උනු තැන් පවත් මහ සම්මත යයි ඔපපාතික මහ සම්මත රජු පවත් රජවංශය විය. සෙසු සියල්ලම බබලොවින් ආ මුහුණෝ කම් වූහ. පරම දැඩිකිය වූ එමහසම්මත තරුණයන්ට අවුරුදු පතා නියම කොට තමන්ගෙන් දෙන බාහ්‍යයට ඔහු යි ප්‍රසිද්ධ විය. එකල ඔවුන්ගේ පිහිත් වාත වලාකකන් වනුවා වාතත්තරයෙන් බිජයන් හා අල මුල් එළාදිය වාතයට තහා අරණ ද ගිය තැන වැසි හා සමග ගෙන එතැන් පවත් වාක්ෂ නාණ ලතා අල එල ඇති විය. එයින් කියා:-

41. වාක්ෂ ගෛල ලතාදිනාමි - බිජාමිබාමවු සිවායවාන්
වක්‍රවාමාන්තරගාන්තේ - ප්‍රසන්නිති වක්ෂතේ
සෙසු වී හා අමු මුං ඉරිඟු තණ තම්පලා මෙතේරි ආදිය සත්ත බාහ්‍ය ද සෙසු තාණ ජාතිය ද පහල වූහ. එයින් කියා:-

42. සාලි විහි ව කුදාසෝ - ගෝමුමෝ වරකෝ ගවෝ
කාගුති සතන බසාසුති - නිවායාදි කු තමිතිබා

එසේම සිංහ ව්‍යාඝ්‍ර ඇත් අත් ගව මහිස හුරු මුව ගිරා මොහර බලු බලල් තිරළ පලෙළ ආදි දිව්‍ය වතුන්සාදයෝ පිට සත්වලින් කම් බලයෙන් එක්තාහ. නිසි කුහුඹු ඉතිකුණු පණු ගැබවුල් වේගෝ මේ ආදිහු කම්ප වූ දුගියෙන් උපදිත්. එයින් කියා:-

44. සිංහ වාග්ග විහංගා ව - මුසිකා බබවු කුක්කුරා
කම්මිද්ධිසේන ආගන්තා - සන්තිති මිබ කුතලේ

45. ගණ්ඩුසාදෙ උපතිතා - කම් මංකුන ජාතිතා
කම්මිද්ධිසේන ජාගන්ති - සබ්බේ මහතිත ජගතුකා

මෙසේ සියල්ලෙන් ම නිශ්‍රිත වූ රාජ්‍ය සියල්ලෙන් ම සශ්‍රිත වූ කල්හි සිංහ රාජ්‍ය හංස රාජ්‍ය තාග රාජ්‍ය ගුරුළු රාජ්‍ය ආනන්ද කම් මත්සු රාජ්‍ය යනාදීන් මහාසම්මත තරුණයා මෙන් රජ පස් දෙනෙක් වූහ. මේ රාජ පරම්පරාවෙන් ම මේ පස් රජුන් හා ඇත් අත් වාෂතාදී අව රජ කෙනෙක් වූහ. එයින් කියා:-

46. මහාසම්මත රාජා ව - සිහ හංස මගෝරගා
ගුරුලා මව්ප ආනන්දෙ - හන්චි අග්ග ගබාදිනා
ජනෙ අවධි මහාරාජා - සුජනා ලෝක පාලකා

එසේම සම්මත තරුණයන් දිව සළ ඇද පැළද දිව්‍යාභරණ ලා සැරසී ඇවිදිනා ලෙස දිවසළ හා මුතු මැණික් ආදි දිව්‍යාභරණ සමග දහවඩ රත්තන් පහල විය. එයින් කියා:-

47. ජනානං පුසාසාකම්මෙන - දිබ්බමම්බර ජාගති
ඉද්ධිප් දේව දින්නං ව - තග්ග තග්ගානුලෝමිනා

48. මුහුතං මණ්ණං වේච්ඡියං ව සබ්බං - සිලප්පමාලං
රජතං සුචර්ණං
මහාරහල්ලං පිච ලෝහිතංකං - දහස්සකාරං

රතනං වදන්ති
වතුරංගිති තේනා වාසයෙන් සුක්තව දිව්‍ය වස්ත්‍රාභරණයෙන් හැද පැළද අලංකාරව කිද සුක්ති පසිද ලති. එකල ජනයෝ සතුටුව පමුරා පිණිස සතුති සොමා තාද දෙන්නාහ. මෙසේ කල්යාණෙන් ලෝක තාෂණ වැඩි එකල තැනින් තැන සහකය කෙරිමෙන් පුරුෂ ලිඟුව සත්‍රී ගෝති ගත අසංඛ්‍ය ලදින් ලොකාභ්‍යාද රතියට පටන් ගෙන සොර සෙය

ලෝකාසාද රතියට යෙදෙන්නා වූ දක එදුටු ඇසු බොහෝ දෙන මුවා තැනක් තැනුව දුටු දුටු තැනම අසද්ධිමයෙහි යෙදෙන්නාහ. එසින් කිහි:-

49. සසන්ති සගන් සතනා - ලෝක නණනාහි වඩිතිසි
සර්ව සවයනෝව - පුල්ලිංගං ඉති යෝගියෝ

තවද එකක්කුගෙ අලප්ප් කාවගෙන් කෙළකෝටි ගහලු ගණන් අලප්ප් කෙරේද එමෙන් තේනෙ ලෝකගෙන් එක පුරාමයා කළ ලෝකසාද රතිය ලොව හැම තැනම පැතිර ගියේය. එසින් කිහි:-

50. කස්මා ජ්ඣො අලප්ප්හි - දුස්සිලෝ අසමාතිතෝ
අලප්ප් සතසතසාහි - කතොන්තිති පකාසිතා

එකල මුහුලෝකයෙහි සිට ඇතෙහිත් මේ නිව ක්‍රියාවට පිළිකුල්ව මේ නොබලමහි ලැප්පා හයව සමහර කුවණ ගුණ ඇති කෙනෙක් මේ නිව ක්‍රියාවට පිළිකුල්ව මේ නොබලන ලෙස කියා වඤ්චාව හය පත්ව වනයට පැමිණ වනයෙහි ම වසන්නාහ. එහෙයින් ඔවුන්ට පෙර ලෙස ම අහස කොට මුහුලෝ යයි කම් තුළුහ.

51. රාගයා නිශගතස්මය - වනං පාසිති ජනතුනි.

නාමං කතොන්තා සතතුනා - මුග්ගි බන්ධුති මුග්ගිමග්ගෝ

එකල රජතු දුටු තැන ලෝකසාද රතියෙහි යෙදෙන්නාහ. ඒ අධිමය දුටු ජනයෝ ඒ රජතු කෙරෙහි හය ලප්පා තැති වූහ. ඊට කාරණ කවරේද? යත්, තේජස් ගුණ කුවණ බල වික්‍රම ඇත්තෙක් වී තමුන් සත්‍රිත්ව වසන වී කම් ඔහු රාත්‍රි හිලු සල වැන්න යයි කියා රජහට රාත්‍රි ලෝකසාද රතියෙහි යෙදී- මව මුවාවක් කර දෙමිහි කියා රාගයට ගෙයක් කොට දුන හෙයින් ද ආශ්‍රවෙහි රඳවන හෙයින් ද සතර සංග්‍රහ වහුවෙන් සංග්‍රහ කරන හෙයින් ද රජයෙහි තම් තුළුහ. එසින් කිහි:-

52. තේජවා පි නිරෝ විවකතෝ - සකතතෝ බහු

ජතසා පුජිතෝ

නාමි මසං ගතෝ න ගාසති - රාත්‍රිනා උපගතෝ

විස වංචිතා

ජතරත ගාවේ ව ගේතේ යෝජන කාරණා වනනාටි සංගත- කාපි රාජාති පාකවෝ. මහා සමමත රජ අසංඛ්‍යයක් අවුරුදු රජ විය. ඔහු පුත් රෝජය, ඔහු මුණුබුරු වර රෝජය, කළාණ්ණය.

වර කළාණ්ණය උපෝසථය, මහාමනිකාකුය, වරය, උපවරය, චේතිය යයි කිහික ලද එකලොත් කරපතිමුම අසංඛ්‍ය ආයුම ඇති වූහ.

කුල බෙදීම.

එහි චේතිය කරේකුයාගේ පුත්‍රයන් පස් දෙනාගේ පුත් රජතු අතේක වූහ. චේතිය රජතුගෙ වැඩි මහලු පුත් මුවලින්ද විය. ඔහු පුත් මහ මුවලින්දය, ඔහු පුත් සාහරය, ඔහුගේ සැවදහසක් පුත්‍රයෝ මහ සමමත කල්පදාමයෙහි මල් පල මෙන් නොයෙක් රජ වංශ වූහ මුවලින් හැම මහා සමමතය. පසුව සකල ගණන් රජකුලය ප්‍රසේද විය. මේ රජ පරම්පරාවෙන් ඇවෝ රජ කුල කම් වෙති. ඔහු රවට අධිපති වූහ. ඔවුන්ගේ අමාත්‍ය ගෝ ගාහසති වූහ. එසින් කිහි:-

53. මහා මතොත් සබානඤ්ච - මති සතිගෝ මමන්තිති
සජ්චෝ සච්චෝ මච්චා - ඡන්තාති තු වමුපති

54. නායාසාදිතං විවාදනා - මනබදගොත් පදමසි
දෙව්වාදිතෝ පචිතාගෝ - ද්වාරවෙහි ද්වාරපාලකෝ

මෙසේ මුහුලෝක මහාසාරාදි සියල්ලටම මුහුලෝක සත්‍රිකු ම කරණ වූහ. ඒ රජ, බමුණු, ගාහපති යන ත්‍රිවිධ මහාසාර කුලය ගාහපති මහාසාර කුලයෙහි ප්‍රසිද්ධ විය. තවද, ඔවුන්ට ගාහපති මහාසාර කුලයෙහි කියත්ව කාරණා කවරේද? රජ බමුණු දෙපක්‍ෂය හැර සෙත්තෝ ලෝකසාද රතියට සුදුසු වූ මුවා සථාන තනා සත්‍රිත්ව වලලහව ගාහ වාසයෙහි හිද ජිවත් වන හෙයින් ඔවුන්ට ගාහපති යයි කිහි.

මෙසේ රජ කරන්නෝ ගොවි කම්පාන නොකරති. මුහුලෝක- ගෝ ගාහලු ඉහෙන අඹු දරුවන් හා පුරෝගිතව හෝ දිසාපාමෝත් ඇවැට්ට හෝ වෙසෙති. සමහරා යාග සෝම බලි බිලි වෙවදු තක්‍ෂත්‍ර ක්‍රියා කර ජිවත් වෙති. තැනහොත් මහ බමුණේ අවවාදය හා ඔහුගේ ඇහරණයක් වැනි අප මහබමුණ අයාමෙන් රියා- ගත් ගාහලු නො තසමිහි කියා තැන තැන ඇවිදිනාහ. ඒ මහබමුණේ ගාහලු කම් කවර යත්? කියේ මැනෝ?

55. අච්චකෝ වාමකෝ වාම - දේවෝ වාහිති රගෝ ගඟු
යමනන්ති ව වාගෙතෝ - භාරද්වාතෝ ව කසාතෝ

• මනිත්‍ර යනත්‍රාදිය කළ සාමිහුයි.

56. කතොත් වාහරණං පෝති - සකං සිකතා නිරුතති ව
ජන්දෙ විවිති වේතාති - වේදංගාති වදනාති ජ

මේ මහා පුරුෂ ලක්ෂණයේ සියලු ගුණමුළු මහාබ්‍රහ්මයාගේ වෙත්. මේ කාරණයෙහිදු බ්‍රාහ්මණ මහාසාර කුලයෙහි සිටිලද ම ගෘහපති මහාසාර කුලයෙහි ව්‍යවහාර විය.

කුල සතරක් විම.

ඒ බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන් අතුරෙන් සම්භව කිරීමෙන් අලභයන් ලවා මෙතනින් යමක් යවා එතනින් අතිකක් ගෙන්වා ගැනීමෙන් කල් යවති. තමා කළදෙය වෙළඳුම් කොට ජීවත් වන හෙයින් වෙළෙන්දෙදු යයි කම් විය ඒ කෙරෙද යත්?

ගවහිය දවස ප්‍රථම කල්පයෙහි දැඩිව වැසි වෙසෙමින් තම් බ්‍රාහ්මණයෙක් වනයෙන් ඔහුගේ ජාති ආදික ගත දීමෙන් බොහෝ කලක් යන කල අවසාන කැති වී කුලි පිණිස හෝ වෙළඳුම් පිණිස ගෙන දී බෙහෙත් වණිනා කරන හෙයින් වාණිජ්‍ය යයි විය. ඔහුගේ ශිෂ්‍යයෝ පුත්‍රයෝ කල්යාණිකීන් වෙළෙන්දෙදු ම වූහ. එයින් කිහි:-

- 57. බ්‍රහ්මා වෙසෙමනෝ නාම - ආදාය වන මිසඛා දකු ගාමෙක වාණිජ්‍යා - නාම මතනං තද කතෝ
- 58. වෙසා ව වෙසියානෝ එ - ජීවනං වුතති ජීවිකා ආජීවෝ වතනනං වාඑ - කසි කම්මං කසි ජම්මං
- 59. වාණිජ්‍යං ව වණිජ්‍යා එ - ගෝරකකා පසු පාලනා වෙසාසා වුතතියෝ තියෙත් - ගහභා ගාමිකෝ ගිති

එසේ හෙයින් බ්‍රාහ්මණය, රජහුය, ගෘහපතීය, වෙළෙන්දෙදු යයි කියා සතර කොටස්වන්නක් වූහ. එයින් කිහි:-

- 60. ද්විජා බහතිය ගහපතී - වණිජ්‍යා වතුරෝ කුලං පුමෙබ් බ්‍රහ්මාදී තං හේදං - කුල මංසං වතුබ්බිධං

කුලයන් ඇතිවීම.

මෙසේ බ්‍රාහ්මණ කුලය (රජ) ගෘහපතී වාණිජ්‍ය වතුර් වණිජ්‍ය දක්වා අතතුරුව කුලයන් දක්වනු ලැබේ. මේ වතුර් වණිජ්‍යන් අතුරෙන් බහු බාහ්‍යයන් ආශ්‍රිත වූ ගෘහපතීන් විසින් තමා සහකරයෙක් කම්පන නොකොට තමන්ගේ යහළු මිත්‍ර සහෝදර කුඩා දුප්පතුන් ලවා රජ බඩුණු ගෘහපතීන්ගේ කෙත් වත් ගොයම් කරවා ඔවුන්ට භාගයක් දී තමන්ට භාගයක් ගෙන දෙපසෙයම් ජීවත් වන්නාවූ ගොවිකම් කරන්නෝ ද හෙය

කම්පන කරන සියල්ලෝ ද කුලයෝ තම් වෙන් - නොහොත් ලොවට ප්‍රයෝජන බඩුන් පිළි උපදවන්ට උත්සාහ කරන සියල්ල ම කුලය තම් වෙන්. එයින් කිහි:-

- 61. හෝජනං වසත්‍ර හික්කාය - ලෝකේ කම්පාරකා ජනා කුලය නමං ප්‍රවක්කාමි - ගෘහපතාදී හේදනං

- 62. කුලයා දිනං ප්‍රහේදනං - ප්‍රවක්කාමි ඉතෝ පරං සුනිතතු සුජනා ලෝකේ - ප්‍රඥා ගුණ විරාජිතා

කුලයෝ තම් ගොයම් කරන්නෝය, පිළි කරන්නෝය, පසි මෙහෙකරාය හෙවත් වඩුවෝය නොහොත් කැති උදල කරන්නෝය, මහන්නෝය, පිළි අපුල්ලන්නෝය, ඉස රවුල් කපන්නෝය, තම් මහන්නෝය, උයන් පාලයෝය, මල් කරවෝය, වලන් කරන්නෝය, සවණිකාර රථකාරය, සිතියන් කරන්නෝය, නුවර එළි කරන්නෝය, උතච්ච වියන්නෝය, ලියන වඩුවෝය, ලෝකුරුවෝය, දියලුවෝය, ගොපල්ලෝය, ඊවඩුවෝය, වැල් වඩුවෝය, මිසුන් මරන්නෝය, බෙර ගසන්නෝය, විණා ගසන්නෝය, හුරු මුව පසකින් මරන්නෝය, බර ඇද මෙහෙ කරන්නෝය, දායෝය, පාණි හකුරා කරන්නෝය, මදු රැන් කලාල් කරන්නෝය යන මේ ආදී කම්පන කරන්නෝ කුලයෝයි. එයින් කිහි:-

- 63. කෙත්‍ර කාරා වස්ත්‍රකාරා - වඩ්ඪ කම්පාර තුන්නකා නින්නෙපේ කපි වම්මාරා - උයානා මාලාකාපිකා
- 64. කුම්භකාරා ස්වණිකාරා - රථකාරා විත්‍රකාරකා පුක්කුසා නල කාරා ව - බ්‍රහ්මකා ලෝක කාරකා
- 65. නෙතතිකා උසුකාරා ව - ජත්‍ර ආතොජ්ජවාදකා විණාවාදී නාභාකා ව - පානිවාදදී හොණ්ඨිකා
- 66. මායාකාරා පසම්භනෝ - මාග සුකර මාරකා ගාප ධාපිකා දුපවා ව හතකා රජ්ජ කාරකා
- 67. කවචකාරා ව සුකුසුදු - දායා රෝගාතුරා දයෝ දදිදු දුෂ්ට උමමාද - කිලාසා ව වණිජ්ජකා කම්මකාරක සතනානා - ප්‍රහේදනං ඉමාදයෝ

ගොවිභූම නාමය.

මෙසේ කල්යාණිකීන් එම ගෘහපතීන් අතුරෙන් බහු බාහ්‍යයෙක් ආශ්‍රිත වූ ගෘහපතී වූවන් විසින් තමන් සහකරයෙක් කම්පන නොකොට තමන් සහෝදර යහළු මිත්‍ර වූ කුඩා දුප්පතුන් ලවා රජ බඩුණු ගෘහපතීන්ගේ කෙත් වත් ආදිය

ගොඹේ කරවා ඔවුන්ට භාගයක් දී තමන්ගේ භාගයක් ගෙන දෙපසකම ජවත්වන හෙයින් ඔවුන්ට ගොවිකම් කරන්නෝ යයි කිවුය. ඊට කාරණා කවරේද? යත්, මේ ප්‍රථම කල්ප- ගෙහි සංයුත වී ජාතිකු හුවමන් ඉපදීම නැතිවිය. ඒ බව දැනගත් ගෘහවාසයෙහි වසන කාශ්‍යප නම් බ්‍රාහ්මණයෙකු වී උපදවා ගන්නා ලෙස කරමිනයි සිතා පෙර දිග මිශ්‍ර මඩ බිම්ක දැනටත් සාර මඩ පොතිකොට සමත්තා දිය මිශ්‍ර කොට වී වපුල කල පැසෙන්නට වන. එකල ඉන් එක පදුරක් කපා පැතු කල සෝලය අමුණු අව ලාසක් පමණ බාහ්‍යයන් විය. ඒ දැක බොහෝ දෙන ඔහු ගුරු කොට කෙත් කම්පන කලා හ. එතැන් පටන් ඔහුගේ පුත්‍රයෝ ශිෂ්‍යයෝ ගවයන් ගෙන ගොවි කම්පන කරණ හෙයින් ද කෙත්වත් සම්පයෙහි ගෙවල් කොට කෙත්වත් ආධාර කොට වසන හෙයින් ද ගොඹේ රක්ෂාවෙහි නියුක්ත හෙයින් ද ඔවුන්ට බෙහෙවින් වය කාශ්‍යප යයි කියා ද නොහොත් ගොඹේ කරන්නෝ යයි නම් කුමුණ.

බී බගේ යන බාහුයි. බෙහෙවින් නිසංසය ජවතී'නි බෙහෙවින් ජවේ'යි කී හෙයින් ද කාශ්‍ය කමම කාරෝති'නි කාශ්‍යකෝ'යි කියා ද පද සිද්ධිය වන්නේයි. එයින් කියා:-

68. බෙහෙවින් ජවේ' කාශ්‍යකෝ' ට - බෙහෙවින් කේදර මුඛවන් ලෙඩවුනෙත් මතතිකා බගේ'යි - බනිතනි එව'දරණං තොහොත් හෝ ගබ්දය ගෝවින්දේ යි කී හෙයින් සාමිවරයන් කෙරෙහි ද උබ්බිවසුමනී හෝ කු යතාදී පොළොවෙහි ද වසා- වසුකි ගාමිත්‍ර යතාදී ගවයන් කෙරෙහි ද රසමිණාහෝ යතාදී රැකැනෙහි ද ජලයෙහි ද හෝ ගබ්දය දස අවිසක වැ වේන හෙයින් මෙතැන්හි ගවයන් ගෙන රැකැනින් බාද ජල මිශ්‍ර පොළොව සාරා ගෙවත් සැලා මඩවා වී වපුල කලත් රැක බලා කපා පාහා ලොවට හා තමන්ට ද ප්‍රයෝජන කරන හෙයින් ද සා පිපාසාදී සහජ රෝගයට වූ මහ මෙහෙකරු බව හේතු කොට ගෙන ගොවි කම්පන කරන්නෝ ය නොහොත් ගොවි ග ම යයි කියා. එයින් කියා.

69. ඉසො භුමො පසො රසො දිසි වානිජලේ'යිති කමෙහි වජ්‍ර ව හෝ ගබ්දේ - දහැනිවේසු දූෂණෙන් මෙහේ සියලු ජනයන්ට කරන බොහ සහයන් කර - දෙත්- තත්තේ පුරාණ සහයන්ට නම් තබන්නා වූ ඇල් මාව අමු මුං තණ තමපලා ඉරිගු මෙතේරි හා අල පලාදිය කිනු. එයින් කියා:-

70. මුග්ගාදිතේ පරණණං ව - පුබ්බණණං සාලි ආදිතේ සාලි විහි ව කුදුරුසේ - ගෝවුමෝ වරකෝ යවෝ කංගුනි සහන බසකුණි - නිවාරාදි කු තබනිද

මේ ආදී සහයන් කරන ගොවින්ගේ භාගයන්ට නම් තබන්නා වූ තමුල් හී වැල් කෙටිවී රැන් දැකැති පෝරු කලවිට ගොඹේ දමු පිදුරු බොල් තුත් බාහ්‍ය යයි නම් කියා. එහේ හෙයින් කියන ලදී.

71. නංගලසමු සලං සිරෝ - ඊසා නංගල දණ්ඩකේ ගමිභා කු සුග කිලයමි - සිහා කු ගල සදාති

72. දහනං ලවිතන මසිනං - පතෝදේ භුතන පාවනං ගොතනං කු රජ්ජ රසමිනි - එලෝ'කු කසකෝ ගමේ

73. කිසං ව සංසං විසෙකුදායං - විනිච්ඡිත කාරි ජිනෝ කසකෝ'කු ධාලමථසෝ - පලාලං නිනි නිජපලේ භුතං කලිංගරෝ වාච - උසෝ බසකුණන වේච ව

මෙහේ ගොවිකම් කිරීමෙන් දැඩිව බොහෝ කලක් වෙතත් නොවී වසන කල ඔවුන්ට ගොවි බමුණෝ යයි නම් කුමුණ. පසුව කල්යාණිකින් බමුණු නාමය හැර ගොවිකම් කරන අය යයි කී තැන රකාරයට ලකාරාදේස කොට කකාරේ අකාරයට උකාරාදේස කොට ගොවිකුල යයි ප්‍රසිද්ධ විය. මෙහේ කල් යන තැන දැඩිව කල්ගු රට සත්විති රජ පැමිණි කා ලිං ග වහුවර්ති තරේජුයාගේ මුණුබුරු වූ ලොවට අහස දී සුභා ලෙස වසන විජය නම් තරේජුයෙකු ලක්දිවට පැමිණ රජ කරන සමයෙහි තමන් වහන්සේ හා සමග ලක්දිවට පැමිණි සත්- * සියක් යෝබගත් අතුරෙන් දක්ෂ පක්ෂ මද බල සම්පත්ත ඇත්තෝ ගොවි කම්පනයෙහි යොදා සෙත්තෝ එම කම්පන යෙහි කොයොදා දිවුම් පැනුම් කිම් බිනිම් ඇත්තෝ ඇමිති කොට වසන කල ගොවිකම්පන කරන්නවුන්ට තමුල් හීවැල් ගව මිනිසාදී භාණ්ඩයන් කරවාදී සියල්ලට ම ගොවිකම් සලස්වා නොබෝ කලක් යන කල සෙසු කම්පන කරන්නෝ හා රාජහානතර වුවෝ ගොවිකම්පන කරන්නවුන්ට හෙලා දැක විවාද කරති. එකල ගොවිකම්පන කරන්නෝ ලැජ්ජ හසින් ඉවසා සානනව වසති. එහෙයින් කල්යාණික ගියකල ඔවුන්ට ගුණ වශයෙන් ආරුභ කොට ලංකා භාෂාවෙන් සානන දරුවෝ යයි කී තැන සකාරේ ආකාර හ්‍රස්ව කොට නිග්ගතිනාගම ව තත්වයාදේශව සංදුරුවෝ යයි කිනු.

මේ ආදී ක්‍රියා කාමයෙන් නම් වෙතත් වුවත් බ්‍රාහ්මණ වංශෝත්භූත වූ ගෘහපොති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්ෂුද්‍ර ගොවි හුයි. කුමුරුවලට දිය කපාගෙන එන දිය අවවෝය, ගවයන් රක්ෂා කරන්නෝය, උගන් පාලයෝය, මල්වටා දෙත්තෝය යන මොවුන්ගේ විශේෂ කී. එයින් කියා:-

74. තෙත්තිකෝ උදහාරෝ ච - උයාතෝ ගවසාලකෝ
මාලාකාර ජනෝ තස්ම - බෙහතාජ්චෝතු කයාතෝ

සලාගම නාමය.

මෙසේ ක්ෂේත්‍ර කම්පනය කරන්නාවූන්ගේ විභාග දක්වා තාවක බව පිළි දෙන සාධාරණ හෙයින් පිළි කම්පනය කරන වූන්ගේ විභාග දක්වනු ලැබේ. හේ කෙසේ ද? යන් කපුසෙන් හෝ පොතුගෙන් හෝ කෝම කොසෙය්‍යාදීන් පිළි විශත ජන-යන්ට තහනවාගෝය, පෙදකාරයෝය කියත්. ඊට කාරණා කීම් යන්?

මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි සත්වයන්ගේ ලෝභ තෘෂ්ණා වැඩි වීමෙන් කල්යාණීන් ගිය කල ලැජ්ජා වසා අදහස කරන දිව්‍ය වස්තු අතුරුධන් වූහ. එකල්හි ඒ බඩුන් අතුරෙන් නුවණ ඇති ශාසනය වූ බමුණු කීපදෙනෙකු එක්ව සාකච්ඡා කොට විමසා කියනුයේ සම්මාරණ පාලද ඇවිද්දේ මී නුවුන් ලජ්ජා මූවා කිරීමට හුදුසු වූ දෙයක් තැත්නම් නොහොබැගේය. එහෙයින් අපි පිළි උපදානා ලෙස කරමිහයි පුළුන් ඇති වාක්‍යයන් සොයා දිව්‍ය ශස්ත්‍රයෙන් තව ආදිය හෙවත් පොතු උගුල්වා මිටි වාතගල් ආදියෙන් තලා සිත් කොට හු තනා හෙවත් නුල් කැටි දිගලා එකට බඩු කොටන ලෙස ආව ජනියක් ශා හෙවත් කහට ආදිය කපා යන ලෙස බෙහෙත් ශා නොහොත් කැඳ ශා විශලීමෙන් සරත් නුල් විශා පිළි කොට ගෙන රජ බමුණු ශාසනය වූ තමන් ද සෙසු ක්ෂුද්‍රාදී සියල්ලට ද දෙමින් තමන් ඇඳ පාලද සම්මාරණ ලා සැරසී ලජ්ජා පිහිත කොට අදහා හෙයින් ද පිළි යයි කියා තම තුමුහ.

75. නිර්ලජ්ජා දුට්ඨෝ ප්‍රිති දුට්ඨං රූපශ්‍රියං දුමිතං.
සඵලං සඵි හයඤ්ච බංසමකසං සිතෝජ්ඣණ රෝශි කුතං.
සෙබ්බසං බුද්ධි විනාශනං නති බලං ද්වේශං ච
විශ්වා සුනා කුමේන තේන සදේශං ප්‍රාජනෝති
සමං හයං.

පසුව කල්යාණීන් කොමුවෙන් කෘමි දුහලෙන් කපුවෙන් හතගෙන් මේ ආදී අනේක වස්තු කම්පනය ඉපදවූහ. එයින් කියා:-

76. ඛෝම කෝසෙය්‍ය කප්පාය - සානි ශාශානි කම්බලං.
කප්පිකානි ජලේතානි - සානුලෝමානි ජාතිතෝ

මෙසේ ආකාරණ පාපුරණාදී වස්තුයන් කර ලොවට හා කම්බල ප්‍රයෝජන වූ ඒ පිළි කර දෙන ඒ බ්‍රාහ්මණ ශාසනයෙන් ව තවයෙන් පිළි කොට ගත් හෙයින් ද හෙවත් පොතු ආදියෙන් නුල් කැටි විශත කරන හෙයින් ද තහනවාගෝ යයි කියා ද අනාභි වූ ජේස හැට්ට වස්ත්‍රාදිය විශත හෙයින් ද ජේසකාරයෝ යයි තම තුමුහ. සි තනතු සනාතානේ ගත බාතුයි. එයින් කියා:-

77. තහනවාගෝ ජේසකාරෝ - ලෝභ පාශාද බ්‍රාහ්මණෝ
උතතමෝ ලජ්ජා පිහිතෝ - ලජ්ජා විරහිතෝ මනෝ

මෙසේ සියල්ලන්ගේම හිත් අලවන්නා වූ උතුම් ආහරණ කර දෙන්නාවූන්ට ජේසකාර යයි කියා ද හෙවත් ප්‍රසාදකාර යයි කියා ද තම තමා බවුන් කරන පිළි ආදිය කියන්නා වූ ලජ්ජා ආදිය වසා ගන්නා හෙයින් ද වස්ත්‍ර යයි කියා ද පිළි මූවා කරන හෙයින් ද පිළි යයි කියා ද කෝමයෙන් කෝසෙය්‍ය කප්පාය යයි යනාදී ආකාරණ පාපුරණාදිය දක්වන්නා වූ පුළුවන්වරයෝ කියේ මැනෝ?

78. කසිංසං කෝසෙය්‍යං රහන - පති සිබ්බිකු
මසුරණං කම්බා

කෝසිය කසිංසමයං - කෝසිය සුන්තේන පතිතඤ්ච

මේ ආදී පිළි විශත ශාසනය බමුණෝ විශමතව හුදුසු උපකරණ තනා බවුන්ගේ ශාසනයන්ට තම තමන්කා වූ, තබාවය, අළුවය මාදුවය, මංතරුවය, අත්දණ්ඩය යයි කොසෙත් තම තමුහ. එයින් කියා:-

79. ආඵකෝ මාදචෝ ජෙහි - චෙමෝ වායන දණ්ඩකෝ
සුතනං තනතු පුමේ තනනං - ජේසාදී කරගෝ ගවේ

80. හස්ම දණ්ඩෙ වරජස්ථ ච - ආඵකා සර හණ්ඩනං.
තන්තුන කම්බලෝ කාතුං - මාන දණ්ඩානි වුවවතෙ

මේ ආදී ක්‍රියා තාමයෙන් තම ප්‍රසිද්ධව බ්‍රාහ්මණ ශාසනයෙන් විසින් මෙසේ පිළි කිරීමෙන් දඹදිව බොහෝ කලක් වෙතත් තොව් වසන කල බවුන්ට පිළි කරන හෙයින් ජේස කාර බ්‍රාහ්මණ ශාසනයෝ යයි තම තුමුහ. මෙසේ කල් යාමකින් බවුන්ට ශාසනය තාමය හැර ජේසකාරයෝ යයි තම කිවුහ. මෙසේ බොහෝ කලක් ගිය තැන කාලිංග චක්‍ර වර්ගී තුරශ්‍රෙණියන් මුණුබුරුවූ සිංහබාහු කුමරුන්ගේ ශ්‍රෙණි පුත්‍රදී අහස ඇති විජය කරපතිහු ලක්දිව රජකරන කල තමන්ගේ විජයයෙහි තමන් ශාසමය ආ විශත කම්

දත්තන් ඇතත් උතුම් වස්ත්‍රාදිය විශ්‍ය ආචාරිවරයන් තැනි
 හෙයින් දඹදිවට බොහෝ පමුරු හා උපකරණ හරවා වස්ත්‍රා
 චාරිත් ගෙන්වා ලක්දිව බොහෝ ජනයන් විශ්මතෙහි සමීප
 කරවා ඒ වස්ත්‍රාචාරිත් දඹදිවට යා නොදෙන ලෙස තෙත්
 වත් ගව මිනිසු මුතු මැණික් ආදී බොහෝ උපකරණ දෙමි
 මහත් ඉහුරෙන් රාජාභානකරව වසන්තාවු කල්යාණිකින් ඒ
 විශ්‍ය ශාස්ත්‍රය නිතර හොඳ මද විශමන් දත්තෝ ඇති වූහ.
 මෙසේ විශමන් දත්තන් තැනිව කල්යාණික කිය තැන
 හෙවත් අප බුදුන් පිරිනිව් දෙසිය සත්වක වර්ෂයට* පැමිණි
 කල නැවත ලක්දිව රජ පැමිණි භූවත සම බල විකුම් ඇති
 දෙවෙනි පැතිස්ස නම් තරුණයා සමයෙහි දඹදිව බිම්හොස
 නම් කරපතින් විසින් බුදුන් පිරිනිව් දෙසිය අවලෝක වැන්
 තෙති* විසුල නෙදයෙන් සකල භය හැර අභය දෙන විජය
 මහා බෝධීන් වහන්සේ හා සමග ශ්‍රී ලංකාද්වීපයට එවා රජ
 කුමරුවන්ට හා මහා බෝධීන් වහන්සේට දිය පෙරන පෙර
 හත් ලඬු නූල් සමග අනුසාර වස්ත්‍රාදිය විශ්‍ය දෙන පිණිස එම
 පේසකාරයන් ගෙන්වා පෝෂණයකු නිලකොට සමාගරණයෙන්
 සරහා නොපි නොපගේ පේසකාර පිරිවර ගෙන මහාබෝධීන්
 වහන්සේ සමග ලක්දිවට ගොස් මේ මේ ආදී පිළි මෙහෙවර
 කොට මහාබෝධියට උපස්ථාන කරවයි කියා ප්‍රයාණය කරවා
 බොහෝ කලක් පේස වස්ත්‍රාදිය විශ්‍ය කම්පනාය පැවත අවුත්
 පසුව කල් යාමකින් උතුම් වස්ත්‍රාදිය කරන ආචාරිත් තැනිව
 අප්‍රසිද්ධව ගොස් මදක් විශමන් දත්තෝ වස්තු කැකුට විශි
 නිතර දුප්පත් වූ හෙයින් කුලී යයි කියා අගය අඩුකොට
 ගනිති. එයින් භය ලජ්‍යා විරහිතව දුටු දුටුවන්ට වැඩකොට
 ජවත් වන හෙයින් කල්කිය තැන නිතරත් තේතුකොට
 ගෙන ලංකා භාෂාවෙන් පේසකාරයා යයි නම් කලාහ. ඊට
 මැන ගාගයෙහි ජම්බුද්වේණී පුරයෙහි රජසිරි පැමිණි විජය
 බාහු වත්තිම භූපාලයන් විසින් සොළී රටට අසුන් හා පමුරු
 දෙමළ අමාත්‍යයකු සමග හරවා වස්ත්‍රාචාරි අවදෙනකු බේරු
 වලට පමුණුවා සැලැවත යන ප්‍රදේශය ඔවුන්ට බත් ගම්
 කොට දී එහිම විශාලවූ සාලා තනා දී විශමතට යොදා දී
 ලක්දිවට බොහෝ කලක් අනිතර පවතින ලෙස යොදා
 බොහෝ දෙන විශ්මතෙහි සලස්වා නූල් ආදී උපකරණ දෙන
 ලෙස දෙමළන්ට යොදා එහි දික් සාලා කොට එම පිළියෙහි
 සායම් සේදීම කරවීම පිණිස එම ගමිනි දික්සාලා තනා විසාලා

* බුඩ වම් 236 පොයොන් පුර පසලොස්වක් දින මෙන්සුගමනයත්, උප
 වජ පුරතුළුවක් දින බෝධිරෝපනයත් වූ බව ඉතිහාසයෙහි සඳහන්වෙයි.

ඇති ගමිනි විශ්‍ය හෙයින් ද සොළී රටින් ඇතිත් විශ්‍ය හෙයින් ද
 සාලාගමයෝ යයි කී නම සකාරේ ආකාර ග්‍රහව කොට
 සලාගමයෝ යයි කීවුය. මෙසේ ආදී ක්‍රියා නාමයෙන් නම්
 වෙතත් ඔවුන් බ්‍රාහ්මණ වංශෝත්භූතවූ ගෘහපති මහාසාර කුල
 වංශ ඇති කුසුදු කම්පනකාරයෝයි.

ආචාරි නාමය.

මෙසේ පිළි කම්පන කරන්නවුන්ගේ විශාල දක්වා පසුව
 කම්පනායට හා සියලු ජනයන්ගේ කම්පන්තයට ආධාර වූ කම්
 කාරයන්ගේ හෙවත් ආචාරිවරයන්ගේ විශාල දක්වනු ලැබේ.

ඒ කෙසේද? යත්,

තැනි, උදඵ, රත්, රිදි කම්පන කරන්නවුන්ට කම්කාර
 සවණිකාර යයි නම් ව්‍යවහාර විය. ඊට කාරණා කවරේද?
 යත්:- මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි බමුණ්ගේ ලෝභ තෘෂ්ණාව තව
 තව වැඩිමෙන් දිව්‍ය වස්තු හා දිව්‍යාභරණ අතුරුදන් විය. තෙත්
 වත් ආදියෙහි ලවත් හා වාසන ආදිය උපදින්නට වන.
 එකල ඔවුන්ගෙන් කුමන ආති පුරුෂයකු සිතනුයේ අප්‍රේම
 රක්ෂාවටද පැළඳීමටද හුදුහු වූ ආභරණ අතුරුබන් වූහ. එසේ
 හෙයින් ඊට හුදුසක් කළ මැනවයි සිතා එකල ඔහු එක
 තැනක රැස්ව හිඳ කියනුයේ අහෝ! අපගේ ආරාධනාවෙන්
 අතුරුදන්වුවාට සම්කොට සෙසු සියල්ලම සාදා දුන්නේය.
 එසේ හෙයින් මිටත් දෙවියන්වරු යාඥ කරමිනයි සත්‍ය ක්‍රියා
 කලාහ.

එවිට ඔවුන්ගේ කුසලයෙන් මහබමුණගේ අනුමැතිවූ බ්‍රහ්ම
 යෙක් මිනිස් ලොවට අවුත් සියලු කම්පන හා දසවිධ රත්
 රිදි සමග පත් ලෝ දක්වා දී මෙයින් ආභරණ මේ මේ ලෙසින්
 කරව, පත් ලෝභයෙන් මේ මේ දේ කරව, යකඩ වාතයෙන්
 මේ මේ දේ කරවයි කිය. එයින් කීහ:-

81. සුවණ්ණා කනිකා ජාත-රූපං සොණ්ණසලා කසලනං.
 සසුවණ්ණෝ හරි කමටු-වාරු තේමසලා භාවතං.
82. අයෝ වාණජ තම්බාදි-ලෝභකුම්භ සවාහජා
 ඒතෙ පඤ්චවිධං ලෝභං-සුවණ්ණා දසසේදනං.

මේ ආදී දහසිව සවණියෙන් සිවුසැව , ආහරණ කරවා තබා ලෝ ර්‍යං තුන්තං ආදියෙන් මේවා කරවා යකඩ වානෙන් කැති උදළු වැ පොරෝ කර ඒ ඒ කමානතාව අඩු මිටි ආදී භාණ්ඩ මෙහෙ කරවයි කියා මේ මේ ලෙස තැනෙවයි කියා සතිවුහන් කොට අභිෂේක වශයෙන් අඩ භා කියා සිටියා.

ඒ අසා බබුනු ගුණ බැඳ කෙත් වත් කැනීමට යවුල් හිවැල් කැති උදළු හා රන් පිදි තබා පින්තල ආදියෙන් ආහරණ සමග සිතියම් ආදී කමානතා කරන්ට පටන්ගත්හ. මෙසේ බොහෝ කලක් කැති උදළු වැ පොරෝ රන් පිදි සමග මිණි මුතු ආදී සමාහරණ කරන හෙයින් ඔවුන්ට ඒ ඒ තමන් තම තබන්තාවු යකඩ වානේ කැති උදළු ආසුඩ කරන හෙයින් අයෝ කමමං කරෝති'ති අයකාරෝයි කියාද රන් පිදි ආහරණ කරන හෙයින් ඔවුන්ට සුවණණ කමමං කරෝති'ති සවණි කාරයෝ යයි තම ව්‍යවහාර විය. අය සවණිය සුවිච්ඡ කර කරණේ යන බාතුයි. එයින් කිහි:-

83. වුඤ්ඤාතෝ භමකාතෝ-කමමාතෝ ලෝහ කාරකෝ රංගකාතෝ විනාශකාතෝ-සුවණණාය අකාරකෝ

මෙසේ කල්යාණිකින් මේ ආදී කමානතා කරන්තවුනට කම මාර බ්‍රාහ්මණය හෙවත් අයෝකාර ගෘහපතිනු යයි කිහි. තැවත ලක්දිවට පැමිණි විජය තරපතින් හා සත් සියයක් හොබයන් අතුරෙන් හෙසු කමානතා දන්තෝ ඒ ඒ කමානතයෙහි යොදා පඬි රවට අසුන් පමුරු හරවා පඬි රජුන්ගේ දියණියන් සමග ගැනු සත් සියයක් සමග පඤ්චකමානතා කාරයන් ද එම පඤ්ච කමානතයට ඇතුළත්වු කැති උදළු රන් පිදිද ගෙත්තවා ඒ ඒ කමානතයෙහි යොදා බොහෝ කලක් ගිය කල සුලභ ලෙස අභය දෙන ජයමහා බෝසින් වහන්සේ සමග දඹදිවින් කමුරු ජ්‍යෙෂ්ඨයකු නිලකොට නොපගේ කමුරු ගේතාව හා ලක්දිවට ගොස් කමුරු මෙහෙ කරවයි එවුහ.

මෙසේ කල නියෝගයෙන් ඔවුන් අවුත් කමුරන්ට ජ්‍යෙෂ්ඨව සිට බොහෝ කලක් යන කල ඔවුන්ට ලංකා භාෂාවෙන් කැති උදළු වැ පොරෝ සහිත රන් පිදි ආහරණ තනන නිසා ආදර පිණි ආවාපිවරයෝ ය, අපගේ ගුරුවරයෝ යයි කියාද සිතියම් සමග අමුතු දෙය කරන හෙයින්ද පරණ වැඩ අළුත් කරන හෙයින්ද නිවාන් කරන්තෝ ය හෙවත් නවන්දන්තෝ යයි කියා තම කලහ. තව යනු අළුත් දෙයට තම. කිසේ මැනෝ?

84. නව වක්ඛං නව ඵලං-නවගහ රස ගෝඨනං ලහාමි සබ්බමේ'වේ'තං-බුද්ධා පුජා ඉදං ඵලං

මෙසේ ඔවුන්ට තම තබා ඔවුන් කැති උදළු රන් පිදි කමානතා කරන්තවුන්ගේ භාණ්ඩයට තම තබන්තාවු අඩු මිටි කුළු කිහිපිහි සමපති කතුරු කවු ඉදිකවු විනාකවු යනාදීන් කමානතා භාණ්ඩයන් දක්වන්තාවු පුමාවාපිවරයෝයි. කිසේ මැනෝ?

85. සොණණද්‍යුටනනනි මුසා-එ කුටං වා අගෝගතෝ කමමාරගණ්ඨා සණ්ඨාගෝ-මුට්ඨායා'තිකරණ'පටියං

86. තබ්බසායා ගගගරී නාදි-සන්තතා පිට්ඨලං ගවේ භාණෝතු නිකගෝ වුතෝ-ආරා තුසුචිජ්ඣකිනං

මෙසේ බොහෝ කලක් ගිය පසු තබා ලෝ සිතියම් කමානතා කරන හෙයින් ලෝකුරුවෝ ය සවණිකාරයෝ යයි කමුරු විශේෂ යකඩ තම විය. මේ ආදී ක්‍රියා නාමයෙන් තම වෙනත් වුවත් බ්‍රාහ්මණ ගෘහපති මහාඥාර කුලටංග, ඇති සුදුසු කමානතා කරන්තෝයි.

වඩුවන්ගේ නාමය.

මෙසේ ලොවට ප්‍රතිෂ්ඨාධාර ගුරුවු කමුරන්ගේ විභාග දක්වා වඩුකමානතා කරන්තොත් යකඩ කමානතා කරන්තොත් වඩුකම කරණ හෙයින් ඔවුන්ගේ විභාග දක්වනු ලැබේ.

දඹු ගල් ආදියෙන් ගෙවල් හා ඇඳ සුටු රථ දුනු හි කරන්ත වුන්ට තවත්ත වඩ්ඪකි යයි තම තුබුහ. ඊට කාරණා කවරේද? මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි සක්‍රියන්ගේ ලෝහ තෘෂ්ණා වැඩිමෙන් සයනාසන අනන්තරානව වැසි සුලං උෂ්ණ අධික විය. මේ සිත සුලං උෂ්ණ අධිකව කල් ගිය පසු රෝග පිඩා බලවත්ව යාමෙන්ද රාජ ගෘහපති වෛශ්‍යයන්ට ලෝකකාදර්ශ්‍යව මුවා ස්වාතයක් කිරීමට පරික්‍ෂාකොට ඊට සුදුසු ක්‍රමයැති පුරුෂයකු සොයා ඕනව කියනුයේ සබඳ අපට වසන කැතක් හෙවත් සිත සුලං වැසි උෂ්ණ නොවතා ලෙසක් සමග මුවා වෙත ලෙසක් කරවා දෙවයි කිහි.

තබ්ද, දඹදිව නිවාසි වාසෙට්ඨ තම බ්‍රහ්මයෙක් සිතෝෂණ වලක්වා පළමුකොට තණ පිදුරු වසා වට අසුරා සුරක්ෂිත කොට විසිය. ඔහු දක බොහෝ දෙනාත් එලෙස ආවාස කොට

වසනි. එසේ කොට ගත නොහැකි ජනයෝ අපවත් මෙලෙස වසන තැනක් කරවා දෙවයි කිහි. එකල එතෙම යහපතැයි ගිවිස සතර දිගින් මුවාවක් ලෙස කොට උඩින් සොයා අවු හුලං වැසි වලක්වා රජු හා භාහවාසීන්ට දින. එදක සියල්ලම අපවත් මෙලෙස වසන තැනක් උවමැනවයි කියා සෙ හු පු රු. ගෙයත් හා එම නුවණැති පුරුෂයෙකුගේ අනුමැතියෙන් මුවා ස්ථානයන් සියල්ලම කරවන්ට වත්න.

එකල එසේ කරන දේව නම් තබන්නාවූ අවු හුලං උෂ්ණ මුවාකරන හෙයින්ද මෙමුහු අදි නින්දා මුවා කරන හෙයින්ද ගේ යයි කියාද නින්දා මුවා කරන හෙයින්ද වසන හෙයින්ද සරණ හෙයින්ද ගෙව අධිපතිව වසන හෙයින්ද මේ ආදී නොයෙක් අපියෙන් භාහවාසීයි කිහි ආරහ නින්දායං ගත බාතුයි එයින් කිහි:-

87. කරං ගහඤ්චා වසථෝ-සරණඤ්ච පතියාපෝ
 භික්ඛං භාලා බයෝ වාසෝ-පියං කුමි වසහාපි

මෙසේ ආවාස කමානන කර දෙමින් නොබෝ කලක් ගිය කල ඒ වඩුකම් කරන්නාහට එම නමින්ම ව්‍යවහාර කරන් තාවූ, පොතු වැගෙන් සහිත හෙයින් තවමත් ගිවිසියාද ලුහුඬු දෙය සන්දිකොට දික්කරන හෙයින් වඩු යයි කියාද නම් කලහ. එයින් කිහි.

88. නවසංඝෝ වච්ඡති මනෝ-එලගඤ්චාපි පතාපි
 රථකාරෝපි සුවණ්ණකාරෝ-කාරෝ නාලිඤ්චෝ ගපෙති

මෙබඳු කමානන කරන්නවුන්ගේ භාණ්ඩයන්ට නම් තබන් තාවූ කියන නියත වැ පොරෝ අතකොළ ලබකාරි නුල මව් වන් ලැලි කවකඩු හෙවත් බුරුම් කඩු යතුකාරි යයි කියා නම් තුළුහ. එයින් කිහි:-

89. බයෝ ව කකථෝ නිසං-සියං කමමං කලාදිකං
 පටිමා පටිබ්බිමං ව-බ්බිමෝ පටිතිති ජිහෝ

මේ ලෙසින් ගෙවල් ආදි පුටු කරන්නන්ට තැවත කුලි දී කරවා ගනිති මෙසේ කල්යාණෙන් කුලි දීගෙන වඩුකම් කරන අයට වඩුචෝ යයි නම් ප්‍රසිද්ධ විය. ඊගේ දුනු කරන වඩුවන්ට ජවඩුවෝ යයි කිහි. 'උග්‍රකාරෝ' 'සුවච්ඡති-වච්ඡිකාරණා' හේදනං, ඊට මැන භාගයෙහි ලක්දිවට පැමිණි රජකරන විජය ගුප්තලායන් සමග ආ සන්සියයක් යෝගියන් ගෙන් සමහර දෙනෙක් වඩුකම් හා යකඩ වැඩ යන දෙකම එකක්නුම දන කරති. එහෙයින් ඔවුන්ට වඩුවෝ කමාර යයි

කියා නම් ව්‍යවහාර විය. නොහොත් වඩුවෝ කමාරෝත් පබ් රවින් ගෙන්නවා වඩු කමාරු දෙපසයම් වෙන් වියනොදී එකක්නු මෙන් කරවුනයි සමහර තැනක පෙනෙයි.

මෙසේ කල්යාණෙන් වඩුකම් අතින් ජනයාගේ ඉගෙන ගත කරන්. ඔවුන්ටත් ඒ නම් විය. මෙසේ කමාරෝත් වඩුවෝ යයි කී බවට මුත් වඩුවෝ වෙනග. කමාරෝ වෙනග. ඊට කාරණා කවරේද? ජයමග බෝසත් වහන්සේ බමාණෝක තරේන්ද්‍රයාණන් විසින් දෙවෙති පැතිස්ස නම් පාපුච්ඡවරයන්ට ප්‍රයාණේය කරන ගමනේ වඩුවන් හා වඩු දෙවුවාද කමාරු දෙවුවා හා කමාරොද එවුනයි දෙකක් කොට පෙනෙන හෙයින්ද මේ ආදී නොයෙක් තැන වඩුවන් හා වඩු භාණ්ඩ පෙනෙන හෙයින්ද කමාරු භාණ්ඩ පෙනෙන හෙයින්ද කමාරු භාණ්ඩ හා කමාරන් වෙනම පෙනෙයි.

එසේද වුවත් ලක්දිව කමාරෝත් වඩු භාණ්ඩ තනා වඩු කම් කරන හෙයින්ද වඩුවෝ යයි ආවාසීන්ට කී නමුත් ආවාසී වෙනග වඩුවෝ වෙන යයි නොයෙක් තැන පෙනෙයි. එතතුදු වුවත් ලක්දිව වඩු කම් කරන එක එක ජාතියක් තැනි නිසා උගත් කෙනෙක්ම කරති එමෙන් අනෙක් කමානනාදියත් එසේම උගත් අයම කරන නිසා ඒ ඒ නම කියති. වඩුකම් කරන ලෙස නොහොත් කාතෘදිය සියලු මනුෂ්‍ය ජාති තුම භමන් දත්තා ලෙස කර ගනිමින් නින්දා පිළිස්ස ජාතියක් නියම කොට තැනි හෙයින්ද තම තමනුත් කර ගනිති. අතිකෙක් අතින් කෙරීම නොපිළිවන. එසේ හෙයින් වඩුකම් කරන පමණකට මේ වඩු ජාතිය යයි වෙන් නොවන කල අතින් කමාරාත්තයටත් කම් වේතස වුවත් මුහුණයෝම කමාරානන කලාව වෙන් නොවන බව මේ මේ කාරණයෙන් බලා දන ලොව සමහර කෙනෙකු රජහානතර හෙයින්ද වස්තු හා ගුණ නුවණ වියද්දී ඇති හෙයින්ද අප උතුම් අප උතුමැයි කීවත් වඩුකම් දත්තානු මෙන්ම ජාතියක් වෙනම තැන. කරන දෙයක් නම් ව්‍යවහාර කලන් සියල්ලම මුත්මණ වංශෝද්දගන වූ භාහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්‍ෂුද්‍රවඩුවෝයි!

මහන්නන්ගේ නාමය.

මේසේ වඩුවන්ගේ විභාගය දක්වා පිළි මහත ජනයාගේ විභාග දක්වනු ලැබේ. කෝම කෝසෙයාදී වස්ත්‍රයෙන් හෙවත් පිළි ආදියෙන් කැට්ටි තොපපි සහිත ඇඟ ලත පල

දහා ඉදිකළ මෙහෙකොට හෙවත් මහා දෙව්නාභව කුන්තාවා යයි හෝමක යයි කියා නම් තිබුන ඊට කාරණා කවරේද? යත්,

මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි සත්ත්වයන්ගේ ලෝභ තාප්පය වැඩි මෙන් කල්යාමක් ගිය කල රජහු පිළි ආද සමාහරණ ලා සැරසි ජනසමාගමයට එලඹ යුක්ති විචාරා පසිඳලා නැවත මාලිගාවට ගෙයි. එසේ කල්යාමක් ගිය කල්හි එකල එක් නුවණැති පුරුෂයෙක් සිතනුයේ ලෙව්හි කාරණා අකාරණා දෙකක් ආති. ඒ කවරේද? ලෝකවාසිවූ සත්‍රි පුරුෂයන් දකිත් උඹ හා තාභියෙන් යටිද හෙවත් පෙකනිය දෙදන මඟින් වසා දනෙන් උඹ පිළි අදිද තන උතුරා සළ ආදියෙන් නොවසාද නොහොත් තන බඩ නොපෙනෙන ලෙස රෙද්දකින් වසා නොපොරවාද එසේ නො වැසූ කල සමාහරණ පැලැන්දේ පි නුමුත් පිළි නො ආදුමෙන් තත්ත බව වන්නේය. එසේහෙයින් රජහට ආහරණ පැලද සැරහුනේ වි නුමුත් හැවට හා ඒකාංග කොට සළ පොරවා සභාවට නොවදනා සේක් නම් නොහො බනේ යයි කියා කියේ මැනෝ?

90. නාභිදෙණ වසාවක් - ජන්තුකා නවසාලහෝ උනහර සාමකා නවසි-නගෙහෝ තේවිඩි කාරණා.

91. තඬා රාජා ව බ්‍රහ්මාව-අප්පි පණ්ණින ජනතුකා සබ්බාහරණ භූසෙහෙහෝ-නගෙහෝ ආහු නි වක්කා.

මේ ආදී නොයෙක් කාරණා සලකා රජහු සභාවට වදනා කල අලංකාරව බබලමින් ජනයන්ට ප්‍රසන්න වන ලෙස ඒ නුවණැති අමාත්‍යයෙක් රහසට පිළියෙන් ශ්‍රේෂ්ඨාහරණයයි කියා සැවටියක් හා උරයෙහි වසා ලන හෙයින් උතුරා සළ වක්ද යනාදී බොහෝ කොට දුහල්පට ආදියෙන් උර සරහන වක්ත්‍රයක්ද ඉදිකළයෙන් අලංකාර කොට මහා රජහුට පළඳවා සභාවට පමුණුවා යුක්ති පසිඳලා ලෙස තියෝග කළේය. ඒ දුටුවාට වූ බ්‍රාහ්මණ ගෘහනිකු අතිශයින් ප්‍රසන්නව විත්ම සත්ව ගොස් කියන්නාවූ අපවත් මෙබදු පළඳනා කරවා ගත්ව උච මනායයි ඒ ආහරණ කල නුවණැති පුරුෂයන් සොයා ඕනව කියනුයේ එමඟ සබද අපවත් මෙබදු පළඳනා කරවා දෙවයි කියා විශ්වාස කරවා ගනිති. මෙසේ කල්යාමක් ගිය පසුව අව කාශ මද හෙයින් ඊට කුලී දී තමනුත් මේ පළඳනාව කරවා ගෙන කුලී දෙති. එතැන් පටන් එතෙම වැඩිව අලංකාර කොට ආහලන ගර්භාහරණ කරන හෙයින්ද හෙවත් ඉදිකළ මෙහෙවර කරන හෙයින්ද ඔවුන්ට ගෘහපති තුන්තාවායෝග බ්‍රාහ්මණ හෝමිකය යයි නම් තුබුන.

පසුව කල්යාමකින් බ්‍රාහ්මණ ගෘහපති නම් දෙකම් හැර තුන්තාවායෝග හෝමික යයි කිනු. තනතු සන්නානෙ යන බාතුයි, හා සුප්පිවූ වි වයෙ යන බාතුයි. එයින් කිහි-‘සුවිහේන විපෝච්ච තුන්තාවායෝ ව හෝමිකෝ, මෙසේ කල්යාමක් ගිය පසු-ශ්‍රී ලංකාද්විපයට පැමිණි සත්ත්වයන් අමාත්‍යයන්ට හා විජය රජහට හැවට නොපිටි ආදුම් ආදිය මස්වා ගන්නා පිණිස පහිරවත් මැසීමෙහි දක්‍ෂයන් ගෙන්වා හැවට නොපිටි සේවා ගැනීම වගයෙන් ලක්දිව බොහෝ ජනයන් මැසීමෙහි දක්‍ෂකරවා ඔවුන්ට කුලී දී පිළි මස්වා ගන්නා පිණිස සැලැස්සුන.

ඒ විජය රජ ලක්දිවට පැමිණ දෙළොස් අවුරුද්දක් යන තුරා පිළි මහත්තවුන් නැති බැවින් නොකපා දිගට පිළි මුවු කොට ආදී හෙයින් සිංහල ආදුම් යයි අද දක්වාම පැවැත් තේය. තවද ජයමහා බොබිත් වගන්සේට කිර ජමනිකා ගොහොතිද රජකුමාරයන්ට හැවට නොපිටි ගෙනා අය නැති හෙයින් සත්‍රිත්ව ඔහොරි පෙරවිම හා පිරිමින්ට උතුරා සළ පෙරවා උරමාලා බැඳුම් විය ඒ පිණිස ගන්නාලි ජෝෂ්ඨයකු සමග බොහෝ මහත්තන් එවූහ. මෙසේ ආවුන්ට කල්ගිය පසු ඔවුන්ට ලංකා ගෘහාවෙන් පිළියෙන් ආහලන සන්නාන කරන හෙයින් සන්නාලියයි කියාද ඉදිකළුවෙන් නුල් ආද වියන හෙයින් මහන්නෝ යයි කියාද නම් තුබුන. මේ ආදී පිළි මහා දිම් හේතුකොට ගෙන කරන දෙය කිහි ක්‍රියා තාමයෙන් නම් වෙනත් වුවත් බ්‍රාහ්මණ වංශෝද්භූත වූ ගෘහපති මහාසාර කුල ආති සූද්‍රයෝයි.

රද්‍ර නාමය.

මෙසේ පිළි මහත්තවුන්ගේ විහාග දක්වා පිළි රජස් බුලි හැර සුභි කරන්නවුන්ගේ විහාග දක්වනු ලැබේ. සියලු මිනිසුන්ගේ වයහුදිය අපුල්ලා දෙන හෙවත් පිළි ආදියෙහි රජස් බුලි හෝද සුදු කොට දෙව්නාභව නින්තන්ජකරකා යයි කියා නම් විය. ඊට කාරණා කවරේ ද? යත්, මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි මහාජනයා විසින් සම්මත කොට සිරා උපන් දිනයෙහි ඕප-පාතිකව ලොව පහල වූ සිරාගොත් මහා සම්මත තරේඤ්‍යන් ආදී කොට වේදිය රජහු දක්වා මනුෂ්‍යයන්ගේ වසනු කිළවූ නුමුණේය.

නැවත ද මුවලින්දදී තරේඤ්‍යන්ගේ වසනු රජස් බුලි-යෙන් කිළවුවන්නට පටන් ගත්හ. එසමයෙහි රජහු වසනු කිළවූ වූ බැවින් දුර්වූබව තමන්ගේ අමාත්‍යයන්ට කියනුයේ එමඟ සබද

ප්‍රධාන පුරුෂයකුට වසනු හරණ කීවුව. සභාවකට පැමිණීම අසන්නා හෙයින් ද රජකට යවනායෙන් අපුල්ලා පුද කොට ඇදීම සරුස් නොවන්නේ යයි කීහ.

ඊට කාරණා කවරේද? යත්, යමෙක් උගත් දෙය නොකිරීමෙන් කීවට වන්නේය. අදිනා වස්ත්‍රාභරණ මල්ගඳ මලවුන් නොපැළූදීමෙන් කීවට වන්නේය. යමකට පමා වීමෙන් රක්ෂාවට බැර නැති වීමෙන් ජාතිය කීවට වන්නේය එමෙන් රජකට ද වස්ත්‍රාභරණ කීවට කොට සභාවට සිය කල නොහොබන්නේ යයි කීහ. වදලේ මැනෝ?

92. අසන්නාය මලා මනනා - අනුරාධාන මලා සරා මලං වණණයා නෝසප්පං - පමාදෙ රක්ෂකෝ මලං

93. මලිඤ්ඤා දුක්ඛජනං - මච්ඡරා දදතෝ මලං මලා වෙ පාපකා බම්බා - අගමි ලෝකේ පරමසි ව.

යනාදින් නොයෙක් කාරණයෙන් විශ්වාස අමාත්‍ය බ්‍රාහ්මණයා හට මෙසේ කී කල්හි ඔවුන් අතුරෙන් විශ්වාස වූ එකෙක් රජහුගේ වස්ත්‍රාදිය රහසින් පුඬු කොට දුන්නේය. මෙසේ රහසින් පුඬු කොට දීමෙන් නොහෝ කලක් සිය කල රජ බුලි හැර රජත් පුඬු කොට අදිනා වස්ත්‍ර දැක සතුටු ව මහජනයා තම තමනුත් සොර සොරා වස්ත්‍ර පුඬු කොට අපුල්ලවා හැද ගනිති. මෙසේ කල් ගාවීමෙන් අපහසු නින්දා නොකොට යහළු මිත්‍ර බණ්ඩුන්ගේ වස්ත්‍රාදිය එළිපිටම රජත් බුලි කුණු කසල හැර පුඬු කොට අපුල්ලා දීම පටන් ගත්හ. මෙසේ බොහෝ කලක් වස්ත්‍ර පුඬු කොට දීමෙන් නැවත කුලී දෙමහසි ඒ ගෙන වස්ත්‍ර පුඬු කොට දෙවසි කියා කුලී දී වස්ත්‍ර පුඬු කරවා ගැනීමෙන් කල්ගිය පසු පිලියෙහි රජත් බුලි වසන හෙයින් ද රාහදී මල දෙවන කරන හෙයින් ද ඔහුට ගින්නෙන් පසු බ්‍රාහ්මණ ශාසන සිහි ගියේ යයි කීහ.

මෙසේ කල් ගාවීම සිය පසු බ්‍රාහ්මණ ශාසන සිහි නැති වී තිත්තේජකරකය, රජකය යයි තම කුමුඛ. රක්ෂ රාගේ යන බාහුයි. එයින් කීහ. 'තිත්තේජකෝ ව රජකෝ රාහදී දහනෝ ගවෝ' මෙසේ පිලි පුඬු කිරීමෙන් දබද ව බොහෝ කලක් සිය පසු කාම බිම ආවාග විවාහ සමග සම සම කරවනු හැර නිව ක්‍රියාවෙහි ක්‍රියා කරන්නෝ යයි වෙන්ව බොහෝ කලක් පසු වූහ.

ඊට මෑත ශාසනයෙහි විජය කරපතිහු ලක්දිව රජ කරන සමයෙහි තමන් වහන්සේ සමග ආ ජන සමූහයාට හා තමන් වහන්සේට පිලි පුඬු කරන්ට පුදුසු පුරුෂයන් තැනි හෙයින්

පති රටට අසුන් පමුරු හරවා පිලි පුඬු කරන්නවුන් කීප දෙනකු ගෙන්වා සියල්ලවුන්ගේ ම පිලි පුඬු කරන ලෙස නියුක්ත කරවා බොහෝ කලක් සිය පසු ක්‍රෝධ ජනිතා මාත්තා යෙන් නිවසත් කොට තබා කල් ගාවීමෙන් සියලු මනුෂ්‍යයන් අදිනා පිලියෙහි රජත් බුලි ලේ කුණු දවා හැර කුලී ගන්නා හෙයින් ඔවුන්ට ලංකා භාෂාවෙන් රදව් යයි තම කුමුඛ.

කුණු හැර පිලි එළිකරන හෙයින් පෙහෙර හිලි යයි කී තමන්ද ඇපිලි මට පති ගන්නා හෙයින් ජෙතියා යයි කියාද දරුවන් හෝනා පිලි අපුල්ලා දෙන හෙයින් ගේතයා වඩනා ලෙස පිලි පුඬු කර දෙන හෙයින්ද ගේතයා යයි කියාද මේ මේ තමන් තම ව්‍යවහාර කළාහ. මෙසේ ක්‍රියා නාමයෙන් තම වෙනස් වුවත් බ්‍රාහ්මණ වංශෝද්භූතවූ ශාසන සිහි මහාරා කුලවංශ ඇති කුසුදුගේයි. රාදගෝය, පලිගෝය, ගංගාවෝයයි කියා රද වියේයකට තම.

රවුල් කපනවුන්ගේ නාමය.

මෙසේ වස්ත්‍ර පුඬු කර දෙන්නවුන්ගේ විශාල දක්වා දැලි රවුල කපන්නවුන්ගේ විශාල දක්වනු ලැබේ. දැලි රවුල් ඇති මනුෂ්‍යයන්ගේ ඉහතෙන් රවුල් කපන මනුෂ්‍යයන්ට, කප්පකය, නාසාපිතය යි කියා තම විය.

ඊට කාරණා කවරේද? යත්, මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි ඕප පාතික මහා සමවන තරේන්ද්‍රයා ආදිකොට බබ්ලොවින් ආ බඩුන්ද යන රජ බඩුණු ශාසන සිහි කියන ලද උගය ලෝක ජනයාගේ දැලි රවුල රෝමයන් නුපදුනේය. මෙසේ කල් ගාවීම සිය පසු මවු කුසින් උපන් ඔවුන්ගේ දරු මුණුබුරු ආදිවූ රජ බඩුණු ශාසන සිහි කුසුදු සියලු පුරුෂයන්ගේ දැලි රවුල් උපදින්නට වන් හෙයින් ඊට රවුලය කේතය ලෝමය කියා තම කුමුඛ. එයින් කීහ.

94. මස්ස වුතං පුම වුමෙ-ගිනිපති ගමුකෝ ගමු බපෙත් නොතන ජලස්සණි-නොතන තාර ගණිපතියං

එසේ හෙයින් පුරුෂයන්ට විනාස්ත්‍රිත්ව රවුල් තැනිවිය. ඊට කාරණා කවරේද? රවුල් තැනුව තනග සහ ඉහතෙන් ඇති වූයේ සත්‍රිය. තනග තැනුව ඉහතෙන් රවුල් ඇතිවූයේ පුරුෂය. මෙසේ සත්‍රි පුරුෂයන් දකගන්නා පිණිසයි. එයින් කීහ:-

96. එනි කේශවතී නාට්-මස්සමා පුට්ඨෝ සියා
එතේ ලෝකේජනා අපට්ඨි-ඉති පුට්ඨ සේදනා

මෙවකට ද සමහර අයගේ දැලි රවුල් තැනි බව නිසාද
කිසිවක්ව තනස කැනි නිසාද තප්පසකයෙහි නිගන්. මෙසේ කේස
ලෝමාදිය ඉපද ත්ත්‍රි පුරුෂාදිය හේද විය. එකල රජහු රවු
ලෙන් ගහතව ගිය කල මුහුණ අලංකාරව තොපෙනෙන කල
දැලි රවුල් කපා අන්දං කරවති, කියා රජහුගේ විශ්වාස ඇමති
පුරුෂයන්හට කීහ. එකල එතෙම ගහපතැයි කියා රජහුගේ දැලි
රවුල් කපා අන්දං තබාලයි

එකල රජහුගේ මුහුණ අලංකාර බව දක ප්‍රසන්න විය.
එදක සෙසු බිමුණු ගෘහපති ක්‍රූදාදි සියල්ලම රජහුගේ දැලි
මෙහෙකරුවන් ලවා දැලි රවුල් කරකම් කරවා ගත්තට පටන්
ගත්ත. මෙසේ කල්යාණිකින් කේස කපන්නාවූ පුරුෂයා දැලි
රවුල් කැපීමෙහි දක්‍ෂ ගෙවිත්ද ජීවත්වීමට අතින් ගොවිකම්
වෙළඳුම් කිරීමට දැලිමෙහෙවර නිසා අවකාශ මදව ද කුලී දී
ඔවුන් ලවා සියල්ලගේම දැලි කරකම් කරවා කුලී දෙන්නට පටන්
ගත්තාහ. එසේ හෙයින් බොහෝ කලක් දැලි මෙහෙකොට කුලී
ගන්නවුන්ට ඉහතෙක් කපන හෙයින්ද සහනය හෙයින්ද
කප්පකය, නිහාමිකයෙහි කියා ද තම් කුමුඛ. කප්පං ගත දුකියා
පුළුවු බි බිගේ ගත බාතුහි. 'කේස මස්සමපි බග්ගො-කප්පකෝච්
තහාපිතෝ මෙසේ බොහෝ කලක් දැලි මෙහෙ කිරීමෙන් දවස්
හරණ කල්හි ලක්දිව රජ ඉසුරට පැමිණි ජගත්‍රයට අහස දෙන
විජය මහරජුන් වහන්සේ සමග ඇ සත්තියක් පමණ මහ
ජනයා හා රජහුගේ දැලි මෙහෙයට කරකම් දන්නන් තැනි
හෙයින් පවිරවර අසුන් පමුරු හරවා කරකම් කරන්නන්
ගෙන්වා දැලි මෙහෙයට යොදා රජ ඇමති ආදී සියල්ලගේම දැලි
මෙහෙ කරති.

එසේ කල්යාණික ගිය පසු රජ ඇමති ආදීන්ට රාජකාරිය
පිණිස දැලි මෙහෙ කරන බව මිස සෙසු ජනයන්ගේ කේස
මස්ස කැපීමට අතින් කමිහන නිසා අවකාශ මදවිය. එකල
මුහුණගේ කුලී දෙමිහෙ කියා ඔවුන්ට පණමක් දී ඉස රවුල
කප්පවා ගනිති.

ඒ අතීත හෙයින්ද ඉසේ රවුලෙහි රෝම පත්‍රයක් කපන
හෙයින්ද ලංකා භාෂාවෙන්, රෝමපන්නා බග්නි'නි කී තැන
පතික්කිය කරනාමිගේගෙහි කීහ. තාවත කල්යාණිකින් රජහු
සමීපයෙහි සිට අති විශ්වාසව දැලි මෙහෙ කරති. එහෙයින්

ඔවුන්ට අහ ඇමැත්ත යයි කිවුය. එසේ කිවු තාමය කල්යාණික
ගිය පසු ලක්දිව සමහර අමාත්‍යයෝ උතුම් අපගේ ඇමැත්ත
යන්ගේ ඉස රවුල කපන පමණට ඔවුන්ට එසේ කීම් නොවටි
යයි කියා තිත්ද පිණිස අමාත්‍ය යයි නොකියා ඇමැතිවරයා
යයි කීහ.

මේ ආදී ක්‍රියා තාමයෙන් තම් වෙතත් වුවත් මුත් මි
වංශෝත්භූත වූ ගෘහපති මහාසාර කුලයංග ඇති ක්‍රූදයෝයි.

සම් මහත්තවුන්ගේ නාමය.

මෙසේ දැලි රවුල් කපන්නවුන්ගේ විශාල දක්වා සම්මහත්-
තවුන්ගේ විශාල දක්වනු ලැබේ. තවයෙන් පොහොරාවෙන්
හෙවත් සමින් දණ්ඩෙන් පයලන 'උපාහත් මහත්තවු' මුහුණ
යන්ට වමමකාරය රථකාර යයි කියා තම් විය. ඊට කාරණා
කවරේ ද? යත්, මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි සත්වයන්ගේ ලෝක
තෘණය වැඩිවීමෙන් කල්යාණික ගිය කල රජහු සමීහරණ ලා
සැරති ජනමධ්‍යයට පැමිණ යුක්ති විචාරමින් අසංඛ්‍යයක් වරුස රජ
කළාහ. ඒ රජ පරම්පරාවෙන් ඇ රජවරු අතුරෙන් රජ පැමිණි
බොහෝ තරේඤ්ඤයෝ අහස පලක් බැඳ තිදිති. යන එන කල
පිය බුලි මිබ නො ගැවෙයි. පසුව කල්යාණික ගිය කල ලොව
පැළ වූ රජුන් අතුරෙන් වෙහිය රජ අපා ගත වූ තැන් පටන්
ඇකාශගේ ඉදගෙන වූ හැඟි හා දේවතා ආරක්‍ෂා ද මහතෙල්
සදුන් සුවද සමග මේ සියල්ල අත්තර්ධාන විය. ඊට මැන
ගාහයෙහි රජ පැමිණි මුවලින්ද තම් තරේඤ්ඤයන්ගේ ආනුභාව
තැනි විය.

එකල තරපති ආදීන්ගේ පය බුලි මිබ ඇලෙන්ට වත්තා.
එසේ වූ කාරණා දුටු ගෘහපතින් අතුරෙන් එක් නුවණැති පුරුෂ-
යෙක් ද රජහු පයින් ඇවිදිනවා දක, එහි මිත්‍ර විශ්වාස අමාත්‍යයා
හෙවත් මුත්මණ ගෘහපතියෙක් ද රජහු පය මිබ බුලි ගැවි පය
කිම තබා තමා යාම අලංකාර තැනි හෙයින් පය කිම නොකබා
ගත එන ලෙසින් සලස්වන්නට වුව මැනවැයි සිතා පළමු කොට
දමු ආදියෙන් පෘකැව තනා දුන්හ. මෙසේ පොකු පෝරා ආදී
යෙන් පය ලන පෘකැව පෘසම් කොට පය ලා ගෙන සහාමධ්‍ය
ගත වූ ගත එන තැන යන්නාහ. ඒ දුටුවා දී ගෘහපතියෝ
ප්‍රසන්න වුවාහු අපටත් මෙබඳු පාදලංකාරයක් කරවා ගත්තට

ලවමැනවැසි සිතා එසේ පොතු පෝරා කරන්නා වූ ගෘහපතියා
සොයා ගිහව කියනුයේ එමිනි. සබද අපවත් මෙබඳු පාකාව
පාසම් කරවා දෙවයි කිහි.

එකල එතෙම ගෘහපතියා කියා ගිවිසි හෙයින් විශ්වාසව
කරවා ගත්ත. මෙසේ කල්යාමක් ගිය කල සෙසු කමිහන
තැනුව මෙම කරමිහනගම කරන හෙයින් ඔවුන්ට කුලී දී
වහන් කරවා ගන්ව වත්ත. එතැන් පවත් මොකර පිල් මහ-
මුහුණු කටු දළ විසානාදියෙන් හා කම්බල කෝණයාදීන් අතකි
කොට තනාදී කුලී ගැනීම් වෙළඳම් කරන්ව වත්ත. තැවත
සතියන් මරා මත් අනුහව කරන කල ගව මසිස එළු මිහ බල
බලල් ආදී නොයෙක් සතියන්ගේ සමින් වහන් සෙරෙපු යයි
කියා සම්මහන්තව වත්ත. එයින් කිහි:-

- 96. සබබ මකෙප්ටකිනා විනා - නිල පිතාදි වට්ටිකා
නිනානිප පනතිනා මෙහෙ - අප විසාන වට්ටිකා
- 97. සබබ නිලක බිදුන - පිත ලෝගිත කණහනා
මහාරංග මහානාම - රාග රතන මුපාගනා
- 98. බලල බදා පුබ බදා - පුලපනනා මුපාගනා
පාලිගුණසිමා ව මොර - පිඤ්ජෙන පට්ඨිබිතිනා
- 99. විජ්ජිකාලිකා සිහ - ව්‍යංජුද්දජිත භාජින.
මජ්ඣර කාලකා ලුහ - වම්මෙති ව පට්ඨකාවා

මේ ආදී අනේක ජාතියෙන් වහන් කොට දෙන වුන්ට
බොහෝ කලක් ගිය පසු ගමනට පුදුසු පයව වහන් කර දෙන
හෙයින් ද පයව සරහන හෙයින් ද හෙවත් පයව පිහිට සිටි
හෙයින් ද මේ ආදී පය ලන හම් කරන හෙයින් ද ඔවුන්ට හා
දරු මුණුබුරන්ට ගෘහපති වමමකාරයෝ යයි තම තැබුහ.
මෙසේ කල්යාමක් ගිය පසු බ්‍රාහ්මණ ගෘහපති තාම හැර වමම-
කාරය රතකාර යයි තම තුබුහ. වමම යන දුතියා පුළු වූ
කර කරණේ යන බාහුයි. එයින් කිහි:-

‘වමමකාරෝ රථකාරෝ කාරකෝ ව උපාහනෝ’ මෙසේ
බුද්ධානතර තුනක් පසුව අප බුදුන් බුදුවන්ට පලමු ලංකාද්වීපය
රාවණ නගරයෙන් යුග්ගයෙන් මිනුණයන් තැනිව යකුන්ට
අත් ඇරි එක්දහස් අවසිය ප්‍රසාදිත් අවුරුද්දක් ගිය කල ලක්-
දිවට පැමිණි උභය කුල පරිපූර්ණ විජය තම ජීග්‍රහපාලයන් හා
සමග සිරිලකට පැමිණි යත් සියයක් අමාත්‍යයන්ට හා විජය
තුපාලයන්ට පයව සම්මහා දෙන්නට පුදුසු සම් කරුවන් තැනි

හෙයින් පති රචව අසුන් පමුරු කරවා සම් මහන්තවුන් හෙත්වා
සියලු මනුෂ්‍යයන් සනිත ආතුන් අසුන්ගේ පයව හා කරබාන්
පිණිස සම් මැසීමෙහි ගොදු ඔවුන්ට උපකරණ හා ගම් දී සියලු
ලන්ම සම් මත්තවා ගැනීමෙන් බොහෝ කලක් ගිය කල සමින්
පයව සත්තාහ කරණ හෙයින් ද පොතුගෙන් පෙට්ටි, නන පද
ආදී සියල්ල ද සමින් වැසුම් කරන හෙයින් ද ඔවුන්ට ලංකා-
වාසිනු සොමාරයෝ ය හෙවත් සම් වඩුවෝ යයි තම තුබුහ.
මෙසේ සම් මැසීමෙන් ආදී කමිහන කරන හෙයින් මේ මේ
ආදී ක්‍රියා තාමයන් තම වෙතක් වුවත් බ්‍රාහ්මණ වංශෝත්-
තූත වූ ගෘහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්‍ෂුද්‍රයෝයි.

පස් මෙහෙකරු නාමය.

මේ පස්දෙන ලෙවිති රජ බමුණු ගෘහපති ක්‍ෂුද්‍රාදී සියලු
මනුෂ්‍යයන්ට මෙහෙ කොට දී කුලී ගන්නෝයි. ඔහු කවරහ?
යත්, වඩුවෝය, මහන්තෝය, පිළි අපුල්ලන්තෝය, පතික්කිය,
සොම්මාරයෝ ය හෙවත් සම්මහන්තෝයි. ඊට කාරණා කව-
රේද? යත්, රජ බමුණු ආදී සියලු මනුෂ්‍යයින්ට ඇද පුඩු තතුල්
වියදම් හෙවල් දෙරවල් අලා පල්ලාක්කි තැටු පබඩු-තනාදී
කුලී ගන්නා වඩුවෝ ද සියලු මිනිසුන්ට සැවට කොප්පි ඇදුම්
සත්තාහ මසා දීදී කුලී ගන්නා සත්තාලි ද රජ බමුණු ගෘහපති
ක්‍ෂුද්‍ර යන සියලු මනුෂ්‍යයන්ගේ අදහා පිළි අපුල්ලා කසට කුණු
හැර පුදු කොට කුලී ගන්නා රදවු ද රජ බමුණු ආදී වැදි
කෙටුලන් කෙලවර කොට සියලු මනුෂ්‍යයන්ගේ දැලි රවුල්
රෝමයන් කපා කුලී ගන්නා පතික්කි ද සියලු මනුෂ්‍යයන් හා
ඇතුන් අසුන්ගේ පය ආදී පුදුසු තැන්වලට සම් මත්වා ගන්-
නාහට මසාදී කුලී ගන්නා සොම්මාරයෝ ද යන මේ පස්දෙන
සියලු මනුෂ්‍යයන්ට වැඩ කර දීමෙන් හා රජ දරුවන්ට අලු
උපයෝග කරන්නා වූ අමාත්‍යයෝයි. එයින් කිහි:-

- 100. අනිකවෙහිත් තු රාජුන - මංගරකබ ගණෝ මහෝ
කඤ්චුකි සෝවිදලෝ ව - අනුජිවි තු සේවකෝ

මොහු පස්දෙන මෙහෙකරුවන්ටත් සෙත්තෝ මෙහෙකරු
නොවන්නන් කාරණා කවරේද? යත්, මොහු පස්දෙන සියලු
මනුෂ්‍යයන්ට යෝග්‍ය වූ හෙවත් ඕනෑ වූ මේ ආදී කමිහන
කොට ජීවත් වන හෙයින් රජ බමුණු ගෘහපති ක්‍ෂුද්‍රාදී සියලු

මනුෂ්‍යයන්ගේ සුභ මගුල් අවමගුල් දෙකට වඩුවා ඇද පුඩු බඩු ඇදිය කරදීම ද සන්තාලි ගැට්ටි තොපපි මහා දීම ද ඇසුල්-පුම් කරන්නා හෙවත් රදවා විශන් බැඳීම පිළි පිරුවට දීම ද පතික්කියා ඉස රවුල සිං අන්දං කොට සැරසීම ද තොමාරයා පයට සම් මැසීම ද යන මේ සුභ මංගල්‍යයට ද මොහු පත් දෙන හෙයින් ද අවමගුලට හෙවත් මිත්‍රතාව වඩුවා ගොස් ඇද පෙට්ටි මැසි කර දෙන්නේය. සන්තාලියා ගැට්ටි තොපපි මහා සරහන්නේය. රදවා පිළි අන්දං පිළි පිරුවට දෙන්නේය. පතික්කියා දුලි රවුල අන්දං දුලි මෙහෙ කෙරෙයි. තොමාරයා පයට සම් මහා සරසන්නේය. මේ පත්දෙන සුභ මගුල් අවමගුල් දෙකටම ගොස් කම්පන මෙහෙ කොට කුලී ගන්නා හෙයින් පත් මෙහෙකරු තම වෙත්. එයින් කිහි:-

101. කවිජනෝ තනනවායෝ ව - රජතෝ ව තනාපිතෝ
සසඬමෝ වමමනාරෝති - කාරවෝ පසුභිමෙ සිසු.

මදිනන්ගේ නාමය.

මෙසේ පත් මෙහෙකරුවන්ගේ විභාග දක්වා සුරාමේර තනා බොන දෙන ජනයන්ගේ විභාග දක්වනු ලැබේ. මල්පල ඇදියෙන් සුරා තනා බොන්නාහට සොණ්ඨිකය මජ්ඣික යයි කියා තම විශ්. ඊට කාරණා කවරේද? යත්, මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි සමස්ත වස්තු විස්තීණී වූ දඹදිව බරණැස් නුවර උපන් සොණ්ඨි මාතවක තම බමුණෙක් ගිහි ගෙය හැර සෑම ප්‍රවෘත්තාවෙන් පැවිදිව දඹරුක් යට තපස් කරන්නාහුය.

ඒ කල්පයෙහි හිමාල විල් ඇදියෙන් වි කරල් ඇදිය හා ඕළ මල් හෙතෙවින් ඒ දඹරුක පස් රියන් පමණ දිග පුරා තියෙන වළ රූපයෙහි හිඳ වි කරල් හා ඕළ මල් ඒ දිය වළෙහි ම ලා එයින් දිය බි යන්නාවූ කලකින් ඒ වළ ඕළ මල් හා වි කරල් නිසා කැකැරි රළු පසුව බි කල මත්වී වැටෙන පසු සමුභයා එහි වසන තාපසයා මරු පුළුස්සා ගෙන කමින් ඒ වළ දිය බොමින් තොමෝ කලක් ගිය පසු වි කරල් හා ඕළමල් නිසා රු තැනෙන බව දත තාපස බමිය හැර ග්‍රාම පථයට පැමිණ සැල තාලි ඇදියෙහි ඕළමල් හා විදමා මේ ලෙස රු තනා බොන දෙන කල ඊට කැමති වූවනු ප්‍රයෝජන විදිනාහුය. එකල ඒ දුටුවන් ඊට සතුටු වී මනුට ශිෂ්‍යව ප්‍රත්‍යාපානය ලබන්නා වූ දඹදිව සැරිසර

සුරා තනා බිමෙන් සත් රටක් විභාග කරවා නැවත බරණැස් දිගක්දෙව් රජහුගේ අනුමැතියෙනු නුවර වාසීන් ලවා ඒ තාපසයා මරු පුළුල බහුගේ ශිෂ්‍යයෝ ඒ ඒ රට රු තැනීම අත් නොහැරම තනා ජීවත් වන්නාහු ඇත් සොබා මෙන් බටලි මාත රු උණු කරන හෙයින් ද මත් දේ තනා බොන විකුණන හෙයින් බමුත්තට සොණ්ඨිකය, මජ්ඣික යයි කිනු. රාබ හිංසායං යන බාහුයි. එයින් කිනු:-

‘මදතොමදකාරෝ ව සොණ්ඨිකෝ මජ්ඣිකාසි,

මෙසේ දඹදිව බොහෝ කලක් සුරා තනා බොනු දෙන කරන හෙයින් ද මදුරු හා වාරණය සමග මත්වීම නිසා ද සකසන් රු මෙලාදියට එලඹ එම සුරා විකුණන මඩුව හා සුරා හාණියට තම තබන්නාහු

102. මදිදා වාරුණෝ මජ්ඣං - සුරා සවෝ තු මේරයං.
සරතෝ වසතෝ නිජජි - ආපානං පාන මණ්ඩලං.

සුරාගෙන් කැටුම් උගත ජනයෝ හා මඩුරගෙන් හෙවත් මුද්දරපලමින් සුරා කරන ජනයෝ වෙත්. එයින් කිහි:-

103. කිණ්ණං තු මදිදා බිජේ - මඩු මධ්‍යං වෙ මහං.
පුපිගෝ පුප පාණ්ගෝ - සුරා වාණ්ජ හෙදනං.

මෙසේ සුරා විකිනීමෙන් දඹදිව සැරිසර ඇමති ඇදිත්තට ජය පානය කර දෙමින් රජ දරුවන්ට අබ්‍යානතර වූ සුරාවාරි කෙනෙකු මදුරට සාලල නුවරට පැමිණ මඩුගෙන් හෙවත් මුද්දරපලමින් සුරා තනා දෙමින් කලක් ගිය කල මඩුරට බොහෝ මදියෙන් රු තනා සුරා කරන හෙයින් මඩුරට යයි ප්‍රසිද්ධ විය. එකලම මදු රටින් සුරාවාරි කෙනෙකු ලක්දිවට පැමිණ බෙහෙත් පිණිස යයි කියා වසඬා කොට සොරා රු තනා දෙමින් සුරා තැනීමෙහි නියුක්තව අඟු දරුවන් හා සමග වසන්නාවූ බඩුත්තට සිංහල භාෂාවෙන් මත් දෙය ගොරා තනා ලොවට දෙන බොන හෙයින් ද මඩුරට සිට ඇ හෙයින් ද මදනෝය - හෙවත් මදින්නෝ යයි කිනු. මද උලවාදේ යන බාහුයි. පසුව පොල් මල් ඇදිය කපා සැල තැලිවල ලා තිබා රු කරති. දෙවෙනු පොල් තල් ඇදිය තලා රු කරති. නැවත කල්යාණිකින් සුරා මද කරන්නාවූන්ගේ දරුවන් මුණුබුරන්ට මනුජයුග අපව්‍ය. පුතෙක් මාතවෝ යි කිවා. මෙන් මදුරසා අපව්‍ය. පුතෙක් කියා ද සුරා කරසා පුතෙක් සුරාවෝ යි කියා තද්ධිත විසින් පද සිද්ධව සුරාවෝ යි කිනු.

කැවන කියනුයේ දුගවරිත හෙයින් ද දුකට කාරණා වන හෙයින් ද දුගවරිත කරවන හෙයින් ද ගුණ බිත රූපශ්‍රී කැති කරවන හෙයින් ද මේ පුරා තාමය තෝබනේ යයි කියා පුරාවෝ යයි කී තැන හු යන උපසංගීය මකා දු යන උපසංගීය තබා දුරාවෝ යයි කිහු. ඊට කාරණා කවරේ ද? හු යන උපසංගීය පුවපත් ආදී තෝභතානීය මේ අසෝභනයට හුදුසු නොවෙයි කියා නින්දිතානී වූ දු යන උපසංගීය තබා දුරාවෝ යයි කිහු. එයින් කිහි:-

104. සු - සෝභනෝ ව සුභෙ සමමා - භුස සුචු සමිද්ධිසු
සමමා භුස සහසානතා - නිමුඛන්තේසු සංඝනේ
කී හෙයින් ද,

105. දු - කුච්ඡිත් සපසංඝෙසු - විරූපසංඝෙසා සෝභනේ
සිලාසාවා සමිද්ධිසු - කිචෙස වානදනාදිතේ
කී හෙයින් ද,

106. සුභික්ඛං සුභරං සුදා - දුභික්ඛං දුක්ඛරං දුදං
ඒවං දුඛසාසිතේ දුක්ඛං - සුභාසිතාය සුක්ඛතාං

යනාදීන් සෝභන අසෝභන දෙකෙහි විභාග බලා දතයුතු. පාසම්මය කෙසේ ද වුවත් නින්දිතානීයෙහි වැටේ මැයි. වදාලේ මැනෝ?

107. ඉසභි බුහෙත්ව පුරා බුහෙත්ව - අක්ඛ බුහෙත්ව ව
යෝ නරෝ
ලදාං ලදාං විනාසෙති - භං පරාභවතෝ මුඛං

මේ ආදී ක්‍රියා නාමයෙන් තම වෙනත් වුවත් බ්‍රාහ්මණ වංශෝත්භූත වූ ශාහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්‍ෂුද්‍රයෝ යි. කංසා අබිං දුංකල තනා දෙන්නාහවත් මදනායයි කියති. මේ ආදී මත් දෙය කරන්නෝ පුරා විශේෂය කරන්නෝ යි.

බඩ සැල නාමය.

මෙසේ පුරා මද කරන්නවුන්ගේ විභාග දක්වා කුමන - කාරයන්ගේ හෙවත් මැටි කම්පනා කාරයන්ගේ විභාග දක්වනු ලැබේ. මැටියෙන් කළ කොතල සැල තාලි ආදිය කරන්නාහව කුමනකාර කුල යයි කියා නම් විය. ඊට කාරණා කවරේ ද? යත්,

මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි උපන් සත්‍වයන්ගේ ලෝභ තාෂණා වැඩිවීමෙන් කල්යාණික ගිය පසු පලමු කුඩු පොතු තැනු ව හටගත් සමයාණන දිවසාල් මැණික් බඳතෙහි ලා මැණික් උදු - තෙහි තබා එකල පෝතිය පාසානයෙන් සුප වාක්‍යන සහිත පැහැණු හෝජනය අනුභව කොට වෙසෙති.

මෙසේ කල්යාණික ගියකල ලෝභ තාෂණා වැඩි දිව සාල් හා දිව මැණික් බඳුන් අනාර්ථිකව තමන් අතින් කොටගත් සත්‍යයන්ගේ සාල් ආදිය පිළිමට කළ වලං සැලි තාලි උපදවා ගන්නා ලෙසක් සිත්හි උපති. ඒ කෙසේ ද? යත්, එක් සමයෙක්හි පලමු කප උපන් බඳුන් අතුරෙන් සමහර කුඩුණැති බ්‍රාහ්මණ ශාහපතියෝ තමන්ගේ කුමණව වැටහෙන ලෙස ද බු වෙත් ගලින් හාජන තනා හෝජන පමණ කළ හැක්කේ යයි උත්සාහ කළාහ. එකල හාජන ගින්නේ දවීමෙන් සිදු සිදු යන්නේ කළාහ. එකල හාජන ගින්නේ දවීමෙන් සිදු සිදු යන්නේ එදක කුමිහය කුලාලය යන ශාහපතියෝ දෙදෙනෙක් එකතු ව සාකච්ඡා කොට බත් මාළු උයා ගන්නා ලෙස ද ද තොයන සාකච්ඡා කොට බත් මාළු උයා ගන්නා ලෙස ද ද තොයන ලෙස ද කවර ලෙසකින් කෙබඳු ජාතියකින් කරනුදෙ හෝ යි පරික්ෂා කොට මැටි ගෙන අතා ගලි කොට සාරා දමා ගින්නෙන් පුළුස්සා භත් කල කිසි උපද්‍රාවක් නොවන ලෙස දක පොළොව පුළුස්සා භත් කල කිසි උපද්‍රාවක් නොවන ලෙස දක පොළොව සාරා මැටි ගෙන බඳා කොට දවන හෙයින් බඳන යයි කියා කළ කොතලා සැලි තාලි ආදිය තනා වේලා තලා වැඩි අඩු සුළං වලක්වන ලෙස සාලා තනා එහිදී දවා පුළුස්සා ගත්හ.

එදුටු රජ බමුණු ශාහපති ක්‍ෂුද්‍රයෝ සබද අපටත් මෙබඳු හාජන කර දෙවෙයි කිවුය. එකල එතෙම යහපතායි කියා සියලු මනුෂ්‍යයන්ට බත් මාළු උයන ලෙස හාජන තනාදී තමනුත් ප්‍රයෝජන විදී. මෙසේ කල්යාණික ගිය කල්හි සියල් - ලට ම සැල තාලි තනා ගැනීම නොපිළිවත් හෙයින් ඒ සැල තාලි තනන කුමිහ නම් ශාහපතියන් ලවා කළ වලං කම්පනා කරවා ගෙන ඒ පුරාණයන්ට කුලීදී හාජන කරවා ගනිති.

මෙසේ කල් යාමක් ගිය කල්හි පොළොව පත් ගෙන හෙවත් මැටි ගෙන කළ කොතලා තාලි තනන හෙයින් ද කුමිහය කුලාලය යන දෙදෙනා විසින් හාජන ඉපද වූ හෙයින් ද බවුන්ට කුමිහකාරය කුලාලය බ්‍රාහ්මණ ශාහපතියෝ යයි තම කුමිහ. මෙසේ කල් යැවීමෙන් බ්‍රාහ්මණ ශාහපති නාමය හැර කුමිහ කාරය කුලාල යයි විය. කුමිහ යන දුතියා පුළු වූ කර කරණේ යන බාහුයි. එයින් කිහි:-

තැවත කියනුයේ දුශ්චරිත හෙයින් ද දුකට කාරණා වන හෙයින් ද දුශ්චරිත කරවන හෙයින් ද ගුණ බව රුපත්‍රී තැනි කරවන හෙයින් ද මීට පුරා තාමය තෝබනේ යයි කියා පුරාවෝ යයි කී තැන පු යන උපසර්ග මනා දු යන උපසර්ග තබා දුරාවෝ යයි කිනු. ඊට කාරණා කවරේ ද? පු යන උපසර්ගය පුළුස්සන් ආදී සෝභනානීය මේ අසෝභනයට පුදුසු නොවෙයි කියා නින්දිතානී වූ දු යන උපසර්ගය තබා දුරාවෝ යයි කිනු. එයින් කිහි:-

104. පු - සෝභනෝ ව සුබෙ සමමා - භුස පුටු සමිද්ධිසු
සමමා භුස සහසරතා - නිමුබන්තේසු සංඝනේ

කී හෙයින් ද,

105. දු - කුළුණි සප්පෙසු - විරුපෙසෙසා සෝභනේ
සිලානාමා සමිද්ධිසු - කිවෙස් වානදනාදිනේ

කී හෙයින් ද,

106. සුභිකං සුහරං සුභි - දුභිකං දුහරං දදං
ඒවං දුබ්භාසිනේ දුකං - සුභාසිනාස සුකකතං

යනාදින් සෝභන අසෝභන දෙකෙහි විභාග බලා දනුනු පාපබරය කෙසේ ද වුවත් නින්දිතානීයෙහි වැටේ මැයි. වදලේ මැනෝ?

107. ඉපථි බුතෙත් පුරා බුතෙත් - අකභි බුතෙත් ව
සෝ නරෝ
ලභං ලභං විනාසෙති - නං පරාභවතෝ වුබං

මේ ආදී ක්‍රියා තාමයෙන් තම වෙනස් වුවත් බ්‍රාහ්මණ වංශෝත්භූත වූ ශාහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්‍ෂුද්‍රයෝයි. කංභා අබිං දුංකල තනා දෙත්තාහවත් මදනායයි කියති. මේ ආදී මත් දෙය කරන්නෝ පුරා විශේෂය කරන්නෝයි.

බඩ සැල නාමය.

මෙසේ පුරා මද කරන්නවුන්ගේ විභාග දක්වා කුමන - කාරයන්ගේ හෙවත් මැටි කම්පන කාරයන්ගේ විභාග දක්වනු ලැබේ. මැටියෙන් කළ කොතල සැල තාලි ආදිය කරන්නාහට කුමනකාර කුල යයි කියා නම් විය. ඊට කාරණා කවරේ ද? යත්,

මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි උපන් සකියන්ගේ ලෝභ තාෂණා වැඩිවීමෙන් කල්යාණික් ගිය පසු පළමු කු වූ පොතු තැනු ව හටගත් සවයංජන දිවසාල් මැණික් බඳනෙහි ලා මැණික් උදු - තෙහි තබා එකල ජෝතිය පාසානයෙන් සුස ව්‍යාඥන සහිත පැයුණු හෝජනය අනුභව කොට වෙසෙති.

මෙසේ කල්යාණික් ගියකල ලෝභ තාෂණා වැඩි දිව සාල් හා දිව මැණික් බඳුන් අනාර්ථතාව තමන් අතින් කොටගත් සත්‍යයන්ගේ සාල් ආදිය පිළිමට කළ වලං සැලි තාලි උපදවා හඳුනා ලෙසක් සිත්හි උපති. ඒ කෙසේ ද? යත්, එක් සමයෙක්හි පළමු කප උපන් බඳුන් අතුරෙන් සමහර කුමනැති බ්‍රාහ්මණ පළමු කප උපන් බඳුන් අතුරෙන් සමහර කුමනැති බ්‍රාහ්මණ ශාහපතියෝ තමන්ගේ කුමනව වැටහෙන ලෙස ද බු වෙත් ගලින් හාජන තනා හෝජන පමණ කළ හැක්කේ යයි උත්සාහ කළහ. එකල හාජන ගින්නේ දවීමෙන් සිදු සිදු යන්නේ එදක් කුමනකු කුලාලය යන ශාහපතියෝ දෙදෙනෙක් එකතු ව සාකච්ඡා කොට බත් මාළු උයා ගන්නා ලෙස ද ද නොයන සාකච්ඡා කොට බත් මාළු උයා ගන්නා ලෙස ද ද නොයන ලෙස ද කවර ලෙසකින් කෙබඳු ජාතියකින් කරමුදෝ හෝ යි පරික්ෂා කොට මැටි ගෙන අතා ගලී කොට සාරා දමා ගින්නෙන් පුළුස්සා ගත් කල කිසි උපද්‍රාවක් නොවන ලෙස ද ක පොළොව පුළුස්සා ගත් කල කිසි උපද්‍රාවක් නොවන ලෙස ද ක පොළොව සාරා මැටි ගෙන බඩු කොට දවන හෙයින් බඳන යයි කියා කළ කොතලා සැලි තාලි ආදිය තනා වේලා තලා වැසි අවු වුලං වලක්වන ලෙස සැලා තනා එහිදී දවා පුළුස්සා ගත්හ.

එදුටු රජ බමුණු ශාහපති ක්‍ෂුද්‍රයෝ සබඳ අපරාධ මෙබඳු හාජන කර දෙවයි කිවුය. එකල එතෙම යහපතැයි කියා සියලු මනුෂ්‍යයන්ට බත් මාළු උයන ලෙස හාජන තනාදී තමනුත් ප්‍රයෝජන වීදී. මෙසේ කල්යාණික් ගිය කල්හි සියල් - ලට ම සැල තාලි තනා ගැනීම නොපිළිවන් හෙයින් ඒ සැල තාලි තනන කුමන නම් ශාහපතියන් ලවා කළ වලං කම්පන කරවා ගෙන ඒ පුරායෙන් කුලීදී හාජන කරවා ගනිති.

මෙසේ කල් යාමක් ගිය කල්හි පොළොව පස් ගෙන හෙවත් මැටි ගෙන කළ කොතලා තාලි තනන හෙයින් ද කුමනකු කුලාලය යන දෙදෙනා විසින් හාජන ඉපද වූ හෙයින් ද බඩුන්ට කුමනකාරය කුලාලය බ්‍රාහ්මණ ශාහපතිය යයි නම් තුබුන. මෙසේ කල් යාමෙන් බ්‍රාහ්මණ ශාහපති තාමය හැර කුමනකාරය කුලාල යයි විය. කුමනං යන දුතියා පුළු වූ කර කරගේ යන බාහුයි. එයින් කිහි:-

කුමන කාමරේ කුලාලේ එ - මහතිකා ගණකා කාරකෝ

108. සථාපි කුමනකාරයා - කතා මහතිකා හැපතා.

සබ්බං ගෙදන පරියානාං - ඒවා මව්වාන ජිවිතා.

මේ ආදී මැරි කම්පන කරන්නවුන්ගේ බඩුවලට නම් දුටුවත්තා වූ සකපෝරුවාය, මැරි තලන මිටි වාතලය, මැරි අල්ලය, සකපෝරුවට ආධාර වූ ගල්වල යයි සතරෙක් වෙත්. එයින් කිහිපයක් :-

109. වනෙකෝ ව මහතිකා බනෙකෝ - සිලා මුට්ඨි මහිලලකා. වකාදර සිලා සොණි - කුමනකාරයා ගණකා.

මෙසේ මැරියෙන් හැපත කිරීමෙන් කල්යාණයක් ගියකල මේ ශ්‍රී ලංකාද්විපයට පැමිණි විජය මහ රජාණෝ යහපත් මහතා කොට සිරිලක රජසිරි විදිනාහු පති රටට අසුන් පවුරු කරවා තිබී තරපතින්ගේ දියණියන් හා සමග සත්සියයක් යුග්‍ය සමූහයා ලක්දිවට ගෙන්වා රජහු සමග ආ සත්සියයක් පුරුෂයන්ට පති දේවීන් හා සමග ආ යුග්‍ය සත්සියය පාවා දී පති සියව සමග විජය තරුණයන් රජසිරි විදිනා කල තමන් වහන්සේ හා සමග ආ මනුෂ්‍යයන් අතරෙන් මැරි කම්පන වලට තනන්නා වූ බොහෝ දෙන කුමල් මෙහෙ කරන ලෙස සැලැස් වූහ. බඩුහු වුව වලං ආදී සියලු මැරි කම්පන කොට දී කුලී ගන්නාහ. ඊට මැරි හානියෙහි ජයමනා දුමින්ද රාජයා සමග කුමනකාර ජෝසොයා නිල කොට ලක්දිවට අවුත් මහා බෝධියට සැල තැලී ලීං පැත්ත කොට දී උපසාරය කෙළේය. මෙසේ බොහෝ කලක් ගිය කල්හි මැරි ගෙන මැද සිදුරු කොට කල කොතල සැල තැලී තනන හෙයින් කුමලාය කියා ද උච්ච වලං ආදිය කුවණින් කරන හෙයින් පණ්ණිතයා යයි කියා ද සාලා තනා එහි උච්ච වලං පුළුස්සන හෙයින් බඩ කාලයෝ යයි කියා ලංකා හානි - වන් නම් විය. මේ මේ ආදී කම්පන කරන හෙයින් ක්‍රියා මයෙන් ඒ ඒ නම් ව්‍යවහාර වුවත් බ්‍රාහ්මණ වංශෝත්භූත වූ ගහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්‍ෂුද්‍රයෝයි.

කරා නාමය.

මෙසේ මැරියෙන් කුමල් මෙහෙ කරන්නවුන්ගේ වි හා ග දක්වා වැදී කෙටුල් ආදීන්ගේ විහාග දක්වනු ලැබේ. දිය හෙප වැඩි පොකුණු සමුද්‍රාදියෙහි වසන පෙනී කිහිරිල කොහොරල ආදී කුඩු මහත් සත්වයන් අල්වා මරා කන්නවුන්ට වාගුරිකයා,

මැලිකගයි කියා නම් විය. ඊට කාරණා කවරේද? යත්, මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි ලොව පහල වූ මහා සම්මත තරුණයන්ගේ පරම්පරාවෙන් ගත වූ සාගර නම් රජහුගේ සැට දහසක් පුත්‍රයන් අතුරෙන් මහා ප්‍රත්‍යාප නම් රාම රජහට සුත්ව අප මහ බෝසතාණෝ උපන්න. එකල එරජහු පුරා මදකා දොස - යෙන් මත්ව බිම්පාලව උපන් ඒ කුමරු මරා මත් අනුභව කළාහ. එහෙත් පටන් සතුන් මරා මත් කෑම පහල විය.

මෙසේ කල් යාමක් ගිය කල සත්වයන්ගේ ලෝභ තාෂ්ණා අධිමය වැඩි වැඩි බොහෝ කලක් ගිය කල්හි එක් සමයක අධිම යෙන් වාත වලාහක උෂ්ණ වලාහකාදීන් හා තලාටු බුමාටු වනු සුග්‍රීව දිව්‍ය පුත්‍රයෝ කුපිතව වැසි වතුර දක්වා අහස ගුණක ගජිතා කෙරෙමින් සුග්‍රීවගේ දහසක් රජම් තැමැති ගහනාදි - යෙන් පොළව තැමැති තවාකයෙන් ඔපත් තැමැති දිය උරු ගත්තා. එකල තොර සතුරු හය රෝගා මනුෂ්‍ය දුර්භික්‍ෂාදී ක්‍රිප්ඛ හයකින් හයපත් හෙයින් ලෙව්හි මනුෂ්‍යයෝ වනයට ගොස් පළිත ගුහාවලට හෝ ගංගා මධ්‍යයට හෝ පැමිණ ජීවත් විය නොහි එල පත්‍රාදිය අනුභව කොට වසන්නාහුය.

එකල සමහර දෙනෙක් දිය හෙප වැඩි අමුණු ගංගා සම්ප යෙහි තිදිනි. එහි ජල වර මත්ස්‍යයෝ දිය සිදි තෙමෙම මියා ගොඩ වන්නට පටන් ගත්තා. එකල මනුෂ්‍යයෝ උන් දක මත් කත බලු කපුටු ආදීන් කන්නා දක අපත් මියන්නට මුත් කන්ට වුවමැනවයි කියා පුළුස්සා ගත කන්නට වත්ත. එකල සියල්ල මේ නියායෙන් මිය ගිය සත්වයන් හෝ මරාගත හෝ කමින් කල්යාණයක් ගිය කල්හි දුර්භික්‍ෂ හය සංහිදි බත බාහ්‍ය ඇතිවූ කලත් කා පුරුදු හෙයින් අසුන් ඇඟ මත් කෑමෙහි සතුටුව පලවූව බත් තැති දුර්භික්‍ෂ කාලයෙහි මාරු කොට මලාවූ සතුන් කන්ට වුවමනා වී තමුන් බතට සම කොට හෙවත් බතට මාරු කොට කන්නට වුවහේ යයි කියා සතුන් මරා කන්නට වත්.

මෙසේ කල්ගිය කල සතුන් අල්වා ගත නොහි සතුන් අල්ලන උපදෙස් නුවණින් සිතා ඊට නිසි උපකරණ දොහ නුවණින් සොයා කරක් කෙමින් දුල් ආදිය තනා කරුණා තැතිව සත්වයන් මරා කමින් නොබෝ කලක් ගිය කල්හි සතුන් මරා කෑමට පාසු හෙයින් එම බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතියන් අතුරෙන් සමහර කෙනෙක් දිය හෙප වැඩි මුදු කෙළවර ගෙවල් කොට ඉද සතුන් මරණ උපකරණ දුල් ආදිය තනා සතුන් මරා කන්නාහ.

එහෙයින් ඔවුන්ට තිත්ද කොට කරුණා තැනි හෙයින් ද තප්පා
 හෙයින් ද කපේ සම්පයෙහි හෙවත් මුද සම්පයෙහි ගෙවල් කොට
 වසන හෙයින් ද වාගුරිකය, ජාලිකය මුත්මණ ගාහපති යයි
 නම් තිබුන. බෙ යනු දිය සම්පයට නම්. මෙසේ කල් යාමක්
 ගිය කල මුත්මණ ගාහපති නාමය හැර වාගුරිකය, ජාලිකය
 යයි නම් විය. හත සිංහායං යනු හා ජර ජරණේ යන බාතුයි.
 එයින් කීහ:— මව් මාපේ ව කෙටවෙට් වාගුරිවා පි ජාලිකො
 මෙසේ දියෙහි වසන සතුන් මරා කන්තවුන්ගේ සතුන් මරණ
 හාණියන්ට නම් තබන්තාවු කෙමනග, දලග, අතංගු, කරක්,
 මාදල්, බිලි ලනු, යොත්, නාවුකාදි වූ හාණියන් දක්වන්තාවු
 සුළුවාරිවරයෝ කීසේ මැනෝ?

110. කුමෙණ් වාපි කුමිණ - මානගේ ජාල මුවවනේ
ඉපදුපාල මහාපාලෝ - පිලපාල බලි තථා
කාරකෝ නාවුකා රජු - බලිස රජුපාන ගණබන.

මෙසේ සතුන් මරණ උප කරණ තතා මත්සා මරණයෙහි
 නිසුක්තව පව් කරති. එසේ කරන ජනයන් දක පෙර දුර්ගික
 කාලයෙහි කා පුරුදු සමහර කෙනෙක් තමන් පව් නොකොට
 සතුන් මරන්තවුන්ට කුලි දී ගනිති. එසේ හෙයින් ඔවුනු වැඩි
 වැඩි ව සතුන් මැරීමෙහි උත්සාහ කොට මරා කති, දෙති.

මෙසේ බුද්ධානතර තුනක් ගිය කල අප බුදුන් පි රි නි වි
 දිනයෙහි නික්ම සත්වෙහි දින ලක්දිවට පැමිණි විජය රජු
 සිරිලක රජ කරන සමයෙහි තමන් වහන්ගේ හා සමග ආ
 සත්සියයක් යෝධයන් අතුරෙන් සමහර දෙනෙකු මුදෙන් ගොඩ
 වැසි තැනම ගෙවල් කොට මුද කෙලවර දිය සම්පයෙහි වසන
 හෙයින් ද කරුණා තැනුව පව් කරන හෙයින් ද කල් යාමෙන්
 ඔවුන්ට කරාවෝ යයි කියා ද ලක්දිව කෙලවර මුද සම්පයෙහි
 වසන හෙයින් ලංකා හාමාවෙන් කේවට්ටිය හෙවත් කෙටුලෝ
 යයි ද නම් තුබුන.

ජව කාරණා කවරේද? යත්, මනුජයා අපවට. පුතෝ
 මානවෝයි කීවා මෙන් කේවලයා අපවට. පුතෝ කේවලෝයි
 කීවා ද කපේ අත්තේ නිසිනායා අපවට. පුතෝ කරාවෝ
 යයි කීවා ද තද්ධිත හෙයින් පද සිඬුව කරාවෝ යයි කීවා නම්
 තුබුන. මෙසේ පව් කිරීමෙන් කල් ගිය කල නිත් ද කොට
 වෙන් කලෝ.

එයින් වදාලහ:—

111. ජිකපංවා දවිපංවාපි - යෝධ පාණානි හිංසනි
යසා පාණෝ දයා නාපති - තං ජසාසා වසලෝ ඉති

මේ ආදී ක්‍රියා නාමයෙන් නම් [වෙනත් වුවත් මුත්මණ
 වංශෝද්ගුතවූ ගාහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්ෂුද්‍රයෝයි.
 මෙසේ මුහුන් මරණ කෙටුලයන්ගේ විභාග දක්වා මාග මරණ
 වධකයන්ගේ හෙවත් වැද්දන්ගේ විභාග දක්වනු ලැබේ.

වැද්දන්ගේ නාමය.

ගර්භය දවස ප්‍රථම කල්පයෙහි උපන් බමුන් අතුරෙන්
 රජ සුමරජ ගාහපති වුවන්ගේ ලෝභ තාණ්ණා වැඩි වැඩි විවාද
 කොට ඔවුනොවුන් තලා මරා ගත් කල රජ ඇමති ආදීන්
 විසින් වද බකිතයට පමුණුවන ජනයෝ එයින් පලා ගොස්
 වනයෙහි හිඳ මාග සුකරුදින් මරා කනුවෝද වාඩි රෝග නිසා
 වනයට පැමිණියෝද ග්‍රාම පථයෙහි ඉපද ජවන්විය නොහි
 වනයට වැද මාග සුකරුදින් මරා ජවන් වනුවෝද යන මේ
 තුන් පක්ෂයම වනයෙහි ඉද සතුන් මරා වද කරති. එහෙයින්
 ඔවුන්ට වැද්දේ යයි නම් තුබුන. හත සිංහායං යන බාතුටට
 පවා යනාදි කොට වැද්දේ යයි නම් විය. එයින් කීහ:—

112. මාරණං ගනනං කාතෝ-නාසනං ව නිසුදනං
හිංසනං සරණං හිංසා-විබෝ සසනා සානනං

113. බකිනං ගණ්ඨිපායෝඨ-වාකරා මග බණ්ඨි
නේසාදේ පුද්දකෝ වතාවෝ-මගවෝ තු මගවාබෝ

මෙසේ වනයෙහිම බොහෝ කලක් හිඳ සතුන් මරා කා
 පුරුදු හෙයින්ද වද බකිතාදියට අසුනොවන හෙයින්ද වනයෙ-
 හිම ගෙවල් රාක් සිදුරු පළිත ගුහාවල හිඳ අමු දරා මුණුපුරු
 සමග හිඳ වනයෙම වසති. එහෙයින් ඔවුන්ට මුත්මණ ගාහපති
 නාමය හැර වැද්දේය වතවරයෝයයි කීනු. මෙසේ නම්
 වෙනත් වුවත් මුත්මණ වංශෝද්ගුතවූ ගාහපති මහාසාර කුල
 වංශ ඇති ක්ෂුද්‍රයෝයි.

බෙරවා නාමය.

මෙසේ වතවර වධකයන්ගේ විභාග දක්වා හේරි විණා
 ගායනා කරන වාදයන්ගේ විභාග දක්වනු ලැබේ. හේරි විණාදී
 පසුවාගික තුර්‍ය තාදයන් වාදා කරන්තවුන්ට ආනොජ්ජ
 වාදයෝ යයි නම් විය. ජව කාරණා කවරේද? යත්,

මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි ලොව පහළු මහාසමන තරුණ
 යන් පවත් වේනිය රජු දක්වා දිව්‍ය ගනිමියෝ මනුෂ්‍ය වෙත්
 ගෙන පඤ්චාංගික නුය්‍යිතාද පවත්වති. මෙසේ කල්යාණික් ගිය
 පසු වේනිය රජ බොරු කියා අපාගත වූ තැන් පවත් විදුබර-
 යන් පවත් ගනිමියෝ සාති තේජෝබල අනතභිතවුවෝ වූහ.

ඊට මෑත භාගයෙහි රජ පාමිණි මුවලිඤය ඔහු පුත් මුත්
 මුවලිඤය ඔහු පුත් සාගරය සාගර රජුන්ගේ සැව දහසක්
 පුත්‍රයෝ වූහ. ඔහුගේ ලෝභ තාෂ්ණා අධිකව අනංකාර බැරැම්
 අධිකවූ රජුන්ගෙන් කඤ්ඤානත නම් රජ දඹදිව සැව දහසක්
 රජුන්ට අග්‍ර විය.

සෙසු රජු කඳේ කෘමීන් ලෙසින් නිශ්ප්‍රභා වූහ. එහෙයින්
 ඒ කඤ්ඤානත නම් ආඥපතිවූ රජු වසන තැන් යන තැන්
 ඇවිද අබ්‍යාස කීම උගතව වන හෙයින් එරජ යන එන තැන්
 දැනගත්තා පිණිස සනිටුහන් හෙවත් ගෝෂ්ටියක් උවමැනවයි
 සිතා එරජුගේ ආනොජ්ජ නම් අති විශ්වාස ඇති අමාත්‍ය පුරු
 සයෙක් මද මද ගබ්බද ඇතිකොට කළ බෙර එකක් බෙර බුම්මැති
 ආදිය තනා බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන්ට දී රජු උන් සිටි තෙත වස්තු-
 මින් හෙවත් ගෘමින් ඇවිදින්නට වූහ.

මෙසේ කල් යන කල සෙසු කරවීරයෝත් තමන්ගේ අධිපති
 බව පෙන්වා ගායනා කරමින් ඇවිදිති. පසුව රජවරු දෙන්නු
 තුන්දෙන අමාත්‍යයන් සමග වූ තැන උඩු උඩුන්ගේ ගායනා
 බලා සමහරකර සතුටුව පමුරු දෙති. සමහරකර නින්දා කරති.
 ඊට සමහර කුවණ ඇති බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන් කුවණත්තත් කර
 වූත් පරදවා ජය ගනිති. මෙසේ කල්යාණික් ගිය පසු සාමිවරයෝ
 දිව්‍ය ගන්ධම්‍යන්ගේ ගායනා බලා අවුත් දිව්‍ය ලෝකයෙහි පත්
 ලක්‍ෂණයකින් යුක්තවූ සුර කෝෂාව හෙවත් දිව්‍ය ගායනා
 නුය්‍යි කෝෂා උවමැනවයි සිතා පඤ්චාංගික නුය්‍යි නම් තබා
 ආනොජ්ජ නම් අමාත්‍යයා විසින් පලමු ඉපදවූ තන යයි කියන
 ලද 'ආතන' වූ එකක් බෙරද 'විතන' යයි කියන ලද බෙර දවුල්
 හා 'විතනාතන' වූ විණා සමග තලා හොරණා නම් ලද 'සුසිර'ද
 ලෝ ආදීන් තනන 'සන' තලිදුයි මෙසේ පඤ්ඤානුය්‍යි තාදයක්
 ඉපදවූහ.

තාවන නව නාව්‍ය රස යයි කියාද ඊටම නම් තබන්නාවූ
 ආතනය, විතනාය, විතනාතන, සන, සුසිරය, තැටිම, ගි කීම,
 ඉන්ද්‍රජාල රූප නාවම්ම, පිනුම් අල්වා නැටීම යයි නවයක් වූහ.

- 114. ආතනස්ථව්‍ය විතන-මාතන විතනං සනං
 සුසිරස්ථව්‍යි තුරියං-පඤ්චාංගික මුද්දිතං
- 115. ආතනං නාම වමොච-නදොසු භේදයාදිසු
 තලේකේන සුතං කුමභ-දුණ දද්දරි කාදිකං
- 116. විතනං චෝභයතලං-තුරියං මුරජාදිකං
 ආතන විතනං සබ්බ-විනාභං පණවාදිකං
- 117. සිංගාරෝ කාරුණා විර-බිභුත හසස භයානකා
 සහොත් බිහව්‍ය රුද්ධති-නව නාව්‍ය රසා ඉමේ

මෙසේ පඤ්චාංගික තාදයන් සහිත නව නාව්‍ය උපදව
 බ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන්ගෙන් තැණ ගුණ හා කීම බිණීමෙහි දක්‍ෂ
 බ්‍රාහ්මණ ගෘහපති කුමාරයන් කීපදෙනෙකු ගෙන ඔවුන්ට
 උගන්වා රජු යන එන තැන ගබ්බද පවත්වා ගායනා කරවන්
 තැනුය. මෙසේ ඒ බ්‍රාහ්මණ ගෘහපති පුත්‍රයන් ගායනායෙහි
 කාන්තය. මෙසේ ඒ බ්‍රාහ්මණ ගෘහපති පුත්‍රයන් බෙරය, දවුලය,
 ගොදු ඔවුන්ගේ ගාණකියන්ට නම් තබන්නාවූ බෙරය, දවුලය,
 තම්මැටිය, රබාන්, තම්බෝරු, රබාක්කි, මද්දලි, විණා, තලා,
 කොම්බු, සක්, තලි ආදී සැව සහරක් කීනු එයින් කීහ:-

- 118. භේද දුංදුහි වුතොත්ථ-මුණිංගෝ මුරපෝසසතු
 ආලිංගං කෝට්ඨාසා භේද-නිණ්චෝතු ව දෙකිමේ
- 119. ආලම්බරෝ ව පණ්චෝ කෝණෝ විණාදි වාදනං
 දද්දරි පට්ඨෝ භේද-සාභේද මද්දලාදයෝ

එකල ඒ ආඥපතීවූ කරග්‍රෙණ්‍යා යන එන සිටින තැන ශ්‍රී
 සකි‍යාවේ හෙවත් තුන්වේලේ ගායනාකොට වසන අමාත්‍ය
 පුත්‍රයන්ට බොහෝ කලක් ගිය කල ආනොජ්ජ නම් අමාත්‍ය-
 යාගේ අනුෂ්ඨිතයන්ද අත්කාලම් වාද්‍යයෙන් වාද්‍යකොට විරාද්
 යාගේ අනුෂ්ඨිතයන්ද අත්කාලම් වාද්‍යයෙන් වාද්‍යකොට විරාද්
 වාද ඇති හෙයින්ද ඔවුන්ට ආනොජ්ජ නම් වාද්‍ය බ්‍රාහ්මණ ගා-
 පති යයි නම් විය. මෙසේ කල්යාණික් ගියපසු බ්‍රාහ්මණ ගා-
 පති නාමය හැර වණ්ඩාල බ්‍රාහ්මණයෝග, ආනොජ්ජ වාද්‍ය-
 යයි නම් කිවූහ. ආ පුළු වූ තු දව්‍යථයේ යන බාතුයි එයින්කීන

- 120. සුසිරං වංස සංඛාදි - සමම නාලාදිකං සනං
 ආනොජ්ජනතු ව වාදිතං - වාදිතං වජ්‍ය මුවවනේ

මෙසේ දඹදිව බොහෝ කලක් භේරි විණා වාද්‍ය කිරීමෙන්
 අප්‍රමාණ කාලයක් ගිය කල සිරිලකට පාමිණ රජසිරි විදින
 අගය ඇති විජය රජු සමයෙහි ලක්දිව භේරි විණා වාද්‍ය දත්
 තත් තැනි හෙයින් දඹදිවට බොහෝ අසුන් පමුරු හරවා
 ගෙන්වා බොහෝ ගම් බිම් මුතු මැණික් ගජ තුරග ගව මිනිසාදි
 බොහෝ ඉසුරු තනතුරු දී ලක්දිව බොහෝ වාද්‍ය ශිල්පයන්

ඇතිකරවා කල්යාණයක් ගිය පසු දඩදිව්ව අගපත්වීමට හුදු හුදු
 බිමෙන් ඇති බිමාණෝක කරපතින් විසින් උත්තකුල පරිශුද්ධ
 කුමන සම්මල විකුම් ඇති දෙවෙනිපැනියා තරේකුයන්ට අගය
 දුගක පිණිස එවන ලද ජයමග බෝධින් වහන්සේ සමග
 ආනොජ්ජ වාදය කුල ජොසගයකු නිලකොට තොපි මේ වාදයන්
 හා සමග ලක්දිවට ගොස් ජයමග බෝධිට තුන්වේලේ වාද
 කර හෙවත් හේවිසි කරවයි, හේරිවාද ආමාසයකු සමග ලක්
 දිවට එවා බෝධි පූජා සමග රජ ඇමති ආදීන්ට තාත්ත
 දක්වා බොහෝ කලක් ගිය පසු හේරි විණි වාද කරන
 හෙයින් ඔවුන්ට ලංකා භාෂාවෙන් බෙර වාදයෙන් යයි කී
 නමින් බෙරවායෝ යයි කිහු, එයින් කීහ:-

121. විණා වාදි වේණිකෝ ව-හේරවාදි ව හේරිකෝ
 සුසිරං නාවකාරෝ ව-සනකෝතු මුහුතතිකෝ

මේ මේ ආදී ක්‍රියා කාමයෙන් තම් වෙතත් වුවත් මාග්ගේ
 වංශෝද්දහනවු ශාසකයා මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්ෂුද්‍ර වාදයෝයි.

හකුරු නාමය.

තල් කිතුල් ආදියෙහි මල් රස ගෙන කකාරා පැණි හකුරු
 කරන්නවුන්ට හකුරෝ යයි කියති. ඊට කාරණා කවරේද්ගත්,
 පළමුවෙන් උභය කුල පරිශුද්ධ විජය රජු හා ලක්දිවට
 පැමිණි සත් සියයක් මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි බොහෝ කලක් ගිය
 පසු සිරි ලක රජසිරි විදින රජ ඇමති ආදීන්ගේ අධිමය
 බලවත්ව වැඩීමෙන් සොර හකුරු හයින් වනයට පැමිණි රජ
 වුණු ශාසකයින් අතුරෙන් සමහර කෙනෙක් පවි තොකොට
 රැජින හය ඇතුළු අල මුල් පලාපල අනුභව කොට වනයෙහිම
 ද ජීවත්වන්නාහු තොබෝ කලක් ගිය පසු වනයෙහි වාස
 සාධාදිය මැදීමෙන් තැලි සිදු සිදු ගිය හෙයින් තැල වාස
 කුසුමයෙන් හෙවත් වන තල්ගසින් තොහොත් කිතුල් මලින්
 වැහෙන දිය දැක කට ගා බලා රසවත් බව දැන එම අනුසාර
 යෙන් එමල් වෙලා කපා එයින් වැහෙන රස අනුභව කරන්නාහු
 බොහෝ ගේ තිබෙන හෙයින් බිහන තොහි කකාරා තබා දිය
 මෙන් අනුභව කෙරෙහි. එහෙයින් පැණියයි කිවුය.

තාවන කල් යාමකින් දැඩි කොට කකාරා හෝ සැල තැලි
 ආදියෙහි වත්කොට තිබු කල්හි බොරළු ගල් මෙන් හෙවත් දැඩිව
 අකුරු මෙන් වියයි කී නම හකුරු යයි කියා තනි, දෙති.

එහෙයින් ඔවුන්ට අකුරු මෙන් රස දෙයක් කරන හෙයින්
 හකුරෝ යයි කියාද නම් විය. තාවනද සංඝාරාමවල සංඝයා
 උදෙසා සිටින කුඩා සාමනේරයන් කෙළි පිණිස ගල්වලට
 ගොඩනැගි ගල් පාමුලින් පැලව තැබුණු කිතුල් තල් ආදිය
 ගල්වල සිට තලා වෙලා වෙලා ගල් බැඳ මිනිසා කපති. මෙසේ
 කිරීමෙන් කිප දිනක් ගිය කල ඒ මල් ආදියෙන් දිය වැහෙත්
 වන. ඒ දැක කට ගා බලා විස තොට රස හෙයින් තාවන ගුරු
 ආදුරු මහතෙරුන්ට එලවුන.

එකල මහතෙරුන් වලද බලා රස හෙයින් යහපතැයි කිහ
 ඒ අහා සාමනේර ආරාමිකයෝ කිතුල් තනන්ට පටන්ගත්තා
 මෙසේ කල්යාණයක් ගිය කල තැදහා තැන්තන් සිවුරු හා
 විහාර සම්පයෙහි ගෙවල් කොට අඹු දරුවන් සමග සිට කිතුල්
 මැදීමෙන් ද ආරාම සත්තක ගම් බිම් ගොයම් කිරීමෙන්ද සංඝ
 රාම රක්ෂාකිරීමෙන්ද සංඝයාට උපයෝග කරන හෙයින්ද සංඝ
 යාට ආචාර සමාචාර ඇති හෙයින්ද සංඝාරාම වූ ආරණ්‍යයෙහි
 ගල්ගුහා ආදියෙහි සංඝයා යම් තැනකට ගිය කල සංඝයා මෙන්
 ආරාම විහාර රක්ෂාකොට වසන හෙයින්ද මුදුර රසයක් කරන
 හෙයින්ද සෙසු හෝත්‍රයන් හැරි ඔවුන්ට සහරම්මු යයි නම් විය.
 මෙසේ කල්යාණයක් ගත කල ඔවුන් දෙපක්ෂයම වනයෙහි වසන්
 නේ අඹු දරුවන් තැනි ආරාමිකයෝ පෙර කී ශාසකයින්ට
 විශාසව ආවාහ විවාහ කිරීමෙන් වනයෙහිම වසන්නාහු වත්තු
 තැනුව වියැයි කින හෙයින් බාල බව දැන බාහ්‍යාදියට ගත හිතව
 කුලාචාර නොතහා වනයෙහිම වසති. එහෙයින් ඔවුන්ට සහ
 ආරණ්‍යයෝ යයි කියාද එනම් ගෙන සහරම්මු යයි කියාද පෙර
 අකුරු ලෙස හකුරු තැනු හෙයින් හකුරෝ යයි කියාද මේ දෙපක්ෂ
 යම සමග ආවාහ විවාහ කරමින් ගල් ගුහා කඳු ආරණ්‍යයෙ
 වසන හෙයින් ඔවුන්ට කල් යාමකින් කන්දේ ඇත්තෝ
 කියා ද නම් විය.

මේ නිසායෙන් බොහෝ කල් යන්නාහු වෙතත් නූත පරි
 වලගම්බාහු රජදරුවන් වෛතුලා නිලපට්ටර වාද සිවුරු
 වුන්ට නිග්‍රහකරන සමයෙහි හයින් සංඝයා ගෙවලට වැද සිවුරු
 හැර උන් සම්පයෙහි සිට ආවාහ විවාහව ජීවත් වෙති. එකල උන්
 තැනි ගත්වා රජදරුවන් ඔවුන් තොකත තොබොන ලෙස ආශ
 කොට ගත ගැන්වූ හෙයින් ලෝකවාසීන් විසින් ගරුචාර ඇරි
 ගිය හෙයින්ද තාවන විරපරාක්‍රමබාහු තරවිරාදින් සමයෙහි
 සංඝයා බොහෝදෙන සිවුරු හැර සත්තෙන් හෙළි ගත කිහ
 ශාසනයට වන පරිනාති නිසා සංඝයා සිවුරු නොහරින ලෙස

හය තර්ජනය කළ මැතිවැඩි කියා, “සිවුරු හල ශාසන කණ-
ථක විපක්‍ෂවාදීන් අල්ලා ගෙනේවා”යි ආශංකයා වදබැසියාට
පවත්ගත්තා. එකල සිවුරු හල ශාසන දූෂකයෝ වහගව වැද-
ගැහළු සිටිති. ඒ බව විමසු කල කඳවල සිටින මුහුණයන්
දමුවත් කැමතිම දී සහවා සිටින නිසා ඔවුන්ට අගෞරව කර-
වනු පිණිස තොකවතාපුල්ලව යි කියා ආශංක කළාහ.

එකල සිවුරු හල බොහෝ දෙන කඳවලම විවාහ මගුල්
කොට විසූහ මෙසේ කල්යාණයක් ගිය කල වෙනම ජාතියක්
කොට ලංකාවාසීන් විසින් හකුරෝය, සහරම්මුය, කන්දේ
ආත්තෝයයි කී බව මුත් වෙනසක් නො දුනෙයි. මේ ආදී
ක්‍රියා නාමයෙන් ලක්දිව තම ව්‍යවහාර වුවත් මුත්මණ
වංශෝත්භූතවූ ශාහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්‍ෂුද්‍රයෝයි.

සුභු නාමය.

තවද, ගල් ගස් ආදිය ගෙන පුළුස්සා සුණුකොට ලොවට
හා තමනට ප්‍රයෝජන කරන ක්‍රියා දෙන හට සුන්තෝ යයි
කියති. ඊට කාරණා කවරේද? යන්, මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි යාමි
වරයෝ දෙවි බඹුන්ගෙන් රෝගාදියට බෙහෙත් විවාරා අවුත්
මුහුණදී සියල්ලටම ඒ රෝගවලට බෙහෙත් කිරීමෙන් සුව
කරති එසේ කල් යන කල මුඩාදීන්ගේ දනන කාමි රෝග
නිසා ඊට සුදුසු වූ බෙහෙත් ගෙන ශාහපතියකු ලවා ගලක්
කින්ගේ පුළුස්සවා දිය ඉස පිපුණු කල බෙහෙත් යෙදුණේය.

මේ නිසායෙන් දවා ගත් සුණුවෙන් කාමි ආදීන්ගේ උපද්‍රව
අංසිදුවනු පිණිසද ලක්‍ෂණ කරවනු පිණිසද ශාහවාසවල ශාන්ති
වත්ත. මේ නිසායෙන් කල් යන කල ඔහුම ගුරුකොට සුණු
තනවා ගනිති. එහෙයින් ඔවුන්ට කල් යාමකින් මුණිකර මුත්-
මණයෝ යයි නම් විය. පසුව කල් යාමෙන් මුත්මණ නාමය
හැර මුණිකාරයෝ යයි කියා දඹදිව තොවෙනස්ව සෙසු මුත්-
මණයන් මෙන් වෙනෙකි. මෙසේ කල් යන කල ලක්දිවට
පැමිණි විජය රජු හා ආ ජනයන්ගෙන් සමහරක් දෙන තම
තමන් සුණු තනා අනුභව කෙරෙති. ඊට රජ උදහස්ව එකෙක්
දෙන්නෙක් සුණු කමානන කරව. තෙස්සෝ ගොසම් බත් කරවයි
යෙදුහ. එතැන් පවත් ඔවුන් සුණු කමානන කළාහ. එහෙයින්
ඔවුන්ට ලංකා ශාහාවෙන් සුන්තෝ යයි කීවුය.

තැවත බෝධිවංශයෙහි කී හෙයින් අසානී දුමිත්‍ර රාජයා
හට හෙවත් ජය ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේට උළු ගබොල් සුණු
ආදියෙන් තවමතල් කමාන්තයට කිලිංග කුලයයි කියන ලද
සුණු කමානන දත්තවුන්ගෙන් කිලමක්කාරයකු හා සමග එම
සුණු කමානන දත්තන් සියයක්ද බමායෝක තරපතින් විසින්
දෙවෙනි පැයින්ස හුපාලයන් සමයෙහි එවූහයි පෙනෙයි.
මෙවුන්ට මුත් මේ මේ ආදී ක්‍රියා නාමයෙන් තම වෙනස් වුවත්
මුත්මණ වංශෝත්භූත වූ ශාහපති ක්‍ෂුද්‍රයෝයි.

පන්ත නාමය.

රජ බමුණු ශාහපතීන්ගේ අසුන් ගව මහිසාදීන්ට කොළ
තණ කපා දෙන දුප්පතුවන්ට පණ්ණයෝ යයි කියා නම් විය.
මෙසේද වුවත් මුත්මණ වංශෝත්භූත වූ ශාහපති මහාසාර කුල
වංශ ඇති ක්‍ෂුද්‍රයෝයි.

යමානුන්ගේ නාමය.

යකඩ දැවට උවමනා කාරණා දත්තා හෙයින්ද යකඩ
උපදවන හෙයින්ද යමානා යයි කියා ක්‍ෂුද්‍ර විශේෂයකි.

ගහල නාමය.

රජ සුවරජ මුත්මණ ශාහපතීන්ගේ නුවර හා ගෙවල් සුණු
කරන්නාහට හෙවත් කුණු දමා සුඛ කරන ජනයන්ට පුක්-
කුසය පුළුල් ජනිත යයි කියති. ඔවුන්ට ලංකා ශාහාවෙන්
ගහලයෝ යයි කියති. මේද ක්‍ෂුද්‍ර විශේෂයකි.

මරක්කල නාමය.

වෙළඳමෙහි මහත් කල්ලකම් ඇති හෙයින් මරක්කලයෝ
යයි කියාද ක්‍ෂුද්‍ර වෙළඳම් විශේෂයකි.

හැඩ නාමය.

හැඩ නාමය. හුණු බව ආදියෙන්ද වැල් ආදියෙන්ද කුලු වටි වා ආදි ආප්ති විශේෂත්වය නිසා මැනෝ? අනිඛානගෙහි වතුරවැනි වැනි යෙහි-වෙහෙත් 'විලිවකාරෝ ව කළකාරෝ සමා නගෝ, සිංහල භාෂාවෙන් ඔවුන්ව කුලපොත්තෝය, සිත්තාවෝය, හැඩගෝය වැල්වඩුවෝ යැයි කියති. මේ භාෂාවකි ක්ෂුද්‍ර විශේෂයකි.

බන්ගම නාමය.

ලක්දිව රජ ඇමති ආදීන්ගේ කෙත් වත් ආදියෙහි ගොයම් කොට කපා පාහා දී අඩු මහා අඩු කොටු රක්ෂා කරන අයට බන්ගම ඇත්තෝ යයි නම් කළහ. ඊට තාරණ කව-රේද? යත්, පළමු ලක්දිවට පැමිණ සිටි ගාහපති ගොවිකම් කරන ක්ෂුද්‍රයන්ගෙන් සමහර කෙනෙකුන්ගේ දරු මුණුබුරෝ නොකිකරුව දුප්පත්ව ගොවිකම් ආදී වැඩව අලසව ජීවත් විය නොහි බර අනුන්ව ආදි ජීවත් වෙති. මෙසේ කල් යන කල රජ ඇමතිගේ මොවුන් බොහෝ දෙන නිකම් සිටීමෙන් ප්‍රයෝජන කිසිදුකි කියා ඔවුන් බොහෝ දෙනෙකු එකතු කර කපා පාහව, අපි තොපට කුලී දෙමිහ, එහෙත් තොපින් ජීවත් වීම කරව"යි කීහ. ඔවුන්ව කෙත් වත් බාරකොට දී කෙත්වත් රක්ෂාවට හා ගොයම් කැපීමට පැහිමට යොදා වතු කරවැදී ගොයම් කපා පාහා දීමෙන් අඩු කොටු රක්ෂා කර වසන කල ජුන්ගේ හෝජන ශ්‍රාමයෙහි වසන හෙයින් බන්ගම ඇත්තෝ යි කීහ.

පළමු බැලමෙහෙකොට ජීවත්වූ හෙයින් බද්දේ යයි කී නම ගෙනද ගොයම් දකුත්තෙන් කපා ගන්නා හෙයින්ද ඔවුන්ව පද්දේ යයිද කීහ. එයින් කිහි:-

වෙනතිකෝ කු හතතෝ-හාරවා හෝතු හාරිකෝ

122. අනෙක් පාතෝ බනක්කිතෝ-දුගවෝපගතෝ සසං දුසා කරමරානිතෝ-වෙවන්තෝ වතුබා සිසු.

මේ ආදී ක්‍රියා නාමයෙන් නම් වෙනත් වුවත් බ්‍රාහ්මණ වංශෝත්භූත වූ ගාහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්ෂුද්‍ර රාජ ගොවියෝයි.

මාලාකාර නාමය.

රජ සුවරජ බ්‍රාහ්මණ ගාහපතින්ට මල් වවා අමුතා දෙමින් මලින් කම්පන කොට දෙන්නාහව! මාලාකාරෝතු මැලිකෝ'යයි කියා අනිඛානගෙහි කී හෙයින්ද ඔවුන්ව ලංකා භාෂාවෙන් මල්කරුවෝ ය, මාලාකාරයෝ යැයි කියති. මේද ක්ෂුද්‍ර ගාහ පති විශේෂයකි.

කිත්තර නාමය.

හත නිගද කෙසෙල් වැහැරි තණ පහි තේග කම්බිලි මොහර පිල් ආදියෙන් සැතපෙන අතුරුණ පාහත නිසිදතය කරන කලාල් කොටව පාදුරා විශේෂත්වය පත්තකාර කපා කාරයෝ යයි කියා සන්නිකල්ප නම් ප්‍රකරණයෙහි කාරක කාණ්ඩ ගෙහි කී හෙයින්ද ලංකා භාෂාවෙන් නිගද හත හැවත් ආදි ගෙන් කලාල් විශත නිසාද කෝඩයෙන් දඬුව පත්තරකම් ඇති නිසාද තිණකාරයෝ යයි කී නම කිත්තරයෝ යැයි කියාද ව්‍යවහාර විය.

කලාල් කොටව ආදියෙහි සතරකොතව හා සුදුසු සුදුසු කැතව සතුටු වඩන ලෙස සුදු හතවළ නිගදවළ කොට බැද එල් වන හෙයින් හේතාවලයෝ යයි කියාද නම් විය. මේ ආදී ක්‍රියා නාමයෙන් නම් වෙනත් වුවත් බ්‍රාහ්ම බිඳු ගාහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්ෂුද්‍ර විශේෂයකි.

රොහි නාමය.

මුදු රැන් අඹරන ජනයන්ට රොහි යයි කියති. ඊට කාරණා කවරේද? පුරුතන බොහෝසේම නොකවුන්තෙහි යෙදී අසාඛ්‍යවූ උදුම්බර කුණු රෝග පිඩා නිසා ආරණ්‍යයෙහි ගල්ගුහා ගත් සිදුරුවල සිටුවා කැයන් විසින් හළ යුත් පුරුෂ-ගල්ගුහා ගත් සිදුරුවල සිටුවා කැයන් විසින් හළ යුත් පුරුෂ-ගෝ එහිම බොහෝ කලක් හිඳ අල එල අනුභව කරන්නාහු පූජි ගේතුබලයෙන් මදක් රෝග සංසිදුනු නිසා දැලි රවුල් වැඩි ඉත පිලි කිව්වුව රෙදි වැරලි ගොතා ගම් නියම් ගම්හි හික්කාවතය කර ජීවත් වෙති.

හැඩ නාමය.

හුණ බව ආදියෙන්ද වැල් ආදියෙන්ද කුලු වට්ටි හා ඇද පිටු වියත්තවුන්ට කියේ මැනෝ? අභිධානගෙහි වතුරවැනි වැනි ගෙහි-වේණෝ 'පිළිවකාරෝ' ව නලකාරෝ සමා තයෝ, සිංහල කාමාවෙන් ඔවුන්ට කුලුපොත්තෝය, සිත්තාවෝය, හැඩගෝය වැල්වඩුවෝ යැයි කියති. මේ ගෘහපති ක්ෂුද්‍ර විශේෂයකි.

බන්ගම නාමය.

ලක්දිව රජ ඇමති ආදීන්ගේ කෙත් වත් ආදියෙහි ගොයම් කොට කපා පාශා දී අටු මහා අටු කොටු රක්ෂා කරන අයට බන්ගම ඇත්තෝ යයි තම් කලහ. ඊට තාරණා කව-රේද? යත්, පළමු ලක්දිවට පැමිණ සිටි ගෘහස්ථ ගොවිකම් කරන ක්ෂුද්‍රයන්ගෙන් සමහර කෙනකුන්ගේ දරු මුණුබුණේ තොකිකරුව දුප්පත්ව ගොවිකම් ආදී වැඩට අලසව ජීවත් විය නොහි බර අනුන්ට ඇද ජීවත් වෙති. මෙසේ කල් යන කල රජ ඇමතියෝ මොවුන් බොහෝ දෙන නිකම් සිටීමෙන් ප්‍රයෝජන කිසිදුයි කියා ඔවුන් බොහෝ දෙනෙකු එකතු කර කියනුයේ "තොපි සෙසු බැල මෙතෙ තොකොට අපගේ ගොයම් කපා පාශව, අපි තොපට කුලී දෙමහ, එහෙත ජේතාපිත් ජීවත් වීම කරව"යි කිහ. ඔවුන්ට කෙත් වත් බාරකොට දී කෙත්වත් රක්ෂාවට හා ගොයම් කැපීමට පැහිමට යොදා වතු කරවාදී ගොයම් කපා පාශා දීමෙන් අටු කොටු රක්ෂා කර වසන කල ජුන්ගේ හෝජන ග්‍රාමයෙහි වසන හෙයින් බන්ගම් ඇත්තෝ වූහ.

පළමු බැලමෙතෙකොට ජීවත්වූ හෙයින් බද්දේ යයි කි තම ගෙනද ගොයම් දැකැත්තෙන් කපා ගන්නා හෙයින්ද ඔවුන්ට පද්දේ යයිද කිහ. එයින් කිහ:-

වෙනකිකෝ කු හතකෝ-හාරවා හෝතු හාරිකෝ

122. අහොත් පාතෝ ධනාත්තිතෝ-දුගවොත්පහතෝ සං-දුගා කරමරානිතෝ-වෙවන්තෝ වතුබා සිහු.

මේ ආදී ක්‍රියා තාමයෙන් තම් වෙනත් වුවත් මුත්මණ වංශෝත්තුවූ ගෘහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්ෂුද්‍ර රාජ ගොවියෝයි.

මාලාකාර නාමය.

රජ සුවරජ මුත්මණ ගෘහපතින්ට මල් වවා අමුතා දෙමින් මළින් කම්පන කොට දෙත්තාහව මාලාකාරෝතු මැලිකෝ'යයි කියා අභිධානගෙහි කි හෙයින්ද ඔවුන්ට ලංකා ගාමාවෙන් මල්කරුවෝ ය, මාලාකාරයෝ යැයි කියති. මේද ක්ෂුද්‍ර ගෘහ පති විශේෂයකි.

කිත්තර නාමය.

හත නියද කෙහෙල් වැහැරි තණ පණි අත්ග කම්බිලි මොතර පිල් ආදියෙන් සැතපෙන අතුරණ පාහත නිසිදතය කරන කලාල් කොට්ටි පාදුරා වියත්තන්ට පත්තකාර කළ කාරයෝ යයි කියා සනිකල්ප තම් ප්‍රකාරණයෙහි කාරක කාණ්ඩ යෙහි කි හෙයින්ද ලංකා ගාමාවෙන් නියද හත හැවන් ආදී යෙන් කලාල් වියන නිසාද කෝඩයෙන් දඹව අත්තරකම් ඇති නිසාද තිණකාරයෝ යයි කි තම් කිත්තරයෝ යැයි කියාද වාචකාර විය.

කලාල් කොට්ටි ආදියෙහි සතරකොතව හා සුදුසු සුදුසු තැනට සකුටු වඩන ලෙස සුදු හතවළ නියදවළ කොට බැද එල් වන හෙයින් හේතාවලයෝ යයි කියාද තම් විය. මේ ආදී ක්‍රියා තාමයෙන් තම් වෙනත් වුවත් මුත්ම බඩු ගෘහපති මහාසාර කුලවංශ ඇති ක්ෂුද්‍ර විශේෂයකි.

රොහි නාමය.

මුදු රැන් අඹරන ජතයන්ට රොහි යයි කියති. ඊට කාරණා කවරේද? පුරාතන බොහෝගේම තොකවගුත්තෙහි යෙදී අසාඛාමු උදුම්බර කුණා රෝග පිඩා නිසා ආරණ්‍යයෙහි ගල්ගුහා ගත් සිදුරුවල සිටුවා තැගන් විසින් හළ යුත් පුරාණ-යෝ එහිම බොහෝ කලක් හිඳ අල එල අනුභව කරන්නාහු පූජි හේතුබලයෙන් මදක් රෝග සංසිදුනු නිසා දැලි රවුල් වැඩි ඉත පිලි කිවුවුව රෙදි වැරලි ගොතා ගම් කියම් ගම්හි තිත්තාවතක කර ජීවත් වෙති.

මෙසේ විරූපව බ්‍රහ්ම භාවය විරහිතව අසුඛව වසති. එහෙයින් ඔවුන්ව පිළිතුල්ව මොහු 'රෝග අධිකයෝය, අධිර-
 මිෂ්‍යයෝ යයි කියා තැබෙන්නේ පහකොට හළ ජනයෝ ගම්
 ගෙවතු තැනිව ජීවත්විගත නොවී ගස් මුල්හි හෝ පාල් යට
 හෝ හිඳ, වතයෙහිදී පටකපා සම ගෙන මදු රැන් ඇඹරු
 පුරුදුවට ගම් දෙරන් ඉඳ මදුරැන් ලඟු අඹරා දී ජීවත් වෙති.
 එහෙයින් ඔවුන්ව කල් යාමකින් රෝග තාමය හා දුඃකාමය
 ගෙන ආරුහි කොට රෝගියෙකි නම් කලහ. මෙසේ පැමිණි
 ආග විසාර ආදී රෝග තාමයෙන් තමන් වෙත් කලත් බ්‍රහ්ම
 බිඳු ගෘහපති ක්‍රෂු විශේෂයකි.

බලි නාමය.

ඉතිළු විහිළු පාමින් තවත්තා හට උලියා යයි කී තම
 බලියා යයි කීවත් ක්‍රෂු විශේෂයකි.

ඉන්ද්‍රජාලික නාමය.

ඇත් බැන්දුම් කොට කෙළින්තත්හව ඉන්ද්‍රජාලිකයෝ
 යයි කියති. සත්තලා හොරණ පිහින ජනයෝද රා මත්
 කැටුම් කැඳ බත් උයා විකුණන ජනයෝද යන මේ සියල්ලම
 ක්‍රෂු විශේෂයකි.

එයින් කීක, අභිධානයෙහි වතුළු වෙයි:-

123. මායා භූ සඛන්ද මායා-කාරෝ භූ ඉන්ද්‍රජාලිකෝ
 චේත්‍ය ධර්මෝ චේත්‍යවිකෝ-පාණ්ඩාදෙ භූ පාණ්ඩෝ
 පුපිසෝ පුච්ච පාණ්ඩෝ-සොකෙකෝ මජ්ඣිකානිකි

කිරාතකි හා වණ්ඩාල නාම.

මිලකඩ ජාතියෙකි කියන ලද මොනර පිල් අඳින වලවැස්සෝ
 කිරාතකි නම. ගජ තුරග බලු බලල් කපුටු මරා කන්තාහව
 වණ්ඩාල යයි කියති. ලොව අයෝග්‍ය නිව තම කිවෝයි.
 එයින් කීක, අභිධානයෙහි:-

124. නිකේතෝසප්පෝ අකිලාසු-මසෝභූ අලසෝප්ප්ථ
 සපාතෝච්ච වණ්ඩාලෝ-මාතංගෝ සපචෝ ගච්ච

126. තබ්බිසේසා කිරාතාදි-මිලකඩ ජාතියෝපාථ නේසාපද පුද්දකෝ ව්‍යාධෝ-මහවෝභූ මහව්‍යාධෝ

ජව කාරණා කවරේද? දියගොඩ සියලු මුහුත් මරා කන
 දෙන යම් රජ බඩුණු ගෘහපති කෙනෙක් හෝ වස්තු ඇත්තෙක්
 වි තමුත් ඔහු කරුණා තැනිව සතුත් තැනිමට හුදුසු කරක්
 කෙමින් ගෙන රජ බඩුණු ගෘහපතිකමට යෝග්‍යවූ රාජාභරණ
 හැර වැදී කෙටුල් වෙත් ගෙන ඇවිදින. එකල ඔහු දුටුදුටුවෝ
 රජ යුවරජ යයි නොදන ඇඳිතගත නොවී මොහු වැදී කෙටුල්
 යයි කියා මෙලොවදීම හැම ජනයන් විසින් ගරා සත්කාර
 වන්දන මානනයෙන් විරහිතව වණ්ඩාල වෙති. එයින් වූතව
 පරලොව හිස කල සතර අපායෙහි තරකාදී දුක් විඳ එයින්
 ඔදි වදුරුව මුව බලු කපුටුව උපදවා බොහෝ කලක් දුක්
 දෙන හෙයින් මෙලොවත් පරලොවත් දෙලොවින්ම වණ්ඩාල
 වන හෙයින් භික්‍ෂුයෝ වණ්ඩාලයෝ තාතාප්‍රකාර අඩු ගෙවල්
 ඇත්තෝ යයි හෙවත් තහරම් කාරයෝ යයි තාතාප්‍රකාර අව
 ලක්‍ෂණ ඇත්තෝ යයි හෙවත් වතන්වල ඇත්තෝ යයි ඔවුන්ව
 නින්දා වන්නෝය. එයින් වදලහ:-

126. සඛෝපභෝග ධන ධාන්තා විශේස ලාභී
 රාජේන භෝග මකරාභිජ සන්නිභෝපි
 යෝ සොබ්බන්ති මරණං ලහන් අකාමං
 කාමං සද්ධා පරපාණ හරෝ නරෝති
 මෙලොවදී සැබොල් වත බව වහල සුභයෙහි වදුරණ ලදී.

127. ජිකපං වා ද්විජං වාපි-සෝධි පාණානි හිංසති
 යසා පාණෝ දයා නන්ති-තං ජක්ඛාසු වසලෝ ඉති
 සොරකමින් හෝ බලයෙන් හෝ වක්‍රවාවට හෝ අනුත්
 සන්නක වස්තුව ගන්නාහු මහත් වධයට පැමිණෙත්. පරලොව
 සතර අපායේ දුක් විඳ දෙලොව වණ්ඩාල වෙත්. එයින් වදලහ:

128. යෝ යාවතෝ ගවති හිත්ත කපාල හන්තෝ
 මුණ්ණෝ සිග්ගකිරසන්ති ව තජ්ජගෙනෝ
 හික්කං සද්ධිගමනේ සතුච්චලවාසෝ
 ථෙද්ධි පරත්ථ පරවික්ඛ හරෝ නරෝති

129. ගාමේ වා සද්ධිවා'රක්ඛේ-යංපරේසං මමාසිතං
 ථෙය්‍යා අදින්නං ආදිගති-තං ජක්ඛාසු වසලෝ ඉති
 පරදුරකොට මෙලොව නිකුටව පැමිණ පරලොවත් සතර
 අපායේ දුක් විඳ එයින් අවුත් පවිතුනිවූකල යුග්‍රව තප්‍රංසකව
 උපදින හෙයින් දෙලොවම වණ්ඩාල වෙත්. එයින් වදලහ:-

130. ඉපි නි බුද්ධත් සද පුන ඉපි හාවා
නාදි සද හවති සෝ පුරිසෝ පරසා
සෝ ආවරෙයා පරදර මලං හනියං.
සෝරසාදි විසදනි සද ව්‍යාසනාසාදි නේකං.

131. සේනි දුරෙහි සනතුසෝ-වෙසියාසු පදිසානි
දිසානි පරදරෙසු-තං පරාභවතෝ බුබ.

මුසාවාද කියා ලෝකයා වසාවා කරන රජ සුවරජ අමාත්‍ය-
සෝද දෙලොව වණ්ඩාලයෝයි. එයින් වදලන, පරාභව සුත්‍ර-
යෙහි හා වසල සුත්‍රයෙහි:-

132. සෝ බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා-අසාසං වාපි වණ්ඛකං.
මුසාවාදෙන වසෙවති-තං පරාභවතෝ බුබ.

133. සෝ අසභි සේනා පරසේනා-බිනසේනාව සෝ නරෝ
සකතිසුලොච් මුසා බ්‍රාහ්මණං-අසාසං වසලෝ ඉති

සුරා කරනුවෝ රා මෙර තනනුවෝ විකුණනුවෝ මෙලොව
ලාජ්ජ මරහිතව උත්තමාද වෙති. වස්තු කුල වංශ නැත, ගුණ
හිතව දුටු දුටුවන්ට අප්‍රිය කරවා, පරලොව කරක දුක් විද
දෙලොවම වණ්ඩාල වේ. එයින් වදලන:-

134. ඉපි බුද්ධතෝ සුරාබුද්ධතෝ-අකා බුද්ධතෝව සෝ නරෝ
ලභං ලභං විනාසේති - තං පරාභවතෝ බුබ.

135. උමමනකා විගතලජ්ජගුණා හවනති
දිනා සද්ව්‍යාසනා සෝක පරායනා ව
ජානා හවෙසු විවිධෙසු විරාජදේනා
පිඨා හලාහල විසංච සුරං විසසාසං

මේ ආදී නොයෙක් පව් කරන්නාවූ ද දුමට අසත් පුරුෂ-
සෝද ලොවට දැනිකම් කරන්නෝ ද රළු එරාළ කියන්නෝ ද
හත මේ සියල්ලම අධර්මයා හෙයින් වණ්ඩාලයෝයි. දස
අකුසලින් දුරුව දස කුසල කරන්නෝ ද ලොවුරුණාව පිණිස
කරුණාවෙන් රජ කරන්නාවූ උතුම් තරේන්ද්‍රයෝ ද උභය
ලෝකානුකූල පිණිස ලොවට අවවාද අනුශාසනා කරන උතුම්
ගුණ නුවණ ඇති ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයෝ ද යන මොහු සියල්ල
මේලොව පරලොව යන දෙලොවට ම උතුම් වන හෙයින් කුල
සුත්‍රයෝයි. ගෘහපති වෛශ්‍යයෝ මධ්‍යම වංශ ඇත්තෝයි.
ඔත් පිළි උපදවන සියල්ලම ගොවි කම් පිළි කම් කිරීමෙන්
සුදුසුයෝ වුවත් අනන්ත කුලවංශ ඇති වන්නෝයි. ඊට කාරණා
කවරේද? යත්, ඔත් පිළි මරහිත වූ කල රාජ විනාසාදී මොනෝ
අප කිරිනියට පැමිණෙන්නෝයි. එයින් කිහි:-

136. ආදෝ රාජ විනාසනි කාසකරි කාමංසු විබංසනි
සුතං මසකරි තපෝ සසකරි බමසා නිරිමුලනි
පුත්‍රො මිත්‍ර කිලත්‍ර සේදන කිරි ලජ්ජං කුලවෙදනි
කාමාමපිහිත සම්පරෝස පනති ප්‍රාණප්‍රහාණ් සුඛා

137. ගජතුරුස සහස්‍රං හෝකුලං කුමිදනං
කනක රජත වස්ත්‍රම මේඝණ් සාහරානම්
උභය කුල පවිත්‍රම සෝපි කනාං පුද්ගම
නභවති සමතුලාම අනාද්‍යනාසානං.

ආදි ආකාර තැනි කල වන අපහස කියනුම කවරේද?
එහෙයින් රජ බමුණු ගෘහස්ථ දෙව් බම ආදී පත්වත් හට මුත්
වසත්‍ර තැන්තම වසත්‍ර තැනි කල තිරිසකකු මෙන් තිත් දි ත
වන්නේය. එයින් කිහි:-

138. විසිමි කිව්ති බලං සමුච්ඡිතරුණම බමාසිසුජාමි කුලං
ප්‍රඥා ශීල ගුණ ප්‍රහා විරහිතං නිරිලජ්ජ රාජං බනං
මාතා පිතා කිලත්‍ර මිත්‍ර සතුරා රාජා අභාතාන් නානාමි
ජිනේහානි සදේස රෝපණකරිනා වස්ත්‍ර හිනෝ
නානාමි

139. න ශීලං අගුණං අසිං - විරාජමි දේස රෝපණමි
රාජාමාතෝ ගුරෝ භායසී - සමසා අදර්ශනමි
අල්පමි දුම්චලං කායසීම් - වස්ත්‍ර හිනේන පනතුනාමි.
මේ ආදී කාරණයෙන් වසත්‍ර හිත විවේචි දේශයි.

වඩුවෝය, සත්තාලිය, රදවුය, පතික්කිය, තොමිමාරයෝය
හෙවත් හම් මහත්තෝ යයි මෙහෙකරා කෙනෙක් වෙත්. මවුත්ට
පසුව කම්මානා කාරයෝ යයි කියති. ඊට කාරණ කවරේද?
මතුලට හා ඉලව්වට හෙවත් මිසුනාව මොහු පස් දෙන ගොස්
මඩු කැනිම් සැරකිම් ආහරණ දීම, හාවිට කොප්පි මැසිම් විසන්
බැඳිම් පිළි පිරුවට දීම දළි රවුල් කැපිම් මැසිම් ආදිය කොට
කුලි ගනිති. කුලි නුදුන්නු විට බැත දෙමා නිග්‍රහ කොට ප්‍රෝඩ
කෙරෙති. එයින් කිහි:-

140. තව්සකෝ තනනවාසෝ ව - රජකෝ ව නභාපිතෝ
සෙවුමෝ වමමකාරෝති - කාරවෝ සඤ්චිමේ සිසුං

“ගොවි කම්මානාදී සියලු කම්මානා කරන්නවුන් කලාල් මිදු
රැන් අමරන්නාවූ කෙලවර කොට ඇති තෙත්තෝ සියල්ලෝම
සුදුසු කම්මානා කාරයෝයි, පව් කරන්නෝ හිතයෝයි, තැටිම
හි කිම් කම්මානා කරන්නෝ හිතයෝයි, මෙසේ ඒ ඒ කම්මානා
හා සියලු කටයුතු කරන්නෝ හිතයෝය, නිවයෝය”යි ක්‍රියා-

වෙන් නම් ව්‍යවහාර කළත් මේ සියලු ශාස්ත්‍ර බ්‍රහ්ම ලෝකයෙන්
 ආවුන්ව බ්‍රහ්ම රාජයාගේ අධිපතිය වූ නිසායෙන් ශාස්ත්‍ර කමානතා
 නො තැබී ලොව පවත්නා පිණිස ඉහෙත කරන දෙයක් මිස
 'බ්‍රහ්මයෝ නොවෙති' නිසා වෙන් කිරීමට පැවති දෙයක්
 නොවෙයි.

එසේ ද වුවත් ඒ ඒ කමානතා කරන්නවුන්ව අවස්ථා
 කමානතා බලා කිරීමටයෙන් ඒ ඒ නමින් අවශ්‍ය කටාකරන පිණිස
 නම් ව්‍යවහාර කළත් සියල්ලම බ්‍රහ්මයෝමය. කල්යාණික
 නිස කල නුවණ ගුණ හිතව දැනීම නිසා සමහර අයට ක්‍රෝධ
 වශයෙන් මොහු හිතය, මොහු උතුමැයි කී බව මුත් දෙවි බබුන්
 අතුරෙන් කිසිවක් හරි මොහු උතුමැයි මොහු හිත යයි කියන්න
 නො පිළිවන. ලෝහ තාපණය, හා ක්‍රෝධ ද්වේෂයෙන් වෙන්-
 වුවෝය. ඒ කෙසේ දැයි යන හොත්,

ආශ්‍රයෙන් වෙන්වීම.

මේ ප්‍රථම කල්පයෙහි උපන් බබුන්ගේ ලෝහ තාපණය
 වැඩිවීමෙන් රජ - බබුණු දෙපසායක් විය. පසුව රජ - බබුණු -
 ශාහපති - ක්‍ෂුද්‍රයෝ යයි සතරක් හේද විය. නැවත රජ -
 බබුණු - ශාහපති - වෛශ්‍ය - ක්‍ෂුද්‍ර යයි පසක් විය. යළිදු රජ
 බබුණු වෛශ්‍ය ශාහපති ක්‍ෂුද්‍ර කමානතා කරගෝ යයි අන්ත
 විධ වූහ. ඊට කාරණා කවරේ ද? සත්‍යයන්ගේ ලෝහ තාපණය
 වැඩිවීමෙන් බොහෝ කලක් ගිය කල මනුෂ්‍යයෝ ක්‍රෝධ ද්වේෂ
 උපදවා සමහර දෙනෙක් උඩු උඩුන් කෙරෙහි බදා වෛරව
 "මොහු අපගේ ජාති වෛරය. එහෙයින් ඔවුන්ගේ හෙදරට
 නො වදව, ඔහු පරිපාසනය නො කරව, නො කව, නො බොව,
 සමහර නො වසව"යි අමත නොව කල් යැවීමෙන් තමන්ගේ
 දරු බුණුබුරන් ඔවුන් වෛර බව නො දන වෛරින්ගේ ශාහ-
 යට පැමිණ කා බී ආ කල ඔවුන්ව තලා මර "එතනව නො යව,
 නො කව, ඔහු නිවයෝය, වන්ධන වෛරය"යි කියා තමන්ගේ
 දරු බුණුබුරන් යා නොදී හික්මවැලති.

මෙසේ කල්යාණික ගියකල දෙපසාය විවාදයෙන් වෙන්ව
 කල් යැවීමෙන් සමාන ජාති ගෝත්‍ර බහුවර්ග සහෝදරයෝ
 සමහර කෙනෙක් වෙන් වීමෙන් සැති සමිකිය ඇරි ආවාහ විවාහ
 නො කොට නොකා නොබී වෛරයෙන් හෙද වීමෙන් සමිකි
 නො වීමෙන් නිවයයි කියා ද දබර හෙයින් වන්ධන යයි කියා ද

ක්‍රෝධ සහනය නොකරන හෙයින් හිතයයි කියා ද අවැඩ අතදර
 කරන නියත හෙයින් වන්ධන අය යයි කියා ද මේ ආදී කාරණා
 වශයෙන් වෙනම ජාතියක ඇත්තෝ යයි කියා ද මේ නියා-
 යෙන් වෙන් වූහ. සමහර කෙනෙක් එක මැණියන්ට එක
 පිතෘහරි දුවීමෙන් කල් ගිය පසු විවාද කොට හෙත යම්
 තැනකට ගොස් වඩිති කුමහකාරාදී කමානතා ශාස්ත්‍රයක් ඉහෙත
 පෙරලා නැවත උපන් රටට පැමිණ නැවතත් මවුපියන් කෙරෙහි
 ද්වේෂව නැවතත් පලා ගොස් වඩු කුමල් කමානතා කොට ඒ
 හාණියෙන් විකොට ජීවත් වෙති. සමහර කෙනෙක් මවුපියන්ට
 කිසිදු ව ගොවිකම් වෙළඳුම් කොට වත්තු උපදවා ජීවත් වෙති.

නොකැම ඇතිවීම.

මෙසේ ගොවිකම් හා වඩු කුමහකාරාදී කමානතා දන්නා
 දෙමවුපියන් අතුරෙන් වඩු කුමහකාරාදීන්ගේ දරුවෝ වෙළඳ
 ගොවි කමානතා කරන්නවුන්ගෙන් කති, බොති. ගොවි වෙළ-
 දන්ගේ දරුවෝ වඩු කුමහකාරාදීන් ගෙන් කති, බොති. මෙසේ
 ගොවි වෙළඳුන් ධන ධාන්‍යයන් ඇති පුරුෂයන්ගේ දරු
 බුණුබුරන් වඩු කුමල් ආදීන් ගෙන් කන සේ දක කරුණා
 උපදවා "නොපි එතන ගොස් කන්නෝ ඇයි? උන් අප ගෙන්
 ගොස් කන අයගෙන් නොපි නොකව"යි තර්ජනය කරති. ඒ
 කාරණයෙන් ම මවුපියන්ට හයින් ඔහු කොයති. වඩු කුමල්-
 හුගේ දරු බුණුබුරෝ ගොස් ගොවිකම් වෙළඳුම් ධන ධාන්‍ය
 ඇති ගොවි වෙළඳුන් ගෙන් කති, බොති. ඊට ඔවුන් ගේ
 දෙමවුපියෝ විවාද නොකරති. මේ නිසායෙන් කල් යන කල
 ගොවි වෙළඳුන් ගෙන් කනු බොහු පැවතිය. වඩු කුමල්හුගේ
 කනු බොහු දෙනු ගනු වෙන් විය. එක මවුපියන්ගේ දරුවෝ
 වෙන්ව ගොස් දුප්පත් ධන තැන්තෝ නිව හිත වූහ. ධන ඉසුරු
 ඇත්තෝ ශාහපති වෙළඳ ගොවි වූහ. මේ නිසායෙන් කල
 යන කල ගොවි වෙළඳුන් ගෙන් කම් හේද වූ බව මුත් අතික්
 කාරණාවකින් වෙනසක් පෙනෙන්නට දකින්නට අහන්නට නැත.
 ප්‍රථම කල්පයෙහි උපන් බබුන්ගේ දරු බුණුබුරු වූ මේ මනුෂ්‍ය-
 යෝයි. සියල්ලෝම එකෙක් ම වන්නෝය. එසේ නොවී කම්
 මේ මේ කාරණාවෙන් බලා දන යුත්තෝයි. හේ කෙසේ ද? යත්,

නිගම හෙදය.

යමෙකු ඇතුන් අසුන් ගව මිහිසාදින්ගෙන් හා බලු බලල් මාග සුකරාදි වතුන්පාද ජාති අතුරෙන් ඇතෙකු හෝ අතෙකු ගත දෙදෙනෙකු එක තැනක සිටුවා අතින් තැනකත් ඇතෙකු හා අතෙකු සිටුවා ලු කල ඇතු කරා ඇතු ගෙයි. අසු කරා අසු ගෙයි. ඇතු කරා අසු නොගෙයි. අසු කරා ඇතු නොගෙයිද එමෙන් තමන්ගේ සමාන ජාති සතුන් කරාම යනු මිස අතින් තැනක කරා නොගේද මේ ආදී කාරණයෙන්ද ගව මිහිසාදින් දෙපක්ෂයක් කොට සිටුවා පුරුෂයකුගෙන් පින්වත්ති, අර භූමික සතකුදැයි විවාල කල මේ ගවයා, මේ මිහිසායා යැයි වූයා දන්වාද නිර්ථ පලෙථ මාග සුකරාදින් දෙපක්ෂයක් කොට මේ භූමික සතෙක් දැයි විවාල කල මේ නිර්ථ පලෙථය, මේ මේ මාග සුකරය යැයි කියා දක්වත්ව පිළිවන් වේද, මගුර, හංග, හිරා, පරෙවි දෙපක්ෂයක් කොට විවාල කල මේ මගුර හංගය, මේ හිරා පරෙවි කියත්ව ඇතේද වටු කුරුලු පරපුටු බකාදින්ද දෙපක්ෂයක් කොට විවාල කල මේ වටු කුරුලුය, මේ පරපුටුය, මේ බකාදිහුගැයි කියාද වෙන් වෙන්ව ඇතේද, තා පොළොං වුහුරු තෙලියප් ආදී දීර්ඝ ජාතියක් දෙපක්ෂයක් කොට බලු කල් මේ තයි පොලුගාය, මේ පිහුරු තෙලියප් යයි කියා ඇතේද, පොල් කොත් දෙපක්ෂයක් කොට කොත් ආදිය හා එහි එල වෙත වෙතම පෙනීමෙන් හා පාවි කාරණා රහයෙන් වෙන් වෙන්ව කැගේද, තල් කිකුල් පුවක් අල බතල උදු මුං දෙසි දෙබම විසාල් අඬු මෙතේරි ගල් වැලි මැටි ලවන් යන මේ සියල් ද, පැණි තෙල් දී කිරි මත්ස්‍ය මාංශ යන මේ සියල්ලම පෙනී දීමත් හා පාවි කාරණා රහයෙන් වෙත වෙතම පෙනෙයි. මුහුණයන්ගේ වෙතසක් නොපෙනෙයි. ඊට කාරණා කවරේද? මුහුණ පුරුෂයෝ පුරුෂ ජාති තම වෙති. ක්‍රියා බ්‍රාහ්මණාදී භිගු නපුංසකයෝ නපුංසක ජාති තම වෙති. මේ ආදී දෙපක්ෂ ගෙයි විපාක දන්තා බව මුත් අතින් කාරණාවකින් වෙන් කොට දෙවි මිනිසුන් අතුරෙන් ලෝකයෙහි කිසිකෙනෙක් නැත.

මුහුණයා එකම ජාතියක් බව.

ඊට කාරණා කවරේද? ලෝකයෙහි ව්‍යවහාර ජාතියයි කියන ලද ක්‍රියා ජාතියක, බ්‍රාහ්මණ ජාතියක, වෛශ්‍ය ජාතියක, ක්‍ෂුද්‍ර ජාතියක යන වතුර් වර්ණයන් අතුරෙන් එම වතුර්වර්ණයන් සතර දෙනකු කාදවා සමාගරණින් සරහා හෝ

ආගරණ නොපලදවා හෝ එක ලෙස සද සතර දෙන එක් පසෙක සිටුවා නොහඳුනන අතින් පුරුෂයක්කු අතින් පින්වත් අර පුරුෂයන් ගෙන් ක්‍රියා කවුරුද බ්‍රාහ්මණයා කවුරුද වෙළෙන්දා කවුරුද ක්‍ෂුද්‍රයා කවුරුද යනාදීන් විවාල කල මේ ක්‍රියායා, මේ බ්‍රාහ්මණයා, මේ වෙළෙන්දා, මේ ක්‍ෂුද්‍රයා යැයි කියත්ව අසමාන වේ ද? සමාන වේ ද? සමාන නොවේමැයි.

එමෙන් මේ සියලු මුහුණයෝම ඒක ජාති තමවුන වෙතම ජාති තමවු නිරිසනුත් හා තගුටු ලිංග මාර්ග බ්‍රාහ්මණ සියලු ගත ගාත්‍රා වෙත වෙත ම ප්‍රදේශයෙහි පෙනෙයි, හැගෙයි. මුහුණයන්ගේ ව්‍යාභිකත් කායා ආදියෙනුත් ඉදිමි සිරිමි ආදියෙනුත් යන සතා ඉරියව්වෙහි ම වෙනසක් පෙනෙන්නේ නැත. වෙනම ජාතියක් තම රජ බඩුණු ආදීන්ගේ මුහුණු හා ඇත් කන් කායා එක දිසාවකින් වෙළදුන්ගේ ඇත් කන් කායා ගත ගාත්‍රා එක් දිසාවකින් වෙළදුන්ගේ ඇත් කන් කායා ගත ගාත්‍රා එක් දිසාවකින් වෙනමක අය යයි කියන ලද නිවඟන්ගේ ඇත් කන් කායා එක් දිසාවකින් නිසීම වටහේය.

එසේ වී තම උතුම් ජාතිවල අයගේ ඇත් කන් කායා නිබන්ධ දිසාවට වෙනමක අයගේ කන් කායා නිසීම අයෝග්‍ය හෙයින් ඇදින ගත නොහැක්කේය. එලෙස ලෝකේශ්වර වූ මහා බ්‍රහ්මයා මව් කල බවත් ජාති හේදයක් පිණිස කලා නොවෙයි. එසේ වී තම සියල්ලෝම මාගේ පුත්‍රයෝ යයි කියා කම්ලායන සුකුකුල කිවේ භූමක් පිණිස ද? රජ බඩුණු ගෘහපති ක්‍ෂුද්‍රයෝත් එකම බ්‍රාහ්මණ යෝනියෙහි ම ජාතයෝ වන වෙනසක් කවරේ ද? එකකුදු වුවත් ක්‍රියා විභාග වශයෙන් තම සතරක් වෙත්.

මුහුණ කොටස් සතර.

මහු කවර? යත්, ලෙවිහි මුහුණයන්ට තම සතරක් ඇමිත්තුණය කෙරෙමින් හෙවත් කරන කියන දේව අභිගා කියන හෙයින් පවතී. ඒ කවරේ ද? යත්, ඇවසික කාමය ලිංගික කාමය, නිමිත්ත කාමය හෙවත් ක්‍රියා කාමය, අභිවච සමුප්පන්න කාමය නොහොත් රුචි කාමයයි යන සතරයි.

එහි ඇවසික තම ලුදුරුවාය, කිරි බොන්නාය, කුමාරයාය බාලයාය, පුතාය ඉද කෙළින්තාය, වැටි වැටි ඇවිදින්නාය, මධ්‍යම යාය, තරුණයාය, තානියාය, මහල්ලාය, වාඩියාය, ජරාය, රෝගීය නොහොත් කෙලිය, කොලුය යනාදී අවස්ථා බලා කියන්නේ ඇවසිකයි. එයින් කිහි:-

141. කරුණෝ ව - වයභෝ ව - දහරෝ ව පුමා පුඬු
 මානවෝ දුරකෝ වාච - පුඬුමායෝ පුඬුබ්බිකෝ
 මහලලකෝ ව පුඬුභෝ ව - පෙරෝ ජිණ්ණෝ ව

ජිණ්ණකෝ

මේ ආදී වූ සියල්ලම ආවසානිකයි.

ලොංගික නම් පුරුෂයාගේ සත්ත්ව කප්පයකදී යන මොහුගේ,
 ඔහු කවරේද? පුරිසකාරේන ගවජනීති පුරිසෝ සි කි හෙයින් ද,
 පුරේ උපපජ්ජනීති පුරිසෝ සි කි හෙයින් ද බලලොව පුරුෂයන්
 විනා සත්ත්ව නැති හෙයින් විවතනායාසි යයි කියන ලද පොළොව
 උපන් කල බල ලොවින් බුන්මයන් පළමුව අවුත් විසූ හෙයින් ද
 පුරුෂ සංසාරියෙක් සත්ත්ව ගර්භෝත්පත්තිය වන හෙයින් ද
 සත්ව ලිගුව පිරි ආ හෙයින් ද පුරුෂයෝයි. එයින් කිහි:-

142. පුරේ උපපන්නා භාවෙන - ඉපදිලිංග පුරිසිව
 සරණෙන පුරිසානං - පුරිසෝති පවුච්චති

තාමං ඉච්ඡතිති ඉපදිති කි හෙයින් ද තාම නාස්මා කාමන්
 පුරුෂයන් ද සපන්ති රොග නොබවසන හෙයින් ද නොහොත්
 පුරුෂයාගෙන් වෙන්වීම නො කාමති හෙයින් ද සත්වයි. එයින්
 කිහි:-

143. කාමනන්තා ද්වයං නිව්චං - මිච්ඡන්ති පරමාදරං
 සපන්තිමපි න සිව්ඡන්ති - ඉපදි නාමෝති පාතවෝ

සත්ව - පුරුෂ - පණ්ඩිත - උභතො බාඤ්ජන යන සතරදෙනා
 හෙත් පිටත් වුවා හට නපුංසකයෝ යැයි කියත්. එයින් කිහි.

144. ධම්මො පණ්ඩිතං ඉපදිං - උභතෝ බාඤ්ජනං පුමා
 එතෙ ලෝකේ ජනා අපදි - නපුංසක ජනා සිඬං, සි

මෙසේ ලිගු බලා කියනුයි ලොංගිකයි.

නිමිත්ත යයි කියන ලද ක්‍රියා තාමය නම්,

146. පච්ඡිති පාචකෝ ව - නිජ්ජනීති වාණිජකෝ
 කාසිකමං අකාසි කාරෝති - කාසිකානීති කාසකෝ

පේසං කාරෝතිති පේසකාරකෝ, සොණං කාරෝතිති
 සොණං කාරකෝ, තිණෙන කවං කාරෝතිති තිණකවංකෝ,
 එම යාකුණසිකෝ, වෝරිකෝ වසලං අප්පිති වාසලිකෝ යනාදීන්
 නි හෙයින් බත් පිසන්නා වෙළඳුම් කරන්නා ගොවිකම් කරන්නා

පිළි කරන්නා පුරු කරන්නා තණ කපන්නා කලාල්
 කරන්නා, මුවදබයම් කරන්නා, පනහින් මරන්නා යැයි
 කියන ලද මනුෂ්‍යයන් අතුරෙන් ගොවිකම් කරන්නන් ආදී
 කොට කලාල් මදුරුන් කරන්නන් කෙළවර කොට මේ දෙපක්ෂ
 යෙහි සියල්ලෝද වෙදකම් වඩුකම් යනුත් නාට්‍යම් ගායම් පුදු
 කෙළි ආදිය කරන්නෝද යන මේ සියල්ලෝම ක්‍රියා කාරයෝ
 යැයි නොහොත් නිමිත්ත කොට කිය යුත්තෝයි.

ජව කරණා කවරේද? යත්, යම් පුරුෂයෙකුගේ පුත්‍රයෝ
 දහදෙනෙක් වූහ. පිතාතොම කිසිවක් නො කෙරෙයි. නො
 දුකෙයි. එකල ඔහුගේ පුත්‍රයින්ගෙන් එකෙක් වඩු විය.
 එකෙක් කොරා විය. එකෙක් වෙළඳ විය. එකෙක් ගොවි විය.
 එකෙක් වැදි විය. එකෙක් යද්දෙස්සා විය. එකෙක් තවත්තා
 විය. එකෙක් බෙර ගසන්නා විය. එකෙක් ඇමති විය. එකෙක්
 තාපස විය. එකෙක් ලෙඛා විය. ඔහු දහදෙනාට පියහුගේ
 තාමය ගෝත්‍රය නොකියා ඔහු උගත් ගෘහ්ත්‍රය නිමිත්තකොට
 වඩුවාගේ ගම් ගෙදර අභුදරුවන් කියාද කොරාගේ වෙදගේ
 ගොවිකම් කරන්නාගේ ගම් ගෙදර වතු පිටි යයි කියාද වැද්දගේ
 යද්දෙස්සාගේ තවත්තාගේ බෙර ගසන්නාගේ යන මොවුන්ගේ
 ගම් ගෙදර ගව මිනිසාදි අභුදරු යයි කියාද ඇමති තාපසා
 දීන්ගේ වලවු පත්සල් ආදියයි කියාද මේ මේ නමින් ඔවුන්ට
 නම් කියති. මවුපියන්ගේ නම් නො කියති.

ඔවුන් උගත් දෙය කරන දෙයෙහි නමින් නම් ව්‍යවහාර
 කෙරේද? එහෙයින් නිමිත්ත තාමය හෙවත් ක්‍රියා තාමයය.
 එමෙන් ක්‍රියා තාමය වෙන් වෙන් වුවත් එක පියාට දුව එක
 මැණියන්ගේ දරුවෝ නම්. එමෙන් සියල්ලම නමින් වෙන්
 වුවත් මහ බමුණුගේ දරුවෝ නම් වූහ. මේ කරණාවෙන්
 නිමිත්ත තාමයි.

එයින් කිහි:-

146. පාචකෝ වසිඬකෝ අංග-විකාරෝ වෙජ්ඣාසකෝ
 නාමිකා රජ්ජනා වාච-ගෝමිනනජනකාදසෝ

රුඬි අබිච්ච සමුපපන්න නම් කවර? යත්, බත ගුණ අබි
 පති තිසා ආරුඬි කොට කියනුයි රුල්ලි නම් වේ. ඒ කවරේද?
 සිරිවර්ධන බතවර්ධන ගුණවර්ධන යයි කියාද විජයබාහු පරා
 ක්‍රමබාහු යයි කියාද තරේඤ්ඤංග විජයසිංහ යනාදීහු රඤ්ජ
 තීති රුජ කි හෙයින්ද සතර සංග්‍රහ වස්තුවෙන් ජතරඤ්ජ
 තය කරන හෙයින්ද රාගයට ගෙයක් කර දුන් හෙයින්ද ජන
 යත් ආඥාවෙහි රදවන හෙයින්ද රජ යයි කියාද, බමනීති

මුළු යයි කී හෙයින් ද පාපයෙන් වංශය නසන හෙයින් ද
 මුහුණත වූ හෙයින් ද මුත්මලෝකයෙන් ආ හෙයින් ද මුහුණත
 කියා ද රජහුගේ පුත්‍ර හෙයින් ද දෙවෙනි රජ හෙයින් ද සුව
 රජහු යයි කියා ද නගර සේනානං අධිපති අධිකාරම් කී
 හෙයින් ද නුවරට අධිපති හෙයින් ද අධිකාරම් යයි කියා ද
 දිසානං අධිපති යි කී හෙයින් ද උතුරු දික් ආදී දිසානාගයන්ට
 අධිපතියා දිසාපතියා යයි කියා ද මුඩානං පේට්ඨි යි කී හෙයින්
 දිසාව හා සමාන දිසාවට අධිපති හෙයින් මොහොව්විආල යයි
 කියා ද රජානං උත්තම දල්ල විකේතා මුදලි කී හෙයින් ද
 ගමට රටට මුලික හෙයින් ද මුදලි යයි කියනු. එයින් කිහි:-

147. මිනෙන් ගිණි වයසෙන් ව-සහාසෙන් සුභදේ සබා
 සබ්බෙය් දල්ලමිනෙන් ව-සඳුවෙය් දිව්ව මනනකෝ

යයි කියා ද විජානේති'යි විදහේ කී හෙයින් රජහුගේ කාරිය
 දුන කාර්තුයි විජානේ කී නම විදහේ යි කියා ද රජහුට
 ආරක්ෂාවට සිටිනුයි ආරම්භ කියා ද රාජකාරිය කරනුයි කාකානම් යි
 කියා ද ගමේ කාරිය කරන්නා ගම්කාරිය කියා ද වස්තු සේවයා
 සිවාණේයයි කියා ද. වැට ආතුල හා ගෙදර අමුදරුවන්ට අධිපති
 ගෙට අධිපතියා-ගාහපතියා-සාමියා කියා ද ගුල සිල පිරු බත
 බාහසයන් ඇත්තේ ද කුල අමිතිකාවන් සමග වසනුයේ කෙළ
 සියා යි කියා ද මනින්නා මනන්නා යයි කියා ද ගමේ කාරිය
 සේයා යන්නේ ගම් සේවා යයි කියා ද රජහු කී පතක සරි
 කරන්නා පතිර යයි කියා ද මේ ආදී ආරාම කොට කියනුයි
 රුකි අදිව්ව සමුප්පන්නාදී වතුර්විධ නාමයි. [රට ලෝකවාසීහු
 කුලවංශයයි කියා දෙවැදූරුම් කොට ව්‍යවහාර කෙරෙත්.

කුල-වංශ දෙකේ අදහස්

ඒ කවරේද? යත්, කැල්ල නොව අසම්පන්නව භික්ෂුකාවකට
 මහායමන පරමිපරාවෙන් ආ රජ කුලයට ද බමුණු කුලයට ද
 ගාහපති වෙලද කුලයට ද කමුරු කුලයට ද ගොවි කුලයට ද
 ආදී කොට වණ්ණාල කුල යයි කියන ලද සියල්ලටම ප්‍රථම
 කල්පයෙහි ලෝකාසාද කිරීමෙන් වූ නින්දිත ක්‍රියාසෙන් කුසම්
 ගතව උපන් හෙයින් කුල ජනයෝ යයි කී නම කුල යයි
 කියා ද රජ බමුණු දෙපක්ෂය සමම වසන හෙයින් වංශයයි
 කියා ද ශාක යයි කියා ද ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙදෙනාගෙන් ජන
 හෙයින් ගෝත්‍ර යයි කියා ද ශාන්ති ඇත්තෝ යයි කියා ද සතර

කාරණාවක් ඇත්තෝ යයි කියා ද සන්සුරුෂ යයි කියා ද
 මුහුණත හෙයින් ගෝහක යයි කියා ද මේ මේ නමින් සියල්ල
 වම පැවති නම මිස කුල-වංශ යයි කියා එක් කෙනෙකුන්ට
 පැවති නමෙන් ඇත්තේ නොවෙයි. එයින් කිහි:-

148. කුලවංශෝ ව සහනානා-භිජනා ගොතනමත්වයෝ
 පිං. සහනතා පෝ වණ්ණා-වනාගෝ බතතියාදයෝ

149. කුලිනෝ සජ්ජෝ සාධු-සහෝ වායෝ මහාකුලෝ
 රාජාදිති උක්කමයා-කුලවංශං පවුච්චති.

සිවු වැදූරුම් නියම කුලපුත්‍රයෝ

මේ කුල-වංශයන් සාමාන්‍ය වුවත් බත ගුණාදී වශයෙන්
 ආභාස හෙයින් කුල පුත්‍රයෝ ගතරදෙනෙක් වෙත්. මනු කව
 රේද? යත්, ප්‍රධාන කුලපුත්‍රය, ආචාර කුලපුත්‍රය, ජාති කුලපුත්‍රය,
 මහාගෝග කුලපුත්‍ර යයි වතුර්විධ වෙත්. එහි ප්‍රධාන කුලපුත්‍ර
 නම: පරලොව ඇති බව දන්නේ ප්‍රධාන කුලපුත්‍රයයි. මෙහි
 ප්‍රධාන ගබ්දය සද විසරණ ගතව සාධන දන්ත යන බාහු
 ණයින් ද ප්‍රධාන සම්ප්‍රසාදන ලක්ෂණයයි කී හෙයින් ද සිලාදී
 ගුණයෙන් සැදී පැහැදී මානංග සාමිත් මෙන් ද ශාස්ත්‍රාදී ගුණ
 ගෝහාවෙන් ගුත්තිලාචාරින් මෙන් ද මේ ආදී සිල ගුණ බත
 ශාස්ත්‍ර නමින් දන්නා ලෙස ප්‍රගුණ කරවා ගුණ බත සිල ඉසු
 රෙහි පිහිටුවා දී දෙලොවම විස්තීණි වන්නේ ප්‍රධාන කුලපුත්‍ර
 යෙයි.

ආචාර කුලපුත්‍ර නම් පාපයට ගත ලැජ්ජා ඇතිව ඒ පාප
 යෙන් හා පඤ්චස්කන්ධයෙන් මිදෙන පිණිස වියා වඩා දුටු දුටු
 වත් සතුටු වඩන ලෙස ආචාර සමාචාර දකුම් ඇමදුම් යටත්
 විම් ලෝහාදී මසුරු මල සිදිම් ඇතිව සුනිත මහා සඨර්ථාදීන්
 මෙන් තමාගේ සවකිය නාමය හැර තාපසව උපාසක සාමි
 සාමිණේර හික්කු සෝවාන් රහත් බුද්ධාදී මහෝත්තමයන්ට
 ගුණ වශයෙන් පැමැත්තාවූ නාමය ආචාර කුලපුත්‍ර නම් වේ.

ජාති කුලපුත්‍ර නම් ජාති ගබ්දය ඉපදීම පිහිටීම අවකොට
 ඇත්තේයි. එහි අණකුදී සතර කුල හා රජ බමුණු කුලයෙහි
 උපන්නාහට ලෝකවාසීහු ජාති කුලපුත්‍රයයි කියති. බුඩාදී
 මහෝත්තමයෝ දෙලොවම මුත්මණ වන්නාහට මුත් මේ ලොව
 රජ බමුණු උපන්නාහට උපත් සම්භව ජාති කුලපුත්‍රයයි නො

කිසිදු. බ්‍රාහ්මණී වැදූ පමණකට ගුණධර්මය නැත්තම් බ්‍රාහ්මණ නොවන්නේය ගුණධර්මය බ්‍රාහ්මණ වේ. එයින් වදාලන:-

150. නාමානං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාමි - යෝගිජං මිත්‍රි යමිකං
හෝවාදි නාමයෝ හෝති - යථා භාවි ගුණෝන යෝ

“යනෝනං ගතිති අරියං ජාතියා ජාතෝ” යි වදාල බ්‍රහ්මින්ද යනාදීන් අයම් ශ්‍රාවක ජාතියෙහිද “බ්‍රහ්ම බ්‍රහ්ම ද්විජෝ විජෝ බ්‍රහ්මා ව හෝවාදි බ්‍රාහ්මණෝ” යනාදීන් ගුණ නමැති සුභ නුල් කරලීම අදී බ්‍රාහ්මණ ගුණයෙන්ද ජාතියා සකන වසිතෝ යි යනාදීන් ලදරුවන් ගුණ නුවණ ඇති හෙයින්ද අයම් ශ්‍රාවක යෝ ජාති කුලපුත්‍රයෝ නම් වෙති. වදාලේ මැනෝ?

151 සංසුකුල ධරං ජනතු - කිසං ධම්ම නිසංඝනං
ජිහං වනසමිං කියානනං - නමහං බ්‍රාමි බ්‍රාහ්මණං

මේ අදී කාරණයෙන් මොනු ජාති කුලපුත්‍රයෝයි. මේ මහා හෝග කුලපුත්‍රයෝ නම් කවරහ? යන්න, යම් කුලයක් සියක් කෙළක් වස්තු දවස නිධාන් ගත වේද විසි අමුණක් රත්රන් දවස විසදම් වේද ඒ ක්‍රියා මහාසාර කුලයි. එයින් කිහි:-

152 හෝමිනං හෙමිමිං තේන - සතං සේසං නිධානනං
කතාසණානං දිවස - වලඤ්ඤා ව සතමමනං

යම් කුලයක අසු කෙළක් වස්තු දවස නිධාන ගත වේද දස අමුණක් රත්රන් දවස විසදම් වේද මේ බ්‍රාහ්මණ මහාසාර කුලයයි. එයින් කිහි:-

153 තේ බතනිය මහාසාලා - සිතිහෝමි ධනානිතු
නිධානගානි දිවස - වලඤ්ඤා ව දසමමනං

යම් කුලයක සහල් කෙළක් වස්තු නිධාන ගත වේද පහමුණක් රත්රන් දවස විසදම් වේද ඒ ශාඛපති මහාසාර කුලයි. එයින් කිහි:-

154 සේසං ද්විජ මහාසාලා-කප්පධිජෝ නිධානගෝ
වලඤ්ඤා ව ගහපති- මහාසාලා ධනෝසිසුං

මේ මහාහෝග කුලපුත්‍රයෝයි. මෙහි රජ බමුණු දෙපසය කුලයෙන්ද ධනයෙන්ද අතිප්‍රත්‍යයෙන්ද උතුම් වන්නේය. අතිකුත් සියල්ල හා ශාඛපති මහාසාර කුලය ධන ඉසුරා ඇත්තේ සාමාන්‍ය කුල වන්නේයි. කියේ මැනෝ?

155. ද්වෙ මේ කුලේ පජානාමි-බතනියේ වාසි බ්‍රාහ්මණෝ
නිවෙ කුලේ නජානාමි-බ්‍රහ්ම සුජා ඉදං මලං

ජිවි කාරණා කවරේද? යන්න, රජ කුලයෙන් බමුණු කුල යටි සරණ දෙති. බ්‍රාහ්මණ කුලයෙන් රජ කුලයට සරණ දෙති. එයින් උගත කුල පරිසුඛයි. ශාඛපති කුලයෙන් වෙළඳුන්ට සහ ක්‍රමයන්ට සරණ දෙති. වෙළඳුන්ගෙන් ශාඛපති කුල හා ක්‍රමයන්ට සරණ දෙති. ක්‍රම කතාවන් ක්‍රමයන්ට දෙති. ඇතැම් කැතෙක ක්‍රමය කතාවන් ක්‍රමයන්ට දෙති. සමහර කැතක බ්‍රාහ්මණ කතාවන් ක්‍රමයන්ට දෙති. ක්‍රම කතාවන් බ්‍රාහ්මණයන්ට දෙති. ක්‍රමදී සතර කතාවන් ක්‍රමයා හට දව වැදුවා හට යන මේ දෙපසයට මාසද යයි කියති. එහි සංකීර්ණ නාමය ක්‍රමයන්ට කියති. රජ බමුණු ශාඛපති වෙළඳ කතාවන් ක්‍රමයන්ට දව වැදුවා හට යන මේ දෙපසයට මාසද යයි කියති. ක්‍රමයා හට දව ක්‍රම කතාවගේ පුත්‍රයා උග්ග නම් වෙයි. ක්‍රමයා හට දව බ්‍රාහ්මණී වැදුවා හට සුභ යයි කියත්. එයින් කිහි:-

156 සුදොව් ව වණණෝ වසලෝ - සංකීර්ණමාගසාදයෝ
මාගධෝ සුඛි කපතායෝ - උගෙග් සුදොය බතනායෝ
ද්විජා බතනියයෝ සුතෝ-බතන සුඛි කුමාරනා

ජිවි කාරණා කවරේද? වස්තු ඇති හෙයිනි. ඒ වස්තු ඇත්තෝ ශාඛපති මහාසාර කුලය. වස්තු නැති සියල්ලෝම ක්‍රම කර්මාන්ත කරන්නෝයි.

එහි යමෙක් වෙළඳුන් බර ඇදීමෙන් වස්තු උපදවාගෙන රජ සුවරජ ඇදීන්ට අභ්‍යන්තරව හෝ මහත් අධිපති බවට පැමිණ හෝ වෙසෙද්ද, යමෙක් වස්තු නැතිවත් ගොවිකම් වඩුකම් ඇදී ක්‍රම කර්මාන්ත කොට ශාස්ත්‍ර උපදවා ගෙන රජ හට අභ්‍යන්තරව අධිපති බවට පැමිණියේද මේ දෙපසය ශාඛපති මහාසාර කුල වන්නෝය. රජ බමුණු සියල්ල ක්‍රම කර්මාන්ත කරන හෙයින් ධන ඉසුරා ඇති තනතුරු ඇත්තේ හෙවත් හෙවල් කොට අඹුදරුවන් සමග වසන්නේ ශාඛපති මහාසාර කුලයෝයි. ධන ඉසුරා ඇත්තෝ ක්‍රමයෝයි. රජ බමුණු වෙළඳ ක්‍රමදී සියල්ලෝම අඹුදරුවන් සමග ශාඛපති වසන්නේ ශාඛපතියෝයි. රජ රටට අධිපති විය. බමුණෝ ශාඛ සෝම ශාස්ත්‍රවන්ත වූහ. සෙසු ධන ඉසුරා අඹු දරුවන් සමග ගෙව අධිපති වූයේ ශාඛපතියෝයි.

ජිවි කාරණා කේමක - කාකවලිය - බත්බාල - මහද්විප්පත කාදී මෙහෙකරුවන්ගේ ශාඛපති සිව්විමද ධන හිත ශාඛපති

යන් ක්ෂුද්‍ර වන බව තේරීවාණිජ වෙළඳු රන්කලිය අභිමතය
කව දුන් සිටු කුලය හා රා බි නාට්‍යම් උගත් සිටු කුලයද බලා
දන සුත්තේයි.

ඒ කෙසේද? යි යතහොත්, හෝමක සිව්නොව් වේශාවගේ
පුත්‍රයා වුවත් බතගෙන් අයා හෙයින් සිටු වුන. බත් පිබකව
කුන් අවුරුද්දක් බැල මේගෙ කල බත්බැලයාද සිටු ගෘහපති
විය. බැලමෙගෙ කොට ජීවත්වු කාකවලිය මහදහි පුණිකාදිහුද
සිටු ගෘහපති වුන. අනුරාධා යථවිරගෝ පෙර කලක අත්තහාර
නම් තණ කපන පත්තගෙන්ව එම ජාතියෙහිම අත්ත හාරනම්
සිටු වුන. වඩුව ඉපිද දඹුමොණර යන්ත්‍රගෙන් ගොත් දබ
දිව. රජකල කාසව්‍යාහන රජහුද වණ්ඩාලව ඉපිද මැණික හා
වැසි එරසු බලගෙන් බරණය රජවු දඩව්‍යාහන රජහුද වුන.
ලක්දිව රජ ඇමැතිවු දමිල අලගේසරාදින් මෙන් බත ගුණ
නැණ ඇත්තන් ගෘහපති වන බවද දෙයාසු කෙලක් වගු ඇති
සිටුව නාට්‍යම් ඉගෙන රා බි නාට්‍යමෙන් වත්තු සුත්තව ගොත්
යාවකව අසරණව ඇවිද්ද මහබත සිටුකුලය ආදි නොගෙන්
සිටුකුලද දන්නේය. මේ කාරණා වශගෙන් හිතෝත්තාභව බව
දන ගත සුත්තේය.

උස් පහන් කුල නැති බවට හේතු

ලෝකවාසී මනුෂ්‍යයෝ රාජහානාරව "අපි රාජ මහා අම්මා
නාදි වමින. එහෙයින් අපි මොවුන්ව අවකාශ නොදෙමින"යි
සිතා ජ්‍යෙෂ්ඨ මාත්ත ක්‍රෝධගෙන් 'අපි උතුම්, අතිකුන් ජනයෝ
නාතැයි කියා පැවැත්තාවු දෙයක් මුත් මොහු උතුම් මොහු හීන
යයි කියන්නව එකදු කෙනෙක් ලෝකගෙහි නැත. බත බාහා
ඇතිවු කලමොහු අප සමාන නොවෙයි. යන දුර්ජනකමින් මොහු
වංශකාරයෝය, මොහුනිවයෝය, කුල කොවිල් කාරයෝය, වනන්
වලඇත්තෝයයි කියා මතු කලක අප දරා මුණුබුරන්ව ලංචිය
නොදෙමි හයි කියා කල දෙයක් මුත් ඇති දෙයක් නොවෙයි.

මේ ආදි කාරණයෙන් හිතෝත්තාභව මධ්‍යමාදි සියල්ලෝම
නුවණ දන්නා ඇත්තෝ- ගෘහපති මහාසාර කුලයෝයි කින.
යම්කේ පුරුෂයෙක් පාපුවියෙහි පත් ගෙන නැතකලා සැල
කාලි කොතලා කලද කුදු මකත් හාජන හා කෙලමාලා පහින්
කම්ද යන සියල්ලම ඉදිකොව වියලා දමා පුළුස්සා ඒ ඒ
තැන තබා මේ සැල කාලිය මේ කල කොතලායයි කියාද උස
මහත කියාද ඒ ලෙසින් තම ව්‍යවහාර කෙරෙයි. එසේ තම
ව්‍යවහාර කලත් මැවියෙන් සැදු දේකි. එසේ හෙයින් සියල්

ලෝම බබලොවින් ආවෝමය. එසේ උන්ව ක්‍රෝධ ද්වේශගෙන්
හා බත හීන හාචගෙන් ක්ෂුද්‍ර වණ්ඩාලයයි කියා ව්‍යවහාර කලත්
හාමි මනුෂ්‍යයෝම ඒකජාති වන්නෝය.

තවද, එකම වී ජාතියෙන් උපදවන කැඳබත් ආදි
නොගෙන් පුපාපුපයන්ව වී නාමය හැර පුපාපුප නාමය
කියාද්ද, එමෙන් නුවණ බත හීන වීමෙන් ක්‍රෝධකොව මොහු
හීනයයි මොහු උතුමැයි කී පමණක් මුත් සියල්ලෝම බ්‍රාහ්මණ
යෝ තම වෙත්.

එමෙන් අනෝතත්තගෙන් පැමිණි ආකාශ ගංගාව පසුව
ද්වාරයකින් ගලතල සිදු හිය හෙයින් ගංගා-ගමුනා-අවිරවති-
සරතු-මිහිය යන පසුව මහා ගංගා පෙනුනි, කියන බව මුත්
ආකාශ ගංගාව නොපෙනෙන්නේය. එමෙන් ක්‍රෝධ ද්වේශ
කියා ජ්‍යෙෂ්ඨ වශගෙන් මොහු හිතෝත්තාභව යි කියන මුත්
සියල්ලෝම අති හෙයින් බ්‍රහ්ම බව නොදන්නෝයි.

තවද පරලොව නොබලා මේ ලොව බලන්නාවු දුෂ්චරිතාද
නුවණ නැත්තෙක් තාණ වාසයන් හා දිපද වතුප්පාදදී සැක
යන් වෙත් වෙන්ව පෙනෙයි කියයි. එමෙන් මනුෂ්‍යයන්
කෙරෙහිත් වතුරවර්ණය වෙන් වෙන් වුනයි කියයි. එසේදී
වුවත් කම්පවු දහියෙන් උපත් මැසි මදුරුවන් හා ඉතිකුකු
මකුකු ආදි සතුගෝ දහියම මුල්කොට ඉපදත් වෙන් වෙන්
වුවාහු වෙද්ද, තවද, පොල් කොත් ආදි එල ඒ ඒ ජාතියෙහිම
පලගනිද අතික් එලයක් පොල් කොත් ගස පල නොගනිද
එමෙන් සියලුම සත්වගෝ කුසලා'කුසල කමය හේතුකොට
ගෙන ඉපද මේ රජය, මේ බමුණු යයි කියා වෙන් වෙන්
වුවත් සියල්ලෝම බ්‍රහ්මයෝය ලොව නැතෙත ලෙස කියා
ගෙන් වෙන් වුවත් එකම සතුගෝයි. එයින් කින:

- 1.7 මින මණ්ඩුක කල්හාර - උපපලා වාසි පංතජා
- එක වාමෙහි ජායනති - තේසං මාලා පලාදයෝ
- 188 පනසා නාලිකෝරානං - ගසමි රුකෙහි හි ජායති
- අසෙසාද එලේ නජායනති - ඒවං සත්තානි කාරණා
- 189 ඒවං ලෝකේ ජනා සබ්බෙ-බ්‍රහ්මගොතෙන හි ජායනති
- පසෙසාදිගතාව ජායනති - හිනුකකවසාපරාදයෝ

ලොව සැරසීමට උපන් වස්තු

මේ ආදී කාරණාවෙන් මහබඩනුගේ ශාස්ත්‍ර කියා විනාශ නොව පවතින ලෙස අභිමතයෙන් උගත් ක්‍රියා ශාස්ත්‍ර මුත් වෙන්වීමට වූ දෙයක් නොවේ, ලොව සැරසීමට වූවානුයි. ඒ ලොව සැරසීම කෙසේද? යන්න, මෙහි ව්‍යුහයේ සහලවූ තැන් පටන් කප නසිනා අතුරෙහි වූ විවේචනාත්මක ව්‍යුහාල මහා මේරා සුහදුරා සතර මහාදේව දෙදහස් කොදෙව් ගම් නියම ගම්ද වෙති. එයින් කිහිප:-

160 වකකවාලයම්මයාපි - මහාදිප වතුයාපි
ද්විසහසාන වුදද දිපේසු - නේසු ගාමා දිපේසුපි

එහි ගෘහ ආරාම පවිත වාසා ගම් කුමුරු වකගහන හා ඒ රට රක්තට රජ සුව රජද ඇතිවෙන්. එයින් කිහිප:-

161 නථා අසම්මි සරා ගාමා - පබ්බතාරාම පාදපෝ
රජපේ පිමයා දිපයා - ගාමනෙකතන වනාදිති

ඒ රට හා රජ රක්තාවට රජ-බමුණු-වෙලද-ගොවි-කුඳ මහත් කම්පනා කරන්නෝය, දැඩි රාජකාරිය කිරීමට රළු පරළු කියන සේවකයෝය, නොහොත් වණ්ඩු ඵලාභ කරන කියන හෙයින් වණ්ඩාලයෝය, නුවර එළිකරන කුඹු දමන පුක්කුසයෝය, මිනුණා අමිනුණා යන ගුරුලෝ යයි මොහු වන්නෝයි. එයින් කිහිප:-

162 බතතියා වාන්මණවෙයා - සුද්ද වණ්ඩාලපුක්කුසා
මනුයා අමනුයා ව - සුපණ්ණා ව අසේසකා

එහිම රට සැරසීමට දිපද වතුපද බහුපාද අපාද බිප පාතික යනු පුරාමයෝද වෙති. එයින් කිහිප:-

163 සබ්බ අපාද දිපාද ව - වතුපාද බහුපාද
නේසු කුන්සු සබ්බෙසු - පුමා සබ්බාපි ඉසිසෝ

එසේම දුර සිරියෝය, අති දුරේ සිරියෝය, සම්පයේ කොත නක හෝ සිරියානු පසුව ගනිකයෝ වතුර්විධ යෝනියේ උපන්තානු යයි ප්‍රභේද වන්නෝය. එයින් කිහිප:-

164 දුරමා වාපාදුරමා - සනතිකමා ව නේවලා

සේ පසුව ගතිකා සතනා - සබ්බ නේ වතු යෝනිකා කාශ සායාදී රෝග ඇත්තෝය, සුවයේ කිම සිතිම දන්නා ලියන්නෝය, බවුන්ට විශ්වාස මිත්‍රයෝය, සන්නෝස

අසන්නෝසයෝය, සුවපත් වූය, පවි කරන්නෝය, එන්නෝය, යන්නෝයි එයින් කිහිප:-

165 සබ්බා මහාසාලා - අසාසා මසාසා - හි නේසිනෝ
මෝදනතු සුතිතා තබ්බා - මා කසේපි පාපමාගමා

බොහෝ ශ්‍රද්ධා ඇතියෝ, දන් දෙන්නෝ, සිල් රකින්නෝ, බහුශ්‍රැතයෝ ගුණ ආකරණ පාලාන්ද්‍ර, ආයු ඇත්තෝ, මානු රෝගිහුද වෙති. එයින් කිහිප:-

166 සද්ධා පාමොප්ප බහුලා - දන සිල බහුස්සුතා
ගුණ භුක්ත සනානා - ආයු පාලෙනති නාමයා

සමාන්ද්‍රවී ගත් පුරාමයෝය, ප්‍රධාන බව ප්‍රතිපත්ති බර යෝය, යාඥකොට වදනා පුදනා අග, හිතමිත්‍ර අමාත්‍යයෝ හා සැප දෙන්නෝද වෙති. එයින් කිහිප:-

167 සමමාදිට්ඨි පුරේදය - සද්ධම්ම පටිපත්තියා
ආරනතු හිතෝපාය - මව්වතු සුබ සාධනා

මේ ආදී කාරණා වශයෙන් ලොව තැනීම පිණිස සම්පූර්ණ වූ දෙයක් මුත් නිත්‍ය පිණිස සත්වයන් පැමිණි දෙයක් නොවෙයි. එහෙයින් කරුණා මෙමු වඩා සියල්ලන්ම මවුපියන් දරු කොටු සිතිය යුත්තේය. එයින් කිහිප:-

168 ඉසිනා නානාසකාරේන - සහගසු හිත මානසා
මානාව පිස පුතමිති - පවිතෙතයා නිරතනරා

මේ ආදී කාරණාවෙන් සත්‍ය සමූහයා ඇතිනු පිය පුත්‍රයකු රක්තා මවක මෙන් දයාවෙන් සියල්ලන්ම ඒක ගති හෙයින් කම ලාසන සුනුකුල යයි කී හෙයින් ද තමුනුන් දෙවියන්ගේ තැයෝය. දෙවියෝත් තමන්ගේ තැයෝය. ඒ බව දන සියල්ලන් කෙරෙහි මෙමු වඩා මේ රූප බිඳ හකු රස ස්ප්‍රභවය යයි කියන ලද කාමව්‍යන්දයද දෙමනන් ද්වේෂයයි කියන ලද ව්‍යාපාද නිවරණ යද සිත ක්‍රෝධකොට මිදුනු ගිතෙලක් මෙන් ක්‍රෝධ සංසිදුවා නොගන්නා පිත මිඬු නිවරණයද සිත උබගුව නොසන්නුන් බව කළ උඬුව කුකකුව නිවරණයද මුදුන්-දහම්-සගුන්-ශිකාපද නැසීම-ඉපද ඇද්දේ-ඉපදීම ඇද්දේ-කම්පල-පරිබ්බ සමුපාදය යන මේ අව තැන මිත්‍යාද්‍රව්‍ය නිසා කාන්සා කරන් තාමු විවිචිත්‍යා නිවරණයද යන මේ පසුවනිවරණයෙන් නිවන් නොදක්වා සසර ඇවිදිනා සත්වයාට වාසෝ බාහු-තේජෝ බාහු-ආපෝ බාහු-පඨවි බාහු යන මේ වතුර්විධ බාහුන් පිහිටා තාම-රූප දෙක හා වේදනා-අසුකු-සංඛාර-විසුකුණ සතර හ

ඇ. කන් නායා ජිවිතා නාය සිත යන භවයන්ගෙන් එක් කොට ගෙන බිජුවෙන් දළඹුවෙන් දැඩියෙන් බිජිපාතිකව සතර ජාති අතුරෙන් ඉපද මිනිස් ලොව දෙවි ලොව බඩලොව සතර අපායේ අසුර නිකායේ කඤ්ඤ අසඤ්ඤයාගත ගවගෙහි ඇමි දිනා පමණක් මුත් මොහු උතුම්, මොහු මධ්‍යමය, මොහු නිතරයකි කියන්නට ලෝකයෙහි එකදු පුද්ගලයෙක් තැන්පත්වී එසින් වදාළහ:-

අභිධම්මයෙහි:-

169 කාමවජ්ඣ ව්‍යාපාද - පිනම්බඤ්ච කුක්කුච්චං
උද්ධම්ම විවික්ච්ඡාඨ - පඤ්ච නිවරණානිමේ

170 වතනාදි භූතානි සලායතනෝති
නාමේ ව රූපේ වතුමේදනියෝ
සුඛ දුක්ඛතා වා ලහණේ අනේකේ
ජනා චරන්ති න ව කේ ගවේති

171 අණ්ඩපං පකඨි සප්පාමි - නරාදි නු ජලාමුජා
සේදජා කිම් බංසාදි - දේවාදිකෝපපාතිකා

172 ගවගහ පතනාපි පජා අරාපිනෝ
ආයුක්ඛයනොත සමුපෙනති දුගගතිං
සසං පතා මුක්ඛි ගණං මිහිද්ධිකා
බජෙජ්ඣ භූතා විවරන්ති ඒකාදා

සංසාර ගත සත්ත්වයෝ සුඛවාස පහ හැර පාහ මුත්ම ලෝකවල උපන්නෝ එසින් චුතව කරකයෙහි උපදිති. එතැ ගිල්ලෙන් දහදහසක් සක්වල ආලෝක කරන්ට සමනි මුත්ම යෝ සමහර කලක කතමාදිරිවත් උපදිනාහුය. ඔහු දේවේඤ්ච උපන්නාහු සමහර කලක වණ්ඩාලවත් උපදිනාහුය. ලොවට රජ ඇමතිවූ සමහර කෙනෙක් යාවකව කබල්ගත් අත් ඇති වත් උපදනාහුය. මහමිත්තානු රජුත් වැනි ආඥ ඇත්තෝ සමහර කලෙක ලොවට දස වත්තාහ. එසේ කෙසින් සසර අක්මුල් තැනි බව දක්වා වදාරන සේක:-

173 දේවිඤ්ඤ භූතා තිදිවේ මහා සසා
උපෙනති වණ්ඩාල ගතිං ජිගුච්ඡිතා
අලංකතා දේවගණා සුබෙධිතා
සවන්ති ජේතේසු සුනෝ බුහුක්ඛිතා

174 නුරාගිපේ කේවල චක්කවචනපි
උපෙනති ජේතේ සුන සුඤ්ඤා සංඛයා
ධර්මන මනිකානු සමාපි ඒකදා
කමාල හස්ථා විවරන්ති නිදානා

නියම චණ්ඩාලයෝ

මෙසේ නොයෙක් ලෙසින් ජාති හේද විභාග දක්වා වන් බාලයන් දක්වා වදාරණ සේක.

(1) ක්‍රෝධ කොට වෛරසංහිදුවා ගත නොහී පව කෙරේද, මිථ්‍යාදෂ්ටි ගනිද, මනුෂ්‍යයන් දිඤ්චා කොට රව්වාද ඔහු නිවයෝයි.

175 කෝඨනෝ උපනාතිව-පාපමක්ඛි ව යෝ නරෝ-(1)
විපතන දිට්ඨි මායාමි-තං ජඤ්ඤා වසලෝ ඉති

(2) එක්වරව හෝ දෙවරව හෝ උපන් සතුන් කෙරෙහි දූශා තැද්ද ඔහු නිවයෝයි.

176 ඒකජං වා ද්විජං දාපි-යෝධිපාණානි හිංසනි-(2)
ගහා පාණේ දශා නිජා-තං ජඤ්ඤා වසලෝ ඉති

(3) ගම් නියමගම් වාසින් මරන්ට උත්සාහ ඇද්ද බැන දබර කෙරේද තමන්ගේ දෙමවුපිය ඤාතින්ට කිතු කුල කියාද ඔහු නිවයෝයි.

177 යෝ හන්ති පරිජිකාති - ශාමානි නිගමානි ව -(3)
නිග්ගාහකෝ සමඤ්ඤානෝ - තං ජඤ්ඤා වසලෝ ඉති

178 ශාමේ වා සදි වාරඤ්ඤා - සං පරේසං මමාසිතං-(4)
ථෙස්සාදිත්තං ආදිසති - තං ජඤ්ඤා වසලෝ ඉති

(4) ගම් නියම ගම් වාසින්ගේ වස්තු සොරා ගත්තාහු නිවයෝයි.

179 යෝ හවේ ඉණ්මාදාස - මුජ්ජමානෝ පලායති -(5)
නති තේ ඉණ්මජ්ජිති - තං ජඤ්ඤා වසලෝ ඉති

(5) සමෙක් භයට ගෙන, භය හිමියා ඉල්ලන විවත්, භයක් නොගනිමිහි මගහරිද හේ වසලයෙකි.

190 ගෝවේ කිසිවිකම් කළා-පළමුව. ටිප්පි-පිප්පි-6)
හත්තා කිසිවිකම්කළාදේ - හං පළමුව, පළමුව දුන්

(6) යළිත් ගෙ රැක සිටි බව තීරණය කර වස්තුව නොදැමීමටද ඔහු වහලයෙකි.

131 සෝ අනන්තේතු සරණේතු-විනිසේතුම සෝ නිසර-(7)
සකිමි පුළුමිමි මුසා මු:හි - නං ජනාසා, වසලෝ ඉති

(7) යමෙක් තමා හේතුකොට හෝ අනුන් හේතුකොට හෝ ධනයක් නිසා හෝ බොරු සාක්ෂ්‍ය දේද, ඔහු වසලයෙකි.

182 ගණි කෘතිය: සමාන: වා - දුර්වල පරිදිකය - (8)
සහසා සමපිප්පි වා - ගං පසුපසු වසලේ ගිණි

(8- යමෙක් තාගත්තේ හෝ ගතවන්නේ හෝ භාග්‍යාවත් වෙත අනාවැර පිණිස යෙදූ ඕනෑ ව්‍යුහයෙකි)

188. **යෝ මාතරං වා පිතරං වා - ජිනනිකං ගතයොබ්බතං**
පසුසහෙත්තා න හරති - තං පසුසා, වසලෝ ඉති-(9)

(9- යමෙක් වස්තුව තිබියදීත් ඔහු ට්‍රේසරි හි තොරතුරු තිබුණද ඔහු වසලගෙකි.)

184 ගෝ මාතර, වා පිතර,වා - හාතර, හසිති, සසු.
හනති රෝසෙති වාමාය-නං පසාසා, වසලෝඉති-(10)

(10- යමෙක් මුලිපිය සහෝදර සහෝදරියන්ට හෝ තාන්ද්‍ර මාමාට හෝ තිංසා කෙරේද ක්‍රෝධ කෙරේද ඔහු වසලගෙණී.)

185 සෝ අඩං පුළුචෝ සහෝ-අනං මනුසාසනි
පුළුචෝනන මනුසාසන-තං සංඝං, වසෙල්ලං (11)

(11- යමෙක් ප්‍රයෝජනවත් කරුණක් හැකි අයුරකට
අනුභවයක් විමට උපදෙස් දේද රහස් කථා කෙරේද හෝ
විකල්පයකි.)

186 ගෝ කඩා පාපකං කම්ම-මා මං ජසාදාහි ඉවස්ති
ගෝ පටිවත්තා කම්මමග්ගා-ඉං ජසාදා, වසල්ලාඉති(12)

(12-සමූහයේ රහස් දෙපස පවතිනාට - රහස්ගේ ලාභක ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වෙනස් වීම් වලට හේතු විය යුතුය.)

187. රෝ මේ පර කාලං ගතවා-භුතාන සුචි කෝපනං
ආගතං න පටිසුජේති-තං පඤ්ඤා වසලෝ ඉති-(13)

(13- සමෛක් අනුස්ථාපිත නොවන ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීමේදී ඔවුන් තමන්ගේ හෘදයට පැමිණි විට එය නොසලකා දමා වසලයෙහි.)

158 සෝ මුහුණ. වා සමණ. වා-අසුර. වාපි වණ්ඩක. මුසාවාදන වස්සවෙහි-හ. සසුරු වසලෝ ඉති-(14)

(14- යළමක් බ්‍රාහ්මණයෙකු හෝ ශ්‍රමණයෙකු හෝ වෙන
 යාළකයකු හෝ තමාගේ හෙදරට පැමිණි වීට බොරු කිහිපයක්
 වාද හෝ විකල්පයකි.)

189 **සෝ බ්‍රහ්ම ණං වා සම් ණං වා-හනාකාලේ උපසිනේ**
සර්වේනි වාමා නාමිදේනි-නං පඤ්ඤා විසඳෝත්තනි-(15)

(15- ගමේත් බ්‍රාහ්මණයෙකු හෝ ඉමහත්තෙකු හෝ පෙරුවරු වෙති පැමිණි විට නුහුදුසු වචන කියා හෝප කරවා කිහිවත් නොදේද, හේ වහලයෙකි.)

190 අසතං සෝධි පච්ඡායී-මෝහෙන පටිගුණධර්මෝ
 භික්ඛුභික්ඛං නිව්ඨිංසානෝ-තං පඤ්ඤා වසලෝ ඉති(16)

(16- සමෂික් මෝහයෙන් මුද්‍රාව කිසිවක් නොදෙමින්
නපුරු වචන කියාද හේ වසලයෙකි.)

191 **සෝ වහානං සමුත්තංසං-සරණං මවජානති**
තිතිනෝ සේන මානේන-තං ජායා, වසලෝ ඉති(17)

(17- ගමෙන් මාතල නිසා පිරිහී තමා උසස් කොට අනුත් පහත් කොට තිබ්ද කෙරේද හේ විසලයෙකි.)

198 රෝගකෝ කදවිකෝ ව - පාපිවෙත් මව්වි කෝ
අතිවිකෝ අනොතනපපි - හං පසුකු වසලෝ ඉති

(18- යමෙක් අනුකූල නොවන කෙරෙහි පාලන කමිටියේ
අයත්වත් මිත්‍රයා වෙතද නැති ගුණ ඇති තේ අහවාද ලක්ෂණ
නැති තේ පවතින බව නැති වෙතද ඔහු වසලගෙනි.)

19: සේව්‍යායුග්‍ය පරිපාලන - අළුතා නගර සභාව - (19)
පරිපාලන ගිණිටි වා - නං ප්‍රකාශය, වසරේ 19

(19- සමූහයේ මුද්‍රණය සහ ප්‍රකාශනය සඳහා පිටිවෙලට් කම් හෝ වසලයෙකි.)

194 හෝ වේ අනර්ථය සහතික-අරභය පවිත්‍රානන්
 වෝරෝ සමුහයෙන් ලෝකේ-එය වෝ වසලාධමෝ
 ඒකේ වෝ වසලා වුහනා-මයා වෝ ගේ පකාසිනා-(20)

(20- ගමේක් තොරගත්ව රහත් යයි අභවාද බබුන් සහිත
 සියලු ලෝකයෙහි හේ පළමුවැනි මහ සොරා වෙයි. වසලයන්
 ගෙහුන් වසලයාය. මා විසින් යම් වසලයෙක්=විශ්වාලයෙක්
 ප්‍රකාශ කරනු ලැබුවේද එය බිම්පුකුලව කියන ලදී.)

195 න පව්වා වසලෝහෝති-නපව්වා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ
 කම්මනා වසලෝහෝති-කම්මනාහෝති බ්‍රාහ්මණෝ(21)

(21- ගමේක් උපතින්ම වසලයෙක් නොවේ; බ්‍රාහ්මණ
 සොක්ද නොවෙයි. වැරදි ක්‍රියා කියාම වසලයෙක් වේ. යහපත්
 ක්‍රියා කියාම බ්‍රාහ්මණයෙක්ද වෙයි.)

196 තදමිනාපි විජානාථ-යථා මෙදං නිදසානං
 වණ්ඩාල පුතොත් සෝපාකෝ - මානංගෝ ඉති
 විස්සුතෝ-(22)

197 සෝ යසං පරමං පතොත්-මානංගෝ යං සුලලභං
 ආගස්සුං තස්සුපවිඨානං-බතතිසා බ්‍රාහ්මණා බහු-(23)

(22 - 23- සැබොල් පුත්වූ සෝපාකයෙහි කියන ලද මානංග
 තෙම ඉතා දුකගේ ලැබිය යුතුවූ උතුම් යසසව පැමිණියේය.
 ක්‍රමය බ්‍රාහ්මණාදී බොහෝ දෙන ඔහුට උපසාරයාව පැමිණි
 යහ. මේ මාගේ උපමා වශයෙන් දක්වූ කථාවෙන්ද ජාතිය
 හේතුකොට ගෙන වසල නොවන බව දනගුනුයි.)

198 සෝ දේව යාන මාරුග්ග-විරජං සෝ මහාපථං
 කාමරාශං විරාජෙතා-බ්‍රහ්ම ලෝකුපතෝ අහු-(24)

(24- ඒ සෝපාක සථවීර තෙම රාශාදී කෙලෙස් නැති මහා
 මාතිය වූ අනවසමාපනති තමවූ දේව යානාවට නැති කාමරාශය
 පහකොට උත්පත්ති වශයෙන් බ්‍රහ්ම ලෝකයට පැමිණියේය)

199 න නං ජාති නිවාසේසි-බ්‍රහ්ම ලෝකුපතනියා
 අජකාසකි කුලේ ජාතා-බ්‍රාහ්මණා භොත බක්ඛුතෝ(25)

200 තෙව පාපේසු කම්මේසු-අභිණ්ණමුපදිසාසේ
 දිට්ඨව ධම්මේ භාරස්සා-සම්පරාසේව දුගගතිං
 න තේ ජාති නිවාසේති-දුගගව්වා ගරභාය වා-(26)

(25 - 26 - ජාතිය බබලොව ඉපදීමට බාධා නොවීය. මත්ත්‍ර
 ඉගෙනීමෙන් කල් යවන ප්‍රසිද්ධ බ්‍රාහ්මණ කුලයෙහි උපන්නාවූ
 වේදයම පිහිටිකොට ඇති බ්‍රාහ්මණයෝ නිතර පවිකරනු දක්නා
 ලැබෙත්ද ඒ බබුණෝ මෙලොවදී නින්දාවට පැමිණෙති. පර
 ලොව දුගතිගට පැමිණෙති. උතුම් යයි සලකන ජාතිය ඒ අය
 පරලොව අපායෙන් හෝ මෙලොව නින්දාවෙන් හෝ නො
 වලක්වයි.)

201 න පව්වා වසලෝ හෝති-න පව්වා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ
 කම්මනා වසලෝ හෝති-කම්මනා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ(27)

(27- උත්පත්තියෙන් ම වසලයෙක් ද බ්‍රාහ්මණයෙක් ද
 නොවේ. ක්‍රියාවෙන්ම වසලයෙක්ද බ්‍රාහ්මණයෙක්ද වේ යයි භූථා
 ගත බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළ හේක.)

අග්ගික භාරවාජ පැහැදීම

ත්‍රිවිධ ලෝකේශ්වර වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ උම වඩා
 යටගිණිම වන ලෙස අග්ගික භාරවාජ නම් බ්‍රාහ්මණයා හට
 මෙසේ වදාළ කල්හි 'ගහපත සාමිති' කියා "ගටිකුරු කොට
 තිබූ භාජනයක් උඩුකුරු කලා මෙන් ද වසා තිබූ භාජනයක්
 කටිකුරු තිබූවා මෙන්ද මං මූලා එකක් හට මාගී පැවැත් මෙන්ද
 අකුකාරයට පත්දමක් දුන්නා මෙන්ද උතුම් අය, නිවසත් අදම
 දුනගනිමි. ඒ කියා ත්‍රිවිධ රත්නය සරණ ගනිමි "උතුම් අය හිත
 යන් දුනගනිමි, කියා සතුටුව සාධුකාර දී එකත්පත්ව හුන්හේය.

එකල ලෝකේශ්වර වූ බුදුහු සාධාරණ ලෙස දේහතාව නිමවූ
 කල්හි අභංගයක් දෙවියෝ මාගීඵල ප්‍රාප්ත වූහ.

මෙසේ සියලු දිව්‍ය මනුෂ්‍යයන් මධ්‍යයෙහි මේ වසල සුත්‍ර
 දේශනාව ගෙන හැර දක්වා භිකෂෝත්තරාභිමධ්‍යම වන්සේ
 මේ මේ කාරණයෙහි වදාළ කල්හි දසදහසක් සක්වල
 දෙවියෝ එකවිටම සාධු නාද පැවැත්වූහ.

එසේ හෙයින් එමබා සත්පුරුෂයෙහි, ලෝකයෙහි වෙන්
 කරත්ව එකම කෙනෙකුත් නැති බව මේ මේ කාරණාවෙන්
 දුන මාත්ත ක්‍රෝධ දුරුව යටි මනුෂ්‍ය සම්පත් වීද කෙළ
 වර නිවන් පුර පැමිණෙත්ව උත්සාහ කරනුනුයි.

මෙතෙකින් මේ ජනවංශයෙහි ජාති හෙදලක්ෂණ ප්‍රභේද
ලෝක නීති ක්‍රමය සංකෘතයෙන් කියා නිමවන ලදී.

202 ඉවජනං විනායිකං මස්සං-බිසං ගච්ඡු සබ්බදා
සකුසුඤ්ඤා විජ්ජා සබ්බානි - අග්ගසාමනෝසම් සබ්බදා

203 හෝ මම් උත්තතා නසී-සුත්තෝ මත්තෝ සබ්බානි
හවා හමම් සංසරාමි-සබ්බකාලං න බිසාමි

204 සුමංසලාං සුසාරං චං-සුප්පගාචං සුසිකිතං
සුබ්බමම් සුබ්බතෝ හෝමි-සබ්බකාලේ සුමංසලං

205 සුබ්බතා හොනානු නිදුකතා-සබ්බෙ සත්තාච දේවතා
තසමා'හං සුබ්බතෝ හෝමි-සබ්බදුකතප්පගාසිකා

ජනවංශය නිමියේයි.

විවාහ උපදේශය

බොහෝ ලිංගික රහස්
 බව්ද්‍රව්‍යයන්, ගුණද්‍රව්‍ය බව්වෙන්

අවුල්

වුන

පවුල්

අවුල් වුන පවුල්
 වලට මූලික
 හේතුව, ලිංගික
 ජීවිතයේ ගැටළු
 විසඳා ගැනීමට
 අසමත් වීමෙන්
 විවාරකයේ
 පවසයි.

ලිංගික ප්‍රශ්න නිරාකරණය කර වාසනාවන්ත විවාහ ජීවිතයට මග
 පෙන්වන එකම පොත දක්‍ෂ වෛද්‍යවරයෙකු වූ
 ගුණද්‍රව්‍ය සෝමසිංහ මහතා විසින් සම්පාදිත

සිතියම් සහිත

විවාහ උපදේශය නොහොත් ලිංගික රහස්
 නිමැති ග්‍රන්ථය යි.

කිසිම භෞතික පරිච්ඡින්න නොමැති උත්පත්ති
 පාලන ක්‍රම මෙහි සඳහන්ව ඇත.

මිල රු. 2.00

තැපැල්වලට ගත 35

විවේචනා සහ සහෝදරයෝ

කො. 27, මාලිගාකන්ද පාර, මුරදන - කොළඹ.